

Itota Codito ingantedö ante Wäo nänö watapæ ante yewæmongainta

*Wængonguï nänö Angainö ante nê ëmongaingä
Waocä bagacäimpa*

¹ Wëenëñedë pönï Wængonguï nänö mä badöñedë Wængonguï nänö Angainö ante nê ëmongaingä iñömö do ingacäimpa. Tömengä Wængonguï weca quëwengacäimpa. Ayæ adocä adobai nê Wængonguï inongä ingacäimpa.

² Wëenëñedë pönï tōmancoo badönämaï iñedë mäningä do Wængonguï weca quëwengacäimpa.

³ Wængonguï angä ëñëninque adocä tōmancoo badongacäimpa. Tömengä wii badongä bai Wængonguï nänö badongaincoo tōmancoo edæ dæ ancædonimpa. ⁴ Mäningä iñömö mönö quëwenguinö entawengacäimpa. Ayæ mönö quëwenguinö edæ entawëninque tömengä waodäni beyæ nê ñäö bai inongä ingacäimpa. ⁵ Tömengä nê ñäö bai ingaingä inte mönö wëmö iñömö ta tamongä ate adoyömö ñäö bai bayonte edæ mönö wëmö iñömö edæ mänii ñäö ædö cæte mönæ ëmonguü.

⁶ Onguïñængä adocanque ingante Wængonguï da pōnongä pōningä ingampa. Tömengä ëmōwo, Wäo, ante pēmōnte ingacäimpa. ⁷ Tömengä iñömö Wængonguï nänö ñäö ëmōmāmo ante edonque pönï bacäimpa, ante nê ñäö bai ingaingä ingantedö ante apænecæte ante pongacäimpa. Adocä

apænecä beyænque waodäni tömänäni tömengä nänö nē apænedongä ingante pönencädänimpa, ante pongacäimpa. ⁸ Incæte mäningä wii ñäö bai ingaingä ingampa. Wæætē tömengä, Wacä waodäni beyæ nē ñäö bai ingaingä ingampa, ante apænecæte ante pongacäimpa. ⁹ Nē nō ñäö bai nē ingaingä iñömö waodäni tömänäni inänite tömengä nänö ñäö emömämo pönoncæte ante inguipoga wææ pongacäimpa.

¹⁰ Tömengä inguipoga iñömö quëwengacäimpa. Ayæ tömengä inguipoga nē badongaingä iñongante inguipogaque quëwänäni wæætē Baa äninque tömengä ingante ædö cæte ate bai pönenguinänii. ¹¹ Tömengä edæ tömengä qui weca pongacäimpa. Pongä ate tömengä guiidänäni incæ tömengä ingante ænämaï ingadänimpa. ¹² Incæte tömengä ingante nē ængainäni iñömö tömengä emöwo, Codito, ante nē wede pönänäni iñönänite tömengä tömönäni inänite Ao äninque edæ, Wængongui wänäni bacädänimpa, ante pönö cægacäimpa. ¹³ Ayæ Wængongui wänäni iñömö wii waocä ëñate bai inänipa. Waocä, Botö wë manguinque, ante änämaï iñongante ëñadänipa. Wii nänöogængä angä beyænque inänipa. Wæætē Wængongui tömenganque cæcä ate tömönäni tömengä wänäni badänipa.

¹⁴ Tömengä iñömö edæ, Wængongui nänö Angainö, ante nē emongaingä äninque Waocä ëñate bagacäimpa. Waocä ëñate badinque tömengä mönö weca quëwengacäimpa. Mæmpo Wængongui Wengä adocanque inte adocä godömenque ñænængä inte nē cædongä ingä atamönipa. Adocä Mæmpo weca quëwente nē pongä iñömö

tömengä nangui waadete pönö cædongä inte nöingä änongå ingampa. ¹⁵ Wäo iñömö, Mäningä æbänö ingää, ante apænegäimpa. “Mäningä botö nē apænedongä ingantedö ante iïmai apænetabopa. Botö täno pömo imopa. Tömengä nē ayæ Ponguingä iñömö godömenque ñænængä inte cædongä ingampa. Edæ botö eñadämai iñedē tömengä do ingacäimpa,” ante nangui pöni yedæ äninque Wäo apænegacäimpa.

¹⁶ Mäningä nē ayæ Ponguingä iñömö nangui pöni waadete pönö cædinque tömengä wæætē wæætē nänö entawënö ante pönongä æninque tomompa. ¹⁷ Edæ Wængongui tömengä nänö wææ angainö ante apænegä eñëninque Möitee wodi wæætē adodö ante yewæmöninque waodäni inänite godongacäimpa. Wængongui nänö waadete pönö cægäinö ante nöingä nänö angainö ante guiquënë Itota Codito beyænque eñëmompa. Itota Codito iñömö mönö nē Ponguingä ingaingä ingampa. ¹⁸ Mönö waocabo tömämö incæ Wængongui ingante cöwē adämai imompa. Incæte tömengä adocanque Wengä Wængongui weca nē quëwënongå inte, Mæmpo æbänö ingaingä ingää, ante tömengä odömongä ate pönëmompa.

Wäo æpænē guidönongä, Botö wii Codito imopa, angä

(Mäateo 3.11-12; Mäadoco 1.7-8; Odoca 3.15-17)

¹⁹ Oodeoidi awënëidi Eedotadëe quëwënäni iñömö Wængongui qui, ante nē godönäni tönö Debii wodi pæinäni inänite da godönäni Wäo weca godänipa. Gote pöninque adodäni, Æbidö inömi imii, ante apænebi eñëmönie, äñönäni Wäo iïmai

äninque ²⁰ nämä wææ änämaï inte wæætë, Botö wïi Codito inömo ïmopa, ante edonque pöni angantapa.

—Botö wïi Codito inömo ïmopa.

²¹ Äñongante tömënäni wæætë tömengä ingante,

—Æbidö inömi ïmii, Ediya wodi inömi ïmii.

Apænebi ëñëmönie.

Ante änäni ëñëninque tömengä,

—Wabo ïmopa.

Ante äñongä tömënäni wæætë,

—Wængonguï beyæ në apænebi ayæ Ponguïmi inömi ïmitawo.

Änäni ëñëninque tömengä,

—Wabo ïmopa.

Ante angantapa.

²² Tömënäni ïinque äninque,

—Æbidö inömi ïmii, ante apænebi ëñëmönie töö. Mönitö ïmönite në da pönöninäni weca godinque mönitö tömënäni inänite, Æbidö ïmii, ante ancæmönimpa. ïinque bitö nämä incæ æbänö ämii.

²³ Äñönäni Wäö wæætë tömënäni inänite, Itaiya wodi në Wængonguï beyæ në apænecä nänö angainö bai ante ïimaï ante apænebo ëñencæminimpa.

—Önömæca incæ në aa pebo inömo inte botö tömömo pepämo ïimaï näni ëñënö impa. “Awënë nänö ponguïnö ante töinö pinonte bai tee möedäni,” ante aa pebopa, angantapa.

²⁴ Paditeoidi në wadö tedete wadö cædäni näni cabo inönäni inte tömënäni pancadäniya inänite da godönäni Wäö weca në godänipa. ²⁵ Gote pöninque mäninäni guiquënë,

—Bitö wïi Codito inömi inte wïi Ediya wodi inömi inte ayæ wïi Wængonguï beyæ në apænebi ayæ

Ponguimi inömi imipa. Bitö ædö cæte waodäni inänite æpænē guidōmi imii.

²⁶ Ante aññōnāni Wäo wæætē,

—Botö önonque æpænē guidönōmo imopa. Wæætē mīnitö weca adocanque a ongongä iñongante, Tömengä æcänö ingää, ante mīnitö eññēnāmaï imīnīpa. ²⁷ Botö tāno pōmo imopa. Tömengä nē ayæ Ponguingä ingampa. Botö önonque wædænque cæbo inte ædö cæte tömengä awæncata incæ ñī cæte cæbo imoo.

²⁸ Betānia nāni quēwēñōmō Oododānō æmæmāa Wäo æpænē nānō guidōñōmō mānōmaï bagatīpa.

Itota Wængonguï Codotedo

²⁹ Baänæ ate Itota bee tente pongä adinque Wäo apænecantapa. “Aedāni, iingä Wængonguï da pönongä pöningä ingampa. Ayæ tömengä waodāni inguipoga quēwēnāni nāni wēnæ wēnæ cægainö ante æninque teēmē mongænte wænguingä ingampa, ante Wængonguï tömengä ingante, Codotedo, ante pönö pemongacäimpa.

³⁰ Māningä iñōmō botö nē apænedongä iñongante botö iïmaï apænetabopa. ‘Botö tāno pōmo imopa. Onguïñængä nē ayæ Ponguingä iñōmō godömenque ñæñængä inte cædongä ingampa. Edæ botö eññadāmaï iñedē tömengä do ingacäimpa.’

³¹ Botö incæ adobaï, Tömengä æcänö ingää, ante eññēnāmaï intabopa. Mönö idægocabo iññōmonte, Mīnitö tömengä ingante eññencæmīnīpa, ante botö æpænē guidōninque pōmo intabopa.”

³² Ayæ Wäo, Tömengä ingampa, ante äninque, “Botö æmō ayömote Wængonguï Önöwoca incæ

öönædē owote equemö bai wææ tömengäa næ gongængä atabopa. ³³ Wængonguï, Waodäni inänite æpænē guidöe, ante botö imote nē da pönöningä wii botö imo angä bai botö, Itota æcänö ingää, ante eññämäimo incædömoimpa. Incæte tömengä botö imote iïmai angantapa. ‘Wængonguï Önöwoca incæ æcänö onguiñængäa wææ næ gongængä ayömi mäningä iñömö nē æpænē guidönäni bai Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante da pönongä waodäni mimönoque pö guiquingä, ante cæcä ingampa.’ ³⁴ Mäninö botö adinö impa. Mänömai beyæ iïmai ämopa, Mäningä iñömö Wængonguï Wengä inongä ingampa,” ante Wäö apænegacäimpa.

Itota miñæ nē täno godäni

³⁵ Baänæ ate Wäö tönö tömengä emiñæna mänaa adoyömö ongöñönäni ³⁶ Itota wodo tebæ cægongä adinque Wäö angantapa.

—Aeda, tömengä iñömö Wængonguï Codotedo inongä ingampa.

³⁷ Mäninö angä eññenique Wäö nänö nē emiñæna inäna incæ Itota ingante tee empo godaimpa.

³⁸ Itota dadi emænte ayongä tee empo pöna adinque angantapa.

—Quinante pömänaa.

Ante äñongä tömëna wæætë,

—Mäetodo, æyömönö owobi. Apænebi eññëmönae.

Änatapa. Mänine, Mäetodo, ante mönö tededö, Nē Odömongä, ante impa.

³⁹ Äna eññenique tömengä,

—Ægodöeda go aeda.

Äñongä tömengä miñæ godatapa. Goyöna ædæ wææicá intapa. Ayæ nänö owocönë gote adinque tömëna adoönæ tömengä weca a ongönapa.

⁴⁰ Wäö nänö äñinö eñëinque Itota ingante tee empo goda mënaa iñönte adocanque Æntade iñömö Timönö Pegodo tönñacä ingantapa.

⁴¹ Tömengä nänö tönñacä Timönö ingante ancæte ante diqui diqui minte gote adinque angantapa.

—Mëtiya mönö äñongä ingante atamönapa, angantapa. Tömengä iñömö Wængongui nänö në Pönongaingä Codito inongä ingampa.

⁴² Ayæ Timönö ingante Itota weca ænte mämongä pongä adinque Itota angampa.

—Bitö Wäö wë Timönömi ïmi abopa. Botö wæætë, Bitö tæimö dicabo bai ïmipa, ante bitö ïmite mönö tededö, Quepata, pönö pemömopa. Önonque adowo ëmöwo incæ guidiego tededö, Pegodo, äñanipa.

Pedipe tönö Näatänaedo ïnate Itota angä tee empo goda

⁴³ Baänæ ate Itota, Gadideabæ ante gocæboimpa, ante pönengäimpa. Pedipe ingante adinque Itota tömengä ingante,

—Botö miñæ pöe, ämo, angacäimpa.

⁴⁴ Pedipe iñömö Æntade tönö Pegodo bai Betaida nana quëwëñömö adoyömö quëwëningä inongäimpa. ⁴⁵ Pedipe Näatänaedo weca gocä adinque tömengä ingante iñmai äñinque,

—Wængongui nänö wææ angäinö ante yewæmöninque Möitee wodi nänö në yewæmongaingä ingante mönitö atamönipa. Wængongui beyæ në apænegäinäni adobai

mänigä ingantedö ante yewæmongadänimpa.
Tömengä iñömö Itota Näatadeta quëwëñongä inte
Ootee wengä ingampa, ante angantapa.

⁴⁶ Ante añongä Näatänaedo wæætë,

—Näatadeta quëwëñömö adocanque waa
quëwente pongä, ante mönitö dicæ ëñëmöniyaa.

Angä ëñëninque Pedipe iñömö,

—Pö ae, angantapa.

⁴⁷ Itota ayongä Näatänaedo pongä adinque
tömengä,

—İngä iñömö näwä idægocä inongä inte tömengä
në nö entawëñongä inte babæ cädämaï inongä
ingampa, ämopa.

⁴⁸ Angä ëñëninque Näatänaedo,

—Æbänö imoo, ante bitö æbänö cæte do ëñëmij,

Ante añongä Itota wæætë tömengä ingante,

—Pedipe iñömö bitö imite ayæ aa pedämaï iñedë
bitö iigowæncawa tæ contabi iñömite botö bitö
imite do atabopa, angacäimpa.

⁴⁹ Ayæ Näatänaedo,

—Awënë në Odömömi imi, bitö Wængongui Wëmi
inömi imipa. Idægoidi mönö cabo iñömönte bitö
mönitö Awënë Odeyebi inömi imipa, ämopa.

⁵⁰ Añongä Itota wæætë,

—Bitö iigowæncawa tæ contabi iñömite botö
bitö imite atabopa, ämo beyænque pönëmi imipa.
Mäninö ante adinque bitö godömenque botö
bamönengæ cæbo acæbiimpa, ämopa.

⁵¹ Tömengä godömenque angantapa.

—Bitö imite näwangä ämopa. Öönädë wi ænete
bayö Wængongui anquedoidi Waocä ëñagaingä
weca wæëninque æiyönäni bitö acæbiimpa.

2

Cānaa quēwēñōmō nāni monguimæno cæte bedāni

¹ Mēōnaa go adoönæque iñonte Cānaa quēwēñōmō Gadideabæ iñōmō monguimæno ante bedānipa. Itota wäänā adoyōmō ponte ongongacāimpa.

² Itota tōmengä emiñænāni tōnō tōmēnāni inānite adobai, Monguimæno mini bequinque, ante tē tē wente ænte pongadānimpa. ³ Ayæ yowepæ wædænque ti nāmæ biinōmæ nāni amæ dæ bedāni adinque Itota wäänā tōmengä Wengä ingante,

—Tōmēnāni biinōmæ dæ amæmpa.

⁴ Añongä Itota wæætē,

—Badā eñēmī. Botō cæquēnēnō tōmēmoque cæquīnō impa. Botō cæyedē wīi eyepæ impa, amopa.

⁵ Tōmengä wäänā iñōmō nē cædāni inānite,

—Minitō imīnite æbānō angä eñente cædāni, angantapa.

⁶ Ayæ önompo æmæmpoque go adocadeque æpæcade dica inte badōincade iñōmō cō cædāni ongoncadepa. Wængonguī weca guicæte ante waēmō bacæmōimpa, ante äate cædānipa, ante oodeoidi nāni äagaincade incadepa. İncade pancacadea otenta ditodo næ ongoncadepa. Ayæ pancacadea tiēē ditodo næ ongoncadepa. ⁷ Nē cædāni inānite Itota,

—Æpæncadecoo iñōmō æpæ eyede pōni pe ñiñæedāni.

Angä eñēninque pe ñiñængadānimpa. ⁸ Ayæ tōmēnāni inānite,

—Owæta ænte wædænque mā iyænte monguimæno ante nē cædongä ingante godōmīni æncæcāimpa, amopa.

Angä eñëninque mänömaï cægadänimpa. ⁹ Ayæ monguïmäno ante nê cædongä æpæ inïmä incæ biinömæ badimæ æninque, Æbänö imæ, ante bedinque tömengä, Itota nänö badönimæ impa, ante eñënämaï inongäimpa. Nê cædönäni Itota weca æpæ pe ñiñænänique eñënönänimpa. Ayæ monguïmäno ante nê cædongä iñömö nê monguingä ingante, Nänënë pöe, aa pecä pongä ate, ¹⁰ iïmaï angantapa.

—Wadäni tömänäni waïmä biinömæ täno godönäni bedänipa. Ayæ ate ææmä becæ pönäni tömo pönï bedäni adinque tömënäni biinömæ wædænque godonte näni ænimæ wæætë godönäni bedänipa. Bitö guiquënë ñöwoyedë waïmä biinömæ bitö nänënë concædimæ ænte pömipa.

¹¹ Itota, Acædänimpa, ante mänömaï cædinque tömengä Cänaa quëwëñömö Gadideabæ iñömö mänii mä nänö bamönengæ cægacäimpa. Mänii tæi piñænte bamönengæ cæcä adinque waodäni, Tömengä waëmö pönï inte cæcampa, ante edonque agadänimpa. Ayæ tömengä ëmiñænäni iñömö tömengä ingante godömenque wede pönänäni bagadänimpa.

¹² Ayæ ate Capënaömö quëwëñömö Itota tömengä wäänä tönö tömengä biwiidi tönö tömengä ëmiñænäni tönö wææ gogadänimpa. Mäniñömö godinque wædænque ëönæ quëwengadänimpa.

Wængonguï oncö tæiyæ waëmö baccëimpa, ante cæcä

(Mäateo 21.12-13; Mäadoco 11.15-18; Odoca 19.45-46)

¹³ Wodo pänta gogaïönæ, ante oodeoidi Patowa näni ææmä cænguiönæ oo pönï bayedë Itota

Eedotadëe iñömö æigacäimpa. ¹⁴ Tömengä iñömö Wængongui oncö ñænæncönë yabæcönë pö guiidinque ayongä wagadaidi obegaidi tönö equemöidi inänite godonte æncæte ante në mänäni inänite acantapa. Ayæ wadäni campio næænte në godonte ænönäni iñömö näni godonte æimpaa tæ contayönänite tömengä acantapa. ¹⁵ Yæguincamë ñænæmömo nää wënëninque que cæte ate æninque tömengä Wængongui oncö ñænæncönë yabæcönë në ongönäni inänite tatodongä tao godänitapa. Adobaï obegaidi tönö wagadaidi inänite, Tao gobæwedäni, angä tao godänitapa. Ayæ campio næænte në godonte ænönäni tömënäni tigitamö æninque tömengä wido cæcä gueogæ gotimpa. Ayæ adodäni näni æimpaa bæ tacä guidömëmæ go wææntapa. ¹⁶ Ayæ equemöidi godonte æncæte ante në mänäni inänite Itota,

—Minitö equemöidi ænte tao gobæwedäni. Botö Mæmpo oncönë incæ minitö ædö cæte, Mönö godonte æiñömö bai impa, ante cæminitapa töö, angacäimpa.

¹⁷ Mäninö angä eñëninque tömengä emiñænäni Awënë Dabii nänö yewæmongainö ante iïmaï ante pönente wædänipa. “Bitö oncö ante woadäni waa acædänimpa, ante cæcæboimpa, ante botö nanguï cæinente wængui wæ,” ante yewæmongatimpa.

¹⁸ Ayæ oodeoidi awënëidi pancadäniya tömengä ingante,

—Bitö mänii tömää awënë bai cæbi incæ æbänö bitö bamönengæ cæte odömömi adinque mönitö, Mäningä në angä ingampa, ante eñencæmönimpa, ämönipa.

¹⁹ Äñönäni Itota wæætë tömënäni inänite,

—Wængonguī tæiyæ waëmö oncö incæ mīnitö iincö bæ tate ewēmīni iinque botö mēönaa go adoönæque iñö mīincö mænoncæboimpa, ämopa.

²⁰ Angä eñëninque oodeoidi awënëidi pancadäniya,

—Wængonguī tæiyæ waëmö oncö coadenta i tei wadepo ganca mænongadänimpa. Bitö iñömö ædö cæte, Botö mēönaa go adoönæque iñö mīincö mænoncæboimpa, ämii, änänitapa.

²¹ Itota iñömö nämä baö incæ ante, Wængonguī tæiyæ waëmö oncö bai impa, ante apæncä inongäimpa. ²² Tömengä iincayæ wængä ate Wængonguī, Ñäni ömæmöe, angä ñäni ömæmongä ate, Æbänö angacäi, ante tömengä emiñænäni pönënanitapa. Ayæ, Wængonguī angä eñente näni yewæmongainö nö impa, ante pönënanī inte ayæ Itota tömënanī inänite nänö äninö ante adobai pönengadänimpa.

Itota, Mönö waocabo æbänö imöö, ante eñengampa

²³ Patowa näni ææmæ cæyedë Itota Eedotadëe iñömö ponte quëwëninque, Acädänimpa, ante bamönengæ nanguī cæcä adinque waodäni tæiyænäni iñömö, Mäningä mönö Codito ingampa, ante pönengadänimpa. ²⁴ Itota edæ, Waodäni tömänäni æbänö entawënäni inänii, ante do eñënogä inte tömengä, Wabänö pönënanii, ante tömënanī inänite gomö adongä ingantapa. ²⁵ Edæ tömengä waodäni näni entawënö ante do eñënogä ingantapa. Iinque waocä iñömö, Waodäni æbänö cädänii, ante apæncæcäimpa, ante Itota tömengä

ingante, Bitö botö ïmo adodö ancæbiimpa, ante änämaï ingacäimpa.

3

Itota tönö Nīcodemö

¹ Paditeocä adocanque tōmengä emōwo Nīcodemö tōmengä ïñömö oodeoidi awēnēidi tönö nē godongāmæ cæcä ingacäimpa. ² Adocä woyowotæ Itota weca pōninque,

—Awēnē nē Odömömi eñēmi. Wængonguï, Odōmoncæbiimpa, ante bitö ïmite da pōnongä pōnīmi ïmipa, do eñēmōnipa. Edæ Wængonguï waocä tönö godongāmæ cædämaï ingä ïnīnque mäningä ædö cæte bitö bai bamōnengæ cæcä aquīmōnii.

³ Angä eñēninque Itota wæætē,

—Bitö ïmite näwangä ämopa. Nē mempoga eñadinganque Wængonguï Awēnē Odeye nempo guiite aquingä ingampa.

⁴ Äñongä Nīcodemö,

—Waocä picængä ba ate ædö cæte mempoga eñaquingää. Tōmengä nänö wäänä cæncadē ædö cæte mempoga guii æidinque eñaquingää.

⁵ Angä eñēninque Itota angantapa.

—Bitö ïmite näwangä ämopa. Waocä æpænē guidengä ïñongante Wængonguï Önöwoca cæcä beyænque mempoga eñadinganque Wængonguï Awēnē Odeye nempo guiite quēwengingä ingampa. ⁶ Baonga beyænque nē eñadäni ïñömö edæ baonque eñate quēwēnānipa. Wæætē Wængonguï Önöwoca cæcä beyænque nē eñadäni ïñömö Wængonguï Önöwoca ingante ewocate

quëwënanipa. ⁷ Botö, Bitö mempoga ëñaquëneni ïmipa, ante botö änö ëñëninque, Æbämë impa, ante änämaï incæbiimpa. ⁸ Woboyæ nänö cægai bai wayömö wayömö pæmænte gopa. Woboyæ nänö pæmæmämo ëñëmö incæ, Ædonö pæmænte pö, ædonö pæmænte go, ante ëñënämaï ïmompä. Wængonguï Önöwoca cæcä beyænque në ëñädäni tömänäni ïnänite tömengä æbänö cæcää, ante adobai ëñënämaï ïmompä, ämopa, ante Itota apænecantapa.

⁹ Apænecä ëñëninque Niicodemö,
—Æbänö inguï.

¹⁰ Äñongä Itota wæætë,
—Idægoidi ïnänite në odömömi ïmi incæte mäninö ante ædö cæte ëñënämaï ïmii. ¹¹ Bitö ïmite näwangä ämopa. Mönitö quïëmë ante ëñënimöni inte mäninö ante apænemönipa. Mönitö quïëmë ante adimöni ïninque, Mänömaï impa, ante apænemönipa. Minitö guiquënë möni änö ante apænemöni ëñëninque ayæ Baa ämïni inte pönënämaï ïminipa. ¹² Botö minitö ïminite, Inguipoga quëwënanäni weca æbänö ï, ante apænedimo ïmo incæte minitö ëñënämaï ïminipa. ïninque Wængonguï cæcä beyænque öönädë mini quëwenguinö ante æbänö ï, ante apænebo bai ædö cæte pönenguïminii, ante apænecantapa.

¹³ Ayæ apænedinque, “Woadäni tömänäni öönädë æidämaï ingadänimpa. Waobo në ëñagaïmo inte öönädë quëwente në wææ pömo ïñömö botö adoboque öönädë æibo ïmopa. ¹⁴ Möitee wodi önomæca tæntæ näni badöninto æninque awäa ñä cædinque gö cæcä a ongongatimpa.

Waobo eñagaïmo ïmote adobaï awäa timpodique tiwadinque gö cædäni wægonguënëmo ïmopa. ¹⁵ Mänömaï botö ïmote cædäni adinque botö ïmote nê wede pönënaï ïñömö tömänäni cöwë wænämaï quëwencædänimpa,” ante Itota apænægacäimpa.

Wægonguï nänö waadete pönëno

¹⁶ “Edæ Wægonguï incæ inguipoga quëwënäni ïnänite nê waadete pönengä inte tömengä Wengä adocanque onguïñengä ïñongante pönongä pongacäimpa. ïninqe æcänö tömengä ingante nê wede pönëna ïñömö tömengä wë womönämaï inte cöwë wænämaï quëwencæcäimpa. ¹⁷ Edæ Wægonguï incæ tömengä Wengä ingante inguipoga ïñömö da pönongä pongacäimpa. Incæte, Inguipoga quëwënäni nänï pante wæquinque, ante apænte ancæte ante wïï pongacäimpa. Wæætë inguipoga quëwënäni ïnänite tömengä ængä beyænque quëwencædänimpa, ante tömengä ingante da pönongä pongacäimpa.”

¹⁸ “Æcänö tömengä ingante nê wede pönëna ïñömö Wægonguï tömengä ingante, Bitö pante wæquinque cæbipa, ante apænte änämaï incæcäimpa. Æcänö guiquënë wede pönënaï ïna ïñömö Wægonguï tömengä ingante, Botö Wengä adocanque ïñongante bitö tömengä ëmowo ante pönënaï ïnömi inte wæcæbiimpa, ante do apænte angä ingampa. ¹⁹ Wægonguï nänö apænte änö ïñömö ïmaï impa. Nê ñäö baï ïnongä ïñömö, Wægonguï æbänö ingää, ante inguipoga ïñömö ancæte ante pongacäimpa. Incæte waodäni tömënäni nänï cædimämo wënæ wënæ i beyænque wëmö ïñömö ante waadete pönënaï ïnänipa.

Wæætē nē ñäö bai ïnongä ingante waadedämaï ïnänipa. ²⁰ Nē wēnæ wēnæ cædönäni inte ñäö ïñömö ante pïinque Baa äninque, Mönö cædinö edonque pönï badämaï ingæimpa, ante ñäö ïñömö pönämaï ïnänipa. ²¹ Waodäni Wængonguï näwangä nänö ämaï nē cædönäni guiquënë, Mönö cædinö ante Wængonguï mönö tönö godongämæ cæcä beyænque cætamompa, ante edonque pönï acædänimpa, ante cædinque ñäö ïñömö pöninque cædänipa.”

Wäö nē guidönongä Itota ingantedö ante apænecä

²² Ayæ ate Itota tömengä emïñænäni tönö Oodeabæ wædænque näni quëwëñömö godänitapa. Gote pöninque mäniñömö tömënäni tönö wædænque quëwëninque Itota angä beyænque tömënäni waodäni ïnänite æpænë guidönäni guiigadänimpa. ²³ Ënöö quëwëñömö æpæ nangui mäë adinque Wäö mäniñömö guidongä guiigadänimpa. Ayæ waodäni, Wäö mönitö ïmönite æpænë guidonguingä, ante cöwë tömengä weca pönäni ïnänite guidongä guiidänimpa. Ënöö quëwëñömö Tadiï quëwëñömö eyequeï ïnimpa. ²⁴ Mäniñedë Wäö ingante ayæ tee mönedämaï ingadänimpa.

²⁵ Wäö emïñænäni pancadäniya oodeocä adocanque tönö apænedinque, Mönö oodeocabo æbänö cæte Wængonguï weca guicæte ante waëmö bacæmöimpa, ante tömënäni näni pönënö ante guëadö guëa ante tedewënänipa. ²⁶ Adodäni Wäö weca ponte apænedinque,

—Nē odömömi ēñēmi. Oododänö æmæmäa bitö weca nē pöningä ingantedö ante bitö, Mäningä ingampa, ante apænebitawo. Edæ mäningä onguiñængä iñömö adobaï æpænē guidongä guidänipa töö. Waodäni tömänäni tömengä weca godänipa, ante wädänitapa.

²⁷ Ante wädäni ēñēninque Wäö,

—Wængongui öönæde quëwëngä pönö angä æninque waocä mänömaï beyæ cæcampa. ²⁸ Botö wii Codito inömo imopa. Iñæmpa Wængongui botö imote täno da pöngä pönimo imopa. Tömengä ayæ Ponguingä, ante apænetabopa. Mänömainö ante apænebo ēñēnimini inte minitö tömēmīni mäninö ante nē apænequënēmīni iminipa. ²⁹ Monguingä iñömö mongä ate tömengä onquiyængä nänöogængä bacampa. Tömengä guidengä iñömö nē monguingä ante wänö cöninque ēñēñongä monguingä apæneca ēñēninque, Monguingä apæneca ēñēmopa, ante watapæ tocampa. Botö adobaï Codito apæneca ēñēmopa, ante mäningä bai nangui watapæ tobo imopa. ³⁰ Tömengä iñömö godömenque ñænængä inte cædongä baquëngä ingampa. Botö guiquënë pönömenque wädämo inte cædömo baquënemo imopa, ante Wäö apænegacäimpa.

Öönæde nē quëwente wææ pongä

³¹ Ayæ Wäö godömenque apænecantapa. Öönæde nē quëwente wææ pongä iñömö tömengä iñömö wii wädäni bai wädangä inte wæætē ñænængä inte cædongä ingampa. Öönæde nē quëwente wææ pongä iñömö tömengä godömenque ñænængä inte cædongä ingampa. Inguipoga

iñömö nē ēñacā guiquēnē waodāni bai quēwēnongā inte inguipogaque ante apænecampa. ³² Tömengā Wængonguī weca quiēmē adingā inte quiēmē ēñēningā inte mäninö ante apænecā ēñēningue wadāni wæætē, Nāwangā impa, ante änāmaī inānipa töö. ³³ Mäninö ante nē Ao angā guiquēnē tömengā, Wængonguī nāwangā angā ingampa, ante edonque pōnī angā inongā ingampa. ³⁴ Edæ Wængonguī nānō da pönöningā iñömö Wængonguī nānō änö ante apænecampa. Tömengā ingante Wængonguī iñömö tömengā Önöwoca ingante godongā æninqe tömengā ædæmō ewocate quēwengampa. ³⁵ Mæmpo Wængonguī iñömö tömengā Wengā ingante nē waadete pönengā ingampa. Wængonguī tömengā ingante, Bitö nempo quinö inincoo tömancoo pönömo æninqe bitö awēnē bacæbiimpa, ante pönö cægacäimpa. ³⁶ Æcänö Wængonguī Wengā ingante nē wede pönēna iñömö tömengā cōwē wænāmaī quēwencæcäimpa. Æcänö Wængonguī Wengā ingante nē Baa ante pönēnāmaī ina guiquēnē tömengā wīī cōwē wænāmaī quēwencæcäimpa. Edæ Wængonguī tömengā ingante ænguī nānō panguimāmo cōwē cædongā ingampa, ante Wäo māniñedē iinqe apænegacäimpa.

4

Itota Tämadiabæ onquiyængā ingante apænecā

¹ Paditeoidi inānite iīmaī ante tededāni ēñēnānitapa. Itota pönö cædinque æpænē guidongā guidinque tömengā nānō emiñænāni iñömö wīī Wäo emiñænāni bai wædænque badāni inte nanguī

ināni badānīpa, ante tededānitapa. ² Mānōmaī ānāni incæte wīi Itota nē guidongā inongāimpa. Wæætē tōmengā ēmiñænāni waodāni inānite guidōnāni guīgādānīmpa. ³ Mānīnō ante Paditeoidi do ēñēnānīpa, ante ānāni ēñēnīnque Awēnē Itota Oodeabæ quēwēnīnque wadæ go Gadideabæ iñōmō ocæ ēmænte gogacāimpa.

⁴ Gadideabæ taadō Tāmadiabæ iñōmō tæcæguedē inō godō tōmengā goquēnengā inongāimpa. ⁵ Tāmadiabæ iñōmō godīnque tōmengā Ticada nāni añōmō pongantapa. Mānūi Ticada quēwēñōmō eyequeī docā Aacobo wodi tōmengā wengā Ootee wodi ingante, Pancabaa bitō omæ baquiñōmō, ante tōmengā ingante nānō godongāimæ inīmpa.

⁶ Ayæ æpāamōnicæ Aacobo wodi nānō ææ wogāimōnicæ adoyōmō inīmpa. Itota taadō gobæ inō godīnque nangæ badīnque æpāamōnicæ iñōmō pō tæ contayongā māniñedē tæcæ bæcā bagatīmpa. ⁷ Tæ contate ongōñongā Tāmadiabæ quēwengā onquiyængā æpæ iyænte tadonte æncæte ante pongā adīnque Itota tōmengā ingante,

—Æpæ pōnōmi beboe, angantapa. ⁸ Edæ tōmengā miñæ nē godāni mānīnāni quēwēñōmō cænguī godonte æncæ godāni inōnānīmpa.

⁹ Tāmadiaidi inānite oodeoidi cōwē gomō adāni inānīpa, ante ēñengā inte Tāmadiabæ quēwengā onquiyængā iñōmō Itota ingante,

—Bitō oodeobi imi incæte botō Tāmadiabæ quēwēmo iñōmote bitō ædō cæte botō imote, Æpæ pōnōmi beboe, āmīi, āmopa.

¹⁰ Añongā Itota wæætē,

—Bitō, Wængonguī quīnō nānō pōnōnī i, ante ēñente baī ayæ, Æbodō inōmo inte bitō imite,

Æpæ pönömi beboe, ante apæneboo, ante eñente bai bitö wæætë botö imote, Æpæ pönömi beboe, ancædömiimpa. Ayæ botö bitö imite æpæ quëwenguimæ pönömo becædömiimpa, ämopa.

¹¹ Angä eñëninque onquiyängä,

—Awënë, bitö æpæ mä iyæncade dæ ampa. Ayæ æpäamönicæ guibæ impa. Mänimæ æpæ quëwenguimæ bitö në apænedimæ ædönö mä iyænte ænguimii. ¹² Mönö docä mäempo Aacobo wodi iñömö, Botö æmæwo wæmo adinque botö æpäamönicæ mïnitö qui bacæimpa, ante iimönicæ mönö imonte godongacäimpa. Tömengä adomönicæ æpæ begacäimpa. Tömengä wënäni tönö tömengä cæningäidi adobai adopæ begadänimpa. Adocä mönö docä wædangä iñongante bitö godömenque ñænæmi inte në cædömi imitawogaa, ämopa.

¹³ Añongä Itota wæætë,

—Æcämenque iñömö mänimæ bedinque wæætë gæwænte bacæcäimpa. ¹⁴ Æcämenque botö godonguimæ në becä guiquënë tömengä gæwænämai cöwë quëwencæcäimpa. Wæætë botö tömengä ingante tömëmo godonguimæ godömo bedinque tömengä botö quëwënö entawente quëwencæcäimpa. Æpäamönicæ cöwë cægö bai botö tömengä mïmöno godonguimæ beyænque tömengä wænämai nänö quëwenguinö do æninque quëwencæcäimpa, ämopa.

¹⁵ Onquiyängä tömengä ingante,

—Awënë, äninque, Botö gæwænämai bacæboimpa, ante mänimæ botö imote pönömi beboe, ämopa. Ayæ mäniñömö cöwë æpæ iyæncæ pönämai incæboimpa.

16 Ante añongä tömengä wæætë,
—Goe, bitö nänöogængä ingante aa pedinque ænte mämömi pongäe, angantapa.

17 Añongä tömengä wæætë,
—Botö nänöogængä dæ ampa.
Angä eñëninque Itota tömengä ingante,
—Bitö, Botö nänöogængä dæ angampa, äninque nö ante ämipa. 18 Iñæmpa bitö nänöogæidi önompo æmæmpoque iñönänite bitö tömënäni inänite mönimi imipa töö. Ayæ ñöwoyedë onguiñængä bitö weca në quëwengä iñömö wiï bitö näwä nänöogængä ingampa. İninque ñöwo bitö änö iñömö edæ näwangä impa, ämopa.

19 Angä eñëninque onquiyængä,
—Awënë, Bitö Wængongui beyæ në apænebi imi adinque eñëmopa. 20 Mönitö dodäni mæmpoidi wodi, İi onquiyabo inö gote Wængongui ingante, Bitö Awënë Wængongui imidö anguënë, ante ædæ wææninque angadänimpa. Minitö në oodeoidi imini guiquënë, Wængongui ingante waa ate apænecæte ante Eedotadëë quëwëñömö mänñömonque godinque ædæ wæænte apænecæimpa, äminipa töö.

21 Añongä Itota wæætë,
—Onquiyæmi eñëmi. Botö änö eñëninque pönëe. Minitö iñömö ædæ wææninque botö Mæmpo ingante, Bitö Awënë Wængongui imidö anguënë, ante İi onquiyabo inö incæ Eedotadëë mänñömö incæ minitö mäninö ante änämaï anguiönæ oo pönï impa. 22 Minitö tämadiadi iñömö në Wængongui ingante, Bitö Awënë Wængongui imidö anguënë, ante ædæ wææninque apænemini incæte adocä

ingante, Æbänö ingää, ante eññämaï iminipa töö. Mönitö guiquënë nē ædæ wææningue Wængonguï ingante waa ate apænemöni inte adocä, Æbänö ingää, ante do eññemöni imönipa. Edæ, Nē wënæ wënæ cædäni wæncæ cædinäni incæ quëwencædänimpa, ante nē Ængä iññömö oodeocä inongä ingä apa änewëe. ²³ Botö Mæmpo ingante, Bitö Awënë Wængonguï imidö anguënë, ante ædæ wææningue näwangä ante apænedönäni inte apænecædänimpa. Adodäni, Näwangä impa, ante nö pönente ëwocadäni inte ædæ wææningue Wængonguï ingante mäninö ante watapæ apænecædänimpa. Mäninö ante näni apænequïönæ iññömö edæ oo pönï impa. Edæ do iinque batimpa. Wængonguï, Mänömaï entawente nö pönänäni baï inäni inänite diqui diqui miningue, Mäninänique botö imote, Bitö Awënë Wængonguï imidö anguënë, ante ædæ wææningue watapæ apænecædänimpa, angampa. ²⁴ Wængonguï Önöwocaque ëwocate quëwengä ingampa. Iinque nē ædæ wæænte tömengä ingante watapæ apænedäni iññömö tömönäni, Näwangä impa, ante nö pönente ëwocadäni inte ædæ wææningue tömengä ingante watapæ apænequënenäni inänipa, ämopa.

²⁵ Angä eññeningue onquiyängä,

—Botö, Mëetiya näni Codito änongä poncæcäimpa, ante do eññëmopa. Tömengä pongä ate, Æbänö inguïi, ante mönö imonte tömänö odömonte apænecä eññencæmönimpa.

²⁶ Äñongä Itota wæætë,

—Botö nē apænebo iññömö Codito inömo imo apa cæbii, ämopa.

27 Tæcæ apæneyongante tōmengä miñæ nē godäni ocæ emænte ponte ayönäni tōmengä iñömö onquiyængä ingante apænecä adinque, Æbänö cæ wæmönii, ante guiñente wädänitapa. Incæte, Æbänö ämii, ante, Quinante tōmengä ingante tedebii, ante adocanque incæ änämaï ingantapa.

28 Ayæ onquiyængä tōmengä iyæncade emö cæte nāni quēwēñömö ocæ emænte gote pōninque waodäni inänite apænedinque,

29 —Ægodöedäni, onguiñængä iñömö botö imote tæcæ adinque, Botö æbänö cæboo, ante tōmänö ante botö imo nē apænecä ingante pö aedäni. Mäningä wabänö mönö Codito inongä ingantawo, ante ämopa.

30 Angä eñëninque tōmënäni nāni quēwēñömö tao godinque tōmengä weca gogadänimpa.

31 Onquiyængä nāni quēwēñömö tæcæ goyongä Itota nänö nē emiñænäni iñömö tōmengä ingante,

—Awënë nē Odömömi imi wædænque cæe, ämönipa.

32 Ante äñönäni tōmengä wæætë tōmënäni inänite,

—Botö cængui botö eadö ante quinä i, ante munitö guiquënë tōmää eñënämaï iminipa töö.

33 Angä eñëninque tōmengä emiñænäni godongämæ nämanque apænedinque,

—Wabänö wacä tōmengä ingante cængui ænte pongantawo.

34 Äñönäni Itota,

—Botö imote nē da pōnongä nänö änö bai botö cädö iñömö mänii tōmëmo cængui bai impa. Ayæ, Tōmengä nänö cädö ante tōmänö inque cæbopa, ante botö cädö iñömö botö cængui bai

adobaï impa. ³⁵ Minitö iñömö, Mëa go mëa apäicä bayonte amiñayedë tömëmoncodë gæcæmönimpa, ante wii ämïnitawo. Botö guiquënë mïnitö imïnite ämopa. Waodäni inänite wi æmonte aedäni. Edæ mäninäni tömëmoncoo gæyedë bai inänipa. ³⁶ Itota, Botö beyæ ante waodäni inänite në gædongä ingante botö, Bitö cæbipa, ante paga cædinque ñowoyedë incæ do pönömo ængampa. Wænämäi wantæpiyæ quëwencædänimpa, ante cædinque ñowoyedë incæ tömengä tömënäni inänite do gædongä ingampa. Inique botö änö ante waodäni mïmöno në quiyadingä tönö në gædingä tönö guëa tocædaïmpa. ³⁷ Mänömaï wëenëñedë nani angainö ante, Waocä adocanque tömëmö quiyacä ate wacä guiquënë në gædongä ingampa, ante näwangä ante impa. ³⁸ Tömëmoncodë iñömö cædäni bai cædämaï imïni incæte mïnitö tömëmoncoo gæquinäni bai bacæmïnimpa, ante botö, Waodäni botö quinäni inänite gæcæmïnimpa, ante mïnitö imïnite da godömo gomïnitapa. Wadäni iñömö do mänincodë nanguï pönï quiyate cædinque botö änö ante waodäni inänite apænecadänimpa. Minitö guiquënë mïni cædämaï iñömö incæ önonque gædimïni imïnipa, ante Itota apænecäïmpa.

³⁹ Onquiyængä guiquënë tãmadiaidi mänïñömö nani quëwëñömö quëwënäni inänite, “Tömengä iñömö botö imote tæcæ adinque, Botö æbänö cæboo, ante tömänö ante botö imote apænecantapa,” ante apænecä ëñëninque tömënäni nanguï inäni Itota ingante pönengadänimpa. ⁴⁰ Tãmadiaidi tömengä weca godinque, Bitö mönitö weca a ongöe, änäni ëñëninque tömengä mëönaa iñonte tömënäni weca

owocantapa. ⁴¹ Tömengä nänö owoyedē tömengä nänö änö beyænque godömenque tæiyænñäni iñömö tömengä ingante wede pönente badänitapa. ⁴² Adodäni onquiyængä ingante,

—Wii bitö apænete änonque ante eñëninque pönëmöni inte mönitö tömengä apænecä adobaï eñënimöni imönipa. Ayæ, Mäningä iñömö inguipoga mönö quëwencabo iñömönte tömengä näwangä mönö imonte nē Ænongä ingampa, ante do eñëmönipa, apænegadänimpa.

Itota cæcä beyænque awënë tönö cæcä wengä waa bacäi

⁴³ Mëönaa go ate tömengä mäniñömö quëwëninque wadæ godinque, Gadideabæ gocæboimpa, ante gocantapa. ⁴⁴ Itota incæ wëenëñedē, İimaï impa, ante änongäimpa. Wængongui beyæ nē apænecä inte tömengä nänö pægaimæ incæ mäniñömö apæneyongä tömengä tönö pægainäni guiquënë tömengä ingante wii waa adänipa töö, ante änongäimpa. ⁴⁵ Tömengä mäni Gadideabæ nänö ponque pongä adinque gadideaidi edæ Eedotadëe iñömö Patowa näni ææmæ cæyedē Itota bai mäniñömö gote ongöñönäni, Tömengä æbänö cæcää, ante tömäa adinäni inte, Bitö pömi waa amönipa, ante tömengä ingante apænegadänimpa.

⁴⁶ Ayæ Gadideabæ godinque Itota wæætē Cänaa näni quëwëñömö, Æpæ incæ biinömæ bacäimpa, ante wëenëñedē nänö cædiñömö adoyömö gocantapa. Capënaömö näni äñömö quëwëninque adocanque pancabaa awënë tönö godongämæ cæcä iñömö tömengä wëñængä

onguiñængä wënæ wënæ ïnongäimpa. ⁴⁷ Adocä onguiñængä ïñömö, Itota Oodeabæ quëwente Gadideabæ pongä, änäni ëñëninque tömengä Itota weca gote angantapa. Botö wëñængä onguiñængä wæncæ cæcä ïñongante bitö tömengä ingante cæbi waa bacæe. Ægodöe. ⁴⁸ Itota tömengä ingante,

—Botö, Acæminimpa, ante hamönengæ cæbo ate wæmini inte minitö mäninö beyænque botö ïmo pönëmini awædö.

⁴⁹ Ante apænecä ëñëninque pancabaa awënë tönö godongämæ cæcä,

—Awënë, botö wëñængä ayæ wænämai ïñedë ægodöe gocäimpa.

⁵⁰ Ante äñongä Itota wæætë,

—Ñöwo wadæ goe. Bitö wëñængä ïñömö quëwencæcäimpa, ämopa. Angä ëñëninque onguiñængä, Itota nänö änö nö impa, ante pönëninque wadæ gogacäimpa. ⁵¹ Tömengä, Botö oncö, ante taadonque goyongante tömengä beyæ në cædönäni tömengä ingante apænecæte ante pö bee tənänitapa. Pö bee tëninque,

—Bitö wëñængä waa bacäi.

⁵² Ante apænedäni ëñëninque tömengä tömënäni ïnänite, Botö wëñængä æyedënö waa bacäi, ante äñongä tömënäni wæætë tömengä ingante,

—Ïimö ædæ gowayedë mäniñedë tömengä gancæ bacantapa, ante apænedänitapa. ⁵³ Ayæ wëñængä mæmpo, Bitö wëñængä quëwencæcäimpa, ante Itota botö ïmote nänö äniñedë adoyedë botö wëñængä do waa bacantapa, ante wædinque tömengä tönö tömengä näni quëwencabo tömancabo Itota ingante wede pönënäni bagadänimpa. ⁵⁴ Itota

oodeoidi weca quëwente Gadideabæ ocæ ëmænte
 pöninge tömengä mäninömö ii bamönengæ
 cædinque mempoga nänö cædö bamönengæ
 bagatimpa.

5

*Itota cæcä beyænque pæ opa pæ opa gocä waa
 bacäi*

¹ Ayæ ate oodeoidi, Mönö Wængongui beyæ,
 ante nani ææmæ cæyedë Itota Eedotadëë inömö
 æidique ado ante gogacäimpa. ² Eedotadëë
 wææ cæte inömö obegaidi nani pö guidemö
 gäänë gäwapæ impa. Mänimæ gäwapæ ebedeo
 tededö Betadapæ nani ämæ yæwedeca önonpo
 æmæmpoque ñoncæcate inoncöimpa. ³ Mänincönë
 wënæ wënæ inäni tæiyænäni cöwë öñönönänimpa.
 Pancadäniya babetamönäni inte pancadäniya pæ
 opa pæ opa godönäni inte pancadäniya cömante
 inönäni inänipa. ⁴ Adodäni, Æpæ incæ gopæ,
 ante wänö cönönäni inönänimpa. Edæ Wængongui
 anquedo wæætë wæætë, Mänimæ incæ incæ
 gopængæimpa, ante wææ pöninge cædongäimpa.
 Gäwapæ incæ incæ go cæpæ adingue æcänö
 täno mänimænenë guida inte adocä quiëmë wënæ
 wënæ i waa badongäimpa. ⁵ Mäninömö öñönäni
 weca adocanque në öñönongä inömö todëinta i
 ocho wadepo ganca wënæ wënæ inte wægaingä
 inongäimpa. ⁶ Adocä mäninömö öñongä ingante
 Itota ponte ayongä wadäni, Mäningä wantæpiyæ
 mänömai wënæ wënæ inte wægaingä ingampa,
 ante apænedäni ëñëninge Itota tömengä ingante,
 —Bitö, Waa bainëmo, ämitawo.

⁷ Ante äñongä në wënæ wënæ ingä wæætë,

—Awënë, gäwapæ incæ incæ gopæñedē æcänö botö imote ænte guiquinaa edæ dæ angampa. Ayæ botö, Æpænē guicæboimpa, ante goyömo wacä pöningue do täno guicä.

⁸ Ante wæyongante Itota,

—Ængæ gantie, bitö bee podonte möimo ænte goe. ⁹ Äñongä onguĩñængä iñömö iñontobæ waa badingä inte tömengä bee podonte möimo ænte cægonte gocantapa. Oodeoidi nāni guëmanguĩönæ iñonte Itota mänömaï cæcantapa. ¹⁰ Mänömaï beyæ oodeoidi awënëidi iñömö onguĩñængä nē waa badingä ingante,

—Ñöwoönæ guëmanguĩönæ iñonte mönö æbänö cæquiï, ante do wææ yewæmonte impa cæbii. Bitö bee podonte möimo næænāmaï incæbiimpa.

¹¹ Ante piññönāni tömengä wæætē,

—Botö imote, Waa bae, ante nē cædingä iñömö adocä incæ, Bitö bee podonte möimo ænte goe, angä cætabopa.

¹² Angä ëñëningue tömënāni tömengä ingante,

—Mäningä iñömö bitö imite, Bitö bee podonte möimo ænte goe, ante nē angä iñömö æcänö ingää. Apænebi ëñëmönie, änānitapa.

¹³ Itota guiquënë do waodāni nanguï ināni ongönāni tæcæguedē go wadæ godongäimpa. Mänömaï beyæ onguĩñængä nē waa badingä iñömö, Nē cædingä æcänö ingää, ante ëñënamā ingantapa. ¹⁴ Ayæ ate Itota Wængonguï oncö ñænæncö yabæcönē go guidinque tömengä ingante bee tēningue,

—Ëñëmi, bitö wæætē waa babi imipa. Ìningue godömenque wënæ wënæ cädāmaï incæbiimpa.

Bitö mäninö wənæ wənæ bitö cægainö ante ñimpo cædāmaï imi ininque wabänö bitö wæwenguinque godömenque babaïmipa, ämopa.

¹⁵ Angä eñëninque onguiñængä wadæ gote oodeidi awënëidi weca pöninque angantapa. Botö imote, Waa bae, ante nē cædingä iñömö Itota ingampa, ante apænecantapa. ¹⁶ Mänömaï beyæ Itota mäninö nänö cædinö ante guëmanguiönæ iñonte cæcä adinque oodeidi awënëidi iñömö tömengä ingante togænte wənæ wənæ cædänitapa.

¹⁷ Itota tömënäni inänite,

—Botö Mæmpo ñöwoönæ ganca tömengä nänö cædö ayæ cæcä ingampa. Ayæ botö adobaï cæbo imopa, ante apænecantapa.

¹⁸ Mäninö angä eñëninque tömënäni godömenque pïininque, Mönö tömengä ingante æbänö cæte wænömö wænguingää, ante godömenque nanguï cægadänimpa. Tömënäni, Tömengä guëmanguiönæ iñonte do cæcä ingampa. Ayæ godömenque, Wængongui botö Mæmpo inongäimpa, ante tededinque tömengä, Botö Wængongui bai imopa, ante bai cæcampa töö, ante tömënäni godömenque pïingadänimpa.

Tömengä Wengä ingante Wængongui pönö cæcä ate Awënë bacampa

¹⁹ Itota adodäni inänite iïmaï äninque, “Botö mïnitö imïnite näwangä ämopa. Botö Wængongui Wëmo inömo incæ ædö cæte adoboque nämanque cæbo imoo. Botö Mæmpo æbänö cæcää adinque botö adodonque cæbopa. Edæ botö Mæmpo nänö cædö bai botö Wængongui Wëmo inte adobaï cæbopa. ²⁰ Edæ Mæmpocä Wëmo iñömote

tömengä botö imote waadete pönëninque tömengä nänö cädö tömänö ante botö imote odömongä abo imopa. Ayæ minitö, Æbänö cæcä wæmöö, ante wæcæminimpa, ante cædinque tömengä godömenque bamönengæ nänö cädö ante botö imote odömongä ate botö wæætë cæbo acæminimpa. ²¹ Edæ botö Mæmpo iñömö æmæwo wængainäni inänite, Ñäni ömæmöninque minitö miimäni quëwencæminimpa, ante pönö cæcä bai botö tömengä Wëmo iñömö adobai cæbo imopa. Æcänö ingante, Bitö mi quëwencæbiimpa, ante äinëmo inte botö tömengä ingante pönö cæbo ate miingä quëwencæcäimpa. ²² Adobai botö Mæmpo iñömö waodäni inänite adinque, Æcänö waa cæcantawo, ante, Æcänö wënæ wënæ cæcantawo, ante apænte änämaï ingampa. Wæætë edæ botö tömengä Wëmo iñömote tömengä, Bitö mäninö ante waodäni tömänäni inänite apænte ancæbiimpa, ante cægacäimpa. ²³ Mänömaï cædinque botö Mæmpo, Waodäni botö imo nani waa abai adobai botö Wengä ingante tömänäni waa acædänimpa, ante cægacäimpa. Botö tömengä Wëmo iñömote në waa adämaï ingä iñömö tömengä botö Wæmpocä botö imote da pönongä ingante adobai waa adämaï ingampa töö,” ante Itota apænecantapa.

²⁴ Ayæ apænedinque, “Minitö iminite näwangä ämopa. Waocä botö änö ëñëninque botö imote në da pönongaingä ingante në wede pönengä iñömö tömengä nänö apænte pante wæwenguinö godämaï incæcäimpa. Wæætë tömengä nänö wænämaï quëwenguinö gocæcäimpa. Edæ tömengä mönö æmæwo wænguinö ñimpo cædinque wænämaï mönö quëwenguinö do gocäimpa. ²⁵ Minitö

iminite näwangä ämopa. Waodäni nē quēwēnāni incæ tōmēnāni æmæwo wængaināni bai inōnāni inte tōmēnāni iñōmō Wængonguī Wēmo botō tedepāmo oo ēñencädānimpa. Nōwoönæ tōmēnāni nāni ēñenguīōnæ do batimpa. Nē ēñēnāni iñōmō tōmēnāni nāni wænāmaī quēwenguīnō gocädānimpa. ²⁶ Wængonguī nāmā nē quēwēnongä inte tōmānāni nāni quēwēmāmo ante nē godongä ingampa. Mänōmaī beyænque botō tōmengä Wēmo adobaī nāmā nē quēwēnōmo inte tōmānāni nāni quēwēmāmo ante nē godōmo imopa. ²⁷ Ayæ Waobo ēñagaīmo iñōmote tōmengä pōnō cæcā beyænque botō nē āmo badinque nāmā tæī piñænte cædinque edæ, Æcänō waa cæcantawo, ante, Æcänō wēnæ wēnæ cæcantawo, ante nē apænte anguīmo imopa. ²⁸ Botō mänōmainō ante apænebo ēñēninque mīnitō, Æbänō angä wæmōō, ante änāmaī incæmīnimpa. Edæ æmæwo wængaināni tōmānāni tōmēnāni nāni wodido nē oñongaināni iñōnānite edæ botō tedepāmo incæ tōmēnāni nāni ēñenguīōnæ oo pōnī impa. ²⁹ Botō tedepāmo ēñēninque tōmēnāni tōmānāni ta poncädānimpa. Nē waa cægaināni iñōmō wænāmaī nāni quēwenguīnō nāni goquinque ñāni omæmoncädānimpa. Nē wēnæ wēnæ cægaināni guiquēnē nāni apænte pante æmæwo wæwenguīnō nāni goquinque omæmoncädānimpa cæmīnii,” ante Itota apænegacäimpa.

Æcänō äna ēñente cæbii, ante Itota ingante änānipa

³⁰ Ayæ godōmenque apænedinque Itota iīmaī apænecantapa. “Botō ædō cæte nämanque adoboque cæbo imoo. Wæætē Wængonguī botō

ïmote æbänö angä eñëninque botö mäninö ante, Æcänö waa cæcantawo, ante, Æcänö wënæ wënæ cæcantawo, ante apænte ämopa. Ayæ botö apænte änö ïñömö cöwë nöinö ante impa. Edæ botö tömëmo ämaï cædämaï ïmopa. Wæætë botö Mæmpo botö ïmote nê da pönongaingä nänö ämaï cæbo ïmopa. ³¹ Botö nämanque äninque, Æbänö cæboo, ante apænebo bai minitö, Önonquedö ante impa, ancædöminimpa. ³² Botö æbänö cæboo, ante wacä botö beyæ ante nê apænecä ingampa. Tömengä botö ïmotedö ante nänö apænedö ïñömö edæ nö impa, ante eñëmopa. ³³ Minitö botö ïmotedö ante, Æbänö cæcää, ante eñencæte ante Wäo nê æpænë guidönongä weca wadäni ïnänite da godöminitapa. Ayæ Wäo mäninäni ïnänite botö ïmotedö ante nö apænecä eñënanitapa. ³⁴ Botö æbänö cæboo, ante waodäni botö beyæ apænecædänimpa, ante botö änämaï ïmopa. Wæætë, Minitö botö æmo beyænque quëwencæminimpa, ante cædinque botö mänömainö ante apænetabopa. ³⁵ Wäo nê æpænë guidönongä tömengä ïñömö ti wodönoincade bæco bai ingacäimpa. Ayæ, Tömengä nänö angainö ñäo bai impa, ante adinque minitö wantæyö ïñonte, Waa impa, ante watapæ tominitapa. ³⁶ Botö æbänö cæboo, ante Wäo nê æpænë guidönongä nänö angainö beyæ waodäni mäninö ante do ewocadäni ingadänimpa. Ayæ botö Mæmpo, Bitö iïmaï cæe, ante, Tömää ïinque cæcæbiimpa, ante botö ïmote nänö angainö bai ante do cædömo ïmopa. Botö Mæmpo botö ïmote da pönongaingä ingampa, ante wadäni botö cædinö beyæ do eñënanimpa. ³⁷ Ayæ botö Mæmpo botö ïmote nê

da pönongaingä iñömö adobaï, Botö æbänö cæboo, ante apænecä eñengadänimpa. Minitö guiquënë tömengä ingante adämaï imïni inte tömengä nänö tedepämo incæ cöwë eñënämaï imïnipa töö. ³⁸ Ayæ botö Mæmpo botö imote da pönongä pönimo imopa, ante minitö pönënämaï imïni inte edæ tömengä nänö angainö ante entawënämaï quëwëmini imïnipa. ³⁹ Wængongui angä eñëninque nani yewæmongainta ædæmö adömini inte edæ minitö, Mäninö nani yewæmongainta amöni beyenque mönitö wænämaï möni quëwenguinö gocæmönimpa, ante pönëmini imïnipa. Iñæmpa mänintaa yewæmöninque botö imotedö ante apænedinque yewæmongadäni apa quëwëminii. ⁴⁰ Botö, Minitö wænämaï mïni quëwenguinö ante pö æedäni, añömote minitö wæætë Baa äninque botö weca pönämaï imïnipa,” ante Itota apænecantapa.

⁴¹ Ayæ apænedinque tömengä, “Waadäni botö imote waa adinque apænecädänimpa, ante änämaï imopa, angantapa. ⁴² Iñæmpa, Minitö æbänö cämïni, ante botö do eñëmopa. Wængongui nänö waadete pörente entawënö minitö entawënämaï quëwëminipa, ante do eñëmopa. ⁴³ Wængongui angä eñëninque botö wææ pönimo adinque minitö Baa ante botö imote pönënämaï imïnipa. Wacä guiquënë nämä äninque pongä ininque minitö mäningä ingante Ao ante pönëmaïimïnipa, ante awædö. ⁴⁴ Minitö wacä ingä wacä ingä, Botö imote waa adinque waa apænecädänimpa, ante cämïni awædö. Incæte minitö, Mönö Wængongui në adocanque ingaingä ingampa, ante, Tömengä mönö imonte waa adinque apænecæcäimpa, ante

cædāmaī īmīnīpa. Mānōmaī beyæ mīnitō botō īmote ædō cæte pōnēmīni īmīnīi. ⁴⁵ Botō Mæmpo weca ongōninque mīnitō īmīnitedō ante botō, Īnāni wēnæ wēnæ cædāni īnānitapa, ante ancæboimpa, ante mīnitō pōnēmīnitawo. Mānōmaīnō ante edæ pōnēnāmaī īedāni. Wæætē Mōitee wodi nānō angāinō ēñente beyænque mōnō quēwengæimpa, ante pōnēmīnīpa. Īñæmpa adocā Mōitee wodi mīni nē pōnēnongā īñōmō, Nē wēnæ wēnæ cæmīni īmīnīpa, ante ancæcāimpa cæmīnīi. ⁴⁶ Mīnitō Mōitee wodi ingante pōnente baī adobaī botō īmote pōnencædōmīnīpa. Edæ tōmengā botō īmotēdō ante yewæmongacāimpa. ⁴⁷ Mōitee wodi nānō yewæmongāinō ante pōnēnāmaī īmīni īnīnque mīnitō ædō cæte botō apænedō ante ēñēnīnque pōnenguīmīnīi,” ante Itota māniñedē īnīnque apænegacāimpa.

6

5.000 ganca īnāni īnānite Itota godongā cænānīpa

¹ Mānīnō īnīnque apænete ate wantæyō īñonte Itota wadæ godīnque gāwapæ Gadideapæ nāni āmæ æmæmāa tao gogacāimpa. Mānīmæ Tibediapæ nāni āmæ impa. ² Tōmengā wogaa tao gocā adīnque waodāni tæiyænāni pō tee empo godānitapa. Tōmengā, Acædānīpa, ante cædīnque wēnæ wēnæ īnāni īnānite bamōnengæ cæte odōmongā do adīnāni inte godānitapa. ³ Ayæ Itota tōmengā nānō ēmīñænāni īnānite ānanquidi ænte mæicā ædīnque tōmēnāni tōmengā tōnō tæ contadānitapa. ⁴ Wodo pænta gogaīōnæ, ante oodeoidi Patowa nāni ææmæ cæōnæ oo

pöni ingatimpa. ⁵ Itota gomö ayongä waodäni tæiyænäni tömengä weca pönäni adinque tömengä Pedipe ingante,

—Mäninäni waodäni beyæ ædönö gote päo godonte æninque godömöni cænguänäni, angantapa.

⁶ Edæ Itota iñömö, Æbänö cæbaimoo, ante do ëñëningä inte mäninö ante, Pedipe æbänö cæquiringä, ante acæte ante angantapa. ⁷ Pedipe wæætë tömengä ingante,

—Iñæmpa päo ante tömänäni wædænque cæncædänimpa, ante ocho apäicä cæte beyæ paga æinta æninque mänimpota godonte æninque edæ wii eyepæ imaimpa, angantapa. ⁸ Ayæ tömengä ëmiñængä Timönö Pegodo biwi Æntade iñömö Itota ingante,

⁹ —Mönitö weca në ongongä edëningä iñömö tebada näni awënënimö guiyä päo önompo æmæmpoque tönö guiyä gæyæ mëa pöni næængä ingampa. Incæte mänii cænguï tæiyænäni beyæ ædö cæte eyepæ i, ante wæbopa.

¹⁰ Angä ëñëninque Itota,

—Minitö tæiyænäni godongämæ ongönäni inänite ämïni tæ contaedäni, angantapa. Tömengä nänö ämaï änäni ëñëninque waodäni önömæcaque inö nanguï gaguimæ pæyömö do tæ contadänitapa. Onguiñænäni incæ önompo æmæmpoque miido ganca inäni inte tæ contadäni ingadänimpa.

¹¹ Itota päo æninque, Wængongui, Bitö waa pöni pönömi ænte cænguimöni, ante apænedinque tömengä nänö ëmiñænäni inänite godongä æninque tömënäni wæætë tæ contadäni inänite di mëñænäni cænänitapa. Ayæ tömengä gæyæ

æninque adobaï cæcantapa. Tömänäni iñömö nāni cæinēnō ante eyepæ cængadānimpa.

¹² Tömēnāni tōmo pōnī cænāni ate tōmengä ēmiñænāni inānite tōmengä,

—Cænguī nāni ao mæ ao mæ ñōnōnī ee oñoncoo wote badāmaï ingæimpa, ante pædæ wææmpo ö ædāni.

¹³ Angä ēñente cædinque nē cænāni päö önompo æmæmpoque tebada nāni awēnēnimō nāni ao mæ ao mæ ñōnōnī ee oñoncoo ö ænte da wēnāni ate edæ otodē tipæmpoga go mentodēa cænguī eyede da wēnāni contagatimpa. ¹⁴ Waodāni iñömö Itota bamōnengæ nānō cædi adinque,

—Nāwangä iingä iñömö Wængonguī beyæ nē apænecä ingampa. Tōmengä inguipoga Pongu- ingä, ante nāni angaingä inongäimpa, ante tæcæ änānitapa.

¹⁵ Tömēnāni, Bitō mönitō Awēnē Odeye bacæbiimpa, ante botō imote bæi ongoncæte ante poncæ cædānipa, ante wædinque Itota wadæ godinque adocanque änanquidi wæætē æigacäimpa.

Itota æpæ yædopæ dao dao gocä

(Mäateo 14.22-27; Mäadoco 6.45-52)

¹⁶ Gäwadecæ pōnī bayö tōmengä ēmiñænāni iñömö gäwapæ yæwedeca wæi gogadānimpa.

¹⁷ Itota angä ēñēninque mänñömö wæi wipodē guidinque tōmēnāni, Gäwapæ æmæmäa Capēnaömö nāni quēwēñömö mönō taocæimpa, ante tæcæ wogaa tao goyönāni dobæ wēmö bayö Itota ayæ tōmēnāni weca pōnāmaï inongäimpa.

¹⁸ Ayæ woboyæ nanguī pæmænte pōñö æpæ mæ conta mæ conta cæyonte, ¹⁹ tōmēnāni wodo tinco

quidömetodo wiyate cæyönäni Itota iñömö wipo gämænö pöningue æpæ yædopæ wænömænæcapæ dao dao pongä adinque ancai guiññänitapa. ²⁰ Ancai guiñññönänite Itota iñömö tömënäni inänite,

—Botö imopa. Guiññänämaï iedäni, angantapa.

²¹ Ante añongä tömënäni Ao ante tömengä ingante wipodë æninque tömënäni nani goinññömö emönaiya do tao gogadänimpa.

Waadäni Itota ante diqui diqui minte pönäni

²² Iimö ate tæiyænäni gäwapæ imæ wedeca a ongönönänimpa. Inique tömënäni, Wipo adoque pöni mänññömö wäi wocæ incæte Itota iñömö mänimpodë guidämaï iñongante tömengä miñæ godäni adodänique guii wadæ tao godänitapa, ante adinque wädänitapa. ²³ Awënë Itota do Wængongui ingante, Bitö waa pöni pönömi cænguimöni, ante apæneca ate waodäni nani päo cæniññömö pancadäniya ayæ ongönänimpa. Nöwo iñömö wapocoo Tibedia nani quëwëññömö wo cæwodinque mänññömö tömënäni nani cæniññömö eyequei pönäni adänitapa. ²⁴ Inique Itota tönö tömengä nänö emiññænäni edæ dæ änäni wædinque tæiyænäni iñömö wipodë guiite Capënaömö godinque Itota ante diqui diqui mincæte ante wogaa gogadänimpa.

Itota, Mönö quëwenguinque, ante cængui bai ingampa

²⁵ Adodäni gäwapæ æmæmäa tao godinque tömengä ingä adinque,

—Awënë nē Odömömi ïmi æyedënö ïñömö pömitawo, änänitapa.

²⁶ Äñönäni Itota wæætë,

—Minitö ïmïnite näwangä ämopa. Minitö tömo pönï päö cænïmïni inte botö ïmote ante diqui diqui mincæ pömïnitapa töö. Wæætë edæ botö, Acæmïnimpa, ante bamönengæ cæbo beyæ mïnitö wïi pömïni awædö. ²⁷ Minitö, Mönö cænguï, ante æncæte ante cæmïni incæte inguipogaque mïni woquïnonque ante æncæ cædämaï quëwëedäni. Wæætë edæ, Mönö cænguï ïinque bayedë cænguï mæ öñongæimpa, ante cædinque mïnitö, Mönö wænämaï quëwenguïne gocæmöimpa, ante pönente quëwëedäni. Botö nē Waobo ëñagaïmo ïmo mänïi cænguï mïnitö ïmïnite pönömo æncæmïnimpa. Botö Mæmpo botö ïmotedö ante, ïngä nö cæcä ingampa, ante odömongacäimpa.

²⁸ Angä ëñëninque tömënäni tömengä ingante,

—Mönitö, Wængonguï nänö cæquïmämo ante cæcæte ante quïnö cæquënëmöni ïmönii, ante wæmönipa.

²⁹ Äñönäni Itota wæætë,

—Botö Wængonguï nänö nē da pönongaïmo ïñömote mïnitö botö ïmote mïni wede pönënö ïñömö edæ mänïnö Wængonguï nänö cædö impa, angantapa.

³⁰ Mänömaï beyæ tömënäni godömenque tömengä ingante,

—Bitö, Eñencædänimpa, ante bamönengæ bitö cædö ante æbänö cæte odömömi adinque pönëmaïmönipa. Æbänö cæquïmii, ante änewënänitapa. ³¹ Mönö wæmæidi önömæca nani quëwëñedë cænguï mänää nani angai

cængadänimpa. Ìimainö ante yewæmongatimpa. “Tömengä, Minitö cænguï, ante tömënäni inänite öönæde inö mäwææ godongacäimpa,” ante nani yewæmongainö bai impa, ante apænedänitapa.

³² Itota wæætë tömënäni inänite,
—Näwangä ämopa. Minitö iminite öönæde mäwææ cænguï nê pönongaingä inñömö tömengä wii Möitee wodi ingacäimpa. Wæætë botö Mæmpo inñömö tömengä minitö iminite öönæde nani näwä cænguï bai pönongä cæncæminimpa. ³³ Öönæde quëwente wææ pongaingä inñömö tömengä inñömö, Cænguï bai ingampa, ante Wængonguï nänö nê angaingä ingampa. Adocä inguipoga quëwënäni inänite, Mini wantæpiyæ wænämai quëwenguinö ante pönongä æninqe quëwënänipa.

³⁴ Ante Itota apænecä ëñëninqe tömënäni,
—Awënë, ñowo mänii cænguï iimö inñö iimö inñö pönömi cæmönie.

³⁵ Äñönäni Itota godömenque apænedinque,
—Botö inñömö, Mini quëwenguinque, ante mini cænguï bai inömo imopa. Botö weca nê pongä inñömö cöwë cænguï gue ænënämai bai quëwencæcäimpa. Ayæ botö imote nê wede pönengä inñömö cöwë tepæ gæwænämai bai quëwenguingä ingampa, ante apænecantapa. ³⁶ Ayæ wæætë, Minitö iminite do botö änö bai impa. Botö imote do adimini incæte minitö ayæ wede pönënämai iminipa. ³⁷ Botö Mæmpo, Bitö quinäni bacädänimpa, ante cædinque botö imote pönongä æmo ininque botö quinäni nê badäni inte tömënäni tömänäni inñömö botö weca edæ do pönänipa. Ayæ æcämenque botö weca pöna inate, Botö weca pönämai imipa, ante cöwë änämai

incæboimpa. ³⁸ Edæ öönædë quëwëninque botö wii tömö ämaï cæcæboimpa, ante wææ pontabopa. Wæætë botö imote në da pönongaingä nänö ämaï cæcæboimpa, ante wææ pontabopa. ³⁹ Ayæ botö imote në da pönongaingä botö imo nänö angainö iñömö iïmaï impa. Waodäni bitö quinäni bacædänimpa, ante pönömo æninque bitö quinäni badingue adocanque incæ wë womonte wænämaï incæcäimpa. Wæætë iinque baquiönæ iñonte bitö, Ñäni ömæmöedäni, ämi ëñëninque bitö quinäni tömänäni edæ ñäni ömæmoncædänimpa. ⁴⁰ Edæ botö Mæmpo nänö angainö iñömö iïmaï impa. Botö Wængongui Wëmo iñömote botö imote ædæmö adinäni inte edæ botö imote në pönënäni tömänäni cöwë wænämaï wantæpiyæ quëwencædänimpa. Mänömaïnö ante impa. Ayæ iinque baquiönæ iñonte botö mäninäni inänite, Minitö ñäni ömæmöedäni, ämo ate ömæmoncædänimpa. Itota mänömaï apænecantapa.

⁴¹ Apænecä ëñëninque oodeoidi iñömö, Tömengä, “Botö cængui bai imopa, ante öönædë inö wææ pontabopa,” angampa, ante tömengä ingantedö ante tæcæ pïinte tedewënanitapa. ⁴² Tömënäni,

—Iingä iñömö wii Ootee wengä Itota ingantawo. Tömengä mæmpo tönö wäänä wii mönö adöna inatawo. Tömengä ædö cæte, Botö öönædë quëwente wææ pontabopa, angä änewëë.

⁴³ Ante pïiñönäni Itota wæætë,

—Minitö nämanque godongämæ pïinte tededämaï iedäni. ⁴⁴ Botö Mæmpo botö imote në da pönongaingä wii pönö cæcä bai æcämenque incæ botö weca pönämaï incædongäimpa.

Ayæ iinque baquïönæ iñonte botö weca në pongä ingante, Ñäni ömæmöe, ämo ñäni ömæmoncæcäimpa. ⁴⁵ Wængonguï beyæ në apænegainäni näni yewæmongaintaa iïmaï ante yewæmongadänimpa. “Wængonguï waodäni tömänäni inänite odömonte apænecä eñencädänimpa.” Botö Mæmpo apænecä në eñenäni iñömö tömengä nänö odömonte apænedö ante në eñenäni inönäni iinque tömënäni tömänäni botö weca pönänipa, ante Itota apænecantapa.

⁴⁶ Ayæ apænedinque, “Mini waocabo tömämïni incæ botö Mæmpo ingante cöwë adämaï iminitapa. Botonque iñömö Wængonguï weca në quëwente pömo inte botö Mæmpo ingante në adïmo iñömö adoboque pöni imopa. ⁴⁷ Minitö iminite näwangä ämopa. Botö imote në wede pönengä iñömö tömengä cöwë wantæpiyæ nänö quëwenguïmämo do entawente quëwengä ingampa. ⁴⁸ Botö iñömö, Mini quëwenguïnque, ante mïni cænguï bai imopa. ⁴⁹ Mini wæmæidi önömæca quëwëñedë cænguï mänää näni angai cængainäni incæte edæ do wængadänimpa. ⁵⁰ Botö iñömö cænguï bai inömo inte öönädë quëwente wææ pömo imopa. Iinque waocä, Cænguï cænte bai quëwengæimpa, ante botö imote pönengä iinque tömengä cöwë wænämaï quëwëmaingampa. ⁵¹ Botö cænguï bai imo inte öönädë quëwengäimo incæ wææ pontabopa. Æcänö cænguï cænte bai botö imote pönëna tömengä iñömö cöwë wænämaï quëwencæcäimpa. Ii cænguï botö godonguï botö nämä baö impa. Inguipoga quëwënäni inänite, Minitö quëwenguïmïni, ante botö nämä baö incæ godoncæboimpa,” ante Itota

mänömaï apænecantapa.

⁵² Mäninö angä eñente wædinque oodeoidi nāni cabo iñömö godongämæ nāmanque tededinque wæætē godö wæætē godö ānewēnānitapa.

—Māningä iñömö mönō imö tömengä nāmā baö ædö cæte pönongä cænguimōnii.

⁵³ Ante tedewēñōnāni Itota wæætē tömēnāni inānite,

—Minitō imīnite nāwangä āmopa. Botō Waobo eñagaimo iñömote mīnitō botō baö cænāmaï inte botō wepæ bedāmaï imīni ininque ædö cæte Wængonguï wantæpiyæ nānō quēwenguimāmo entawēmīni inguimīnii. ⁵⁴ Botō baö nē cængä ayæ botō wepæ nē becä tömengä iñömö Wængonguï wantæpiyæ nānō cōwē quēwenguimāmo do entawente quēwengä ingampa. Ayæ iinque baquiönæ iñonte botō māningä ingante, Bitō ñāni ömæmōe, āmo ñāni ömæmoncæcāimpa. ⁵⁵ Edæ botō baö nāwä cænguï baï impa. Ayæ botō wepæ nāwä bequï baï impa. ⁵⁶ Botō baö nē cængä inte ayæ botō wepæ nē becä iñömö tömengä botō nempo ee quēwēnongä ingampa. Ayæ adobaï tömengä botō imote entawēnongä ingampa. ⁵⁷ Botō Mæmpo nē Quēwēnongä inte botō imote da pönongä pönimo imopa. Tömengä pönō cæcä ate quēwēmo imopa. Botō imote nē cængä iñömö adobaï botō cæbo beyænque quēwencæcāimpa. ⁵⁸ Botō cænguï baï imo inte öönædē wææ pönimo iñömö māniï cænguï baï imopa. Mönō wæmæidi cænguï mānāā nāni angāi cængāināni incæ edæ do wængadānimpā. Wæætē ñōwo wææ pōmo iñömote, Cænguï impa, ante nē cænongä iñömö

tömengä cöwë wænämaï quëwencæcäimpa, ante Itota apænegacäimpa.

⁵⁹ Tömengä mäninö ante Capënaömö nani quëwëñömö nani odömöincönë ongöningue tömënäni inänite odömonte apænegacäimpa.

Itota nänö änö beyænque mönö wænämaï quëwengæimpa

⁶⁰ Mäninö odömonte apænecä ëñëningue tömengä ëmiñænäni nanguï inäni,

—Tömengä nänö odömonte apænedinö iñömö waadedämainö impa. Edæ æcänö ëñëmaïnaa, ante änänitapa.

⁶¹ Mäninö nänö odömonte apænedinö ante tæcæ pïinte tedewënäni wædingue Itota tömënäni inänite, —Minitö botö äninö ante oda cæmini inte pïimïni iminitawo, angantapa. ⁶² Ayæ godömenque apænedinque, Botö Waobo ëñagaïmo imo öönædë quëwente wææ pongaïmo inte adodö adoyömö æibo adinque minitö æbänö ante ämaïminii.

⁶³ Wængonguï Önöwoca pönö cæcä beyænque waocä quëwengä ininque tömengä baonque nänö ëñayö beyænque ædö cæte quëwëmaingää. Botö Wængonguï Önöwoca tönö apænedinque minitö iminite botö apænedinö beyæ minitö önöwoca ëwocate quëwencæminimpa. ⁶⁴ Incæte minitö weca pancadäniya iñömö botö imo pönënämaï inänipa töö, ante Itota apænecantapa.

Edæ tömënäni weca æcänö tömengä ingante pönënämaï ingää, ante Itota do ëñënongäimpa. Ayæ tömengä ingante në godö odömonguingä æcänö imaingää, ante tömengä adobaï do ëñënongäimpa.

⁶⁵ Itota godömenque apænedinque,

—Botö mänii beyæ mīnitö iminite do antabopa. Botö Mæmpo wīi pönö cæcä bai æcämenque incæ botö weca pönämaī incædongäimpa, ante apænegacäimpa.

⁶⁶ Mänionæ ganca tömengä miñæ nē godāni incæ nanguī ināni wadæ godinque tömengä miñæ ayæ tee empo godāmaī ingadānimpā. ⁶⁷ Tömēnāni wadæ godāni adinque Itota onompo tipæmpoga go mēa ganca ināni inānite,

—Mīnitö diyæ æbānō cæquīmīni. Mīnitö tömēnāni bai adobai botö imote emō cæte, Wadæ goinēmōnipa, amīnitawo.

⁶⁸ Añongä Timönö Pegodo wæætē,

—Awēnē, æcānō miñæ gobaimōnii. Wacä mönitö imōnite nē emiñængä iñömō edæ dæ angampa. Wantæpiyæ wænāmaī mōni quēwenguinō ante æbānō gocæmōnimpā, ante wæyōmōni bitö iñömō nē apænebi imipa. ⁶⁹ Bitö iñömō Wængonguī nānō da pönönōmi inte tömengä nānō Tæiyæ Waēmō inōmi imipa, ante pönēmōni inte eñēmōnipa.

⁷⁰ Ante apænecä eñēnīnque Itota,

—Mīnitö onompo tipæmpoga go mēa ganca imīni inte wīi botö apænte ænōmīni imīnitawo. Incæte mīni cabo incæ adocanque iñömō wēnæ quī ingampa, ante apænegacäimpa.

⁷¹ Timönö Icadote wengä Codaa ingantedö ante Itota mänōmaī angacäimpa. Tömengä onompo tipæmpoga go mēnaa nāni cabo adocanque inongä incæte ayæ ate Itota ingante odōmonte nē godonguīgä inongäimpa.

7

Itota biwüidi tömengä ingante pönenämaï inäni

¹ Ayæ ate Itota Gadideabæ tömämæ wayömö wayömö gocä ingacäimpa. Oodeabæ iñömö oodeoidi awënëidi botö imote wænoncæ cædänipa, ante wædinque Itota, Oodeabæ wii goinëmopa, ante mäniömæ godämaï inongäimpa. ² Oodeoidi, Mönö wæmæidi oncontaicoo mænöninque quëwengadänimpa, ante pönëninque tömënäni ææmæ oo pönï ingatimpa. ³ Itota biwüidi tömengä ingante,

—Bitö ëmiñænäni bitö bamönengæ cæbi acædänimpa, ante cæcæte ante bitö iñömö ongönämaï inte wæætë Oodeabæ goquënëmi imipa. ⁴ Waodäni tömänäni ayönäni cæbo edonque acædänimpa, ante cæinengä iñömö tömengä wii awëmö cæcampa. Bitö mänii cædinö do cæbi inte waodäni tömänäni bitö imite edonque pönï acædänimpa, ante odömonte cæe, ämönipa.

⁵ Edæ tömengä biwüidi incæ tömengä ingante pönenämaï inäni inönänimpa. ⁶ Mänömaï beyæ Itota tömënäni inänite,

—Botö wii ñöwo goquënëmo imopa. Minitö guiquënë æyedëmë gomini incæ cöwë waa impa. ⁷ Inguipogaque quëwënäni minitö iminite ædö cæte piinte badänii. Wæætë botö tömënäni inänite, Minitö wënæ wënæ cæmini iminipa, ante apænebo beyæ tömënäni botö imo piinänipa. ⁸ Minitö ææmæ cædäni weca æite goedäni. Botö goquiönæ wii eyepæ impa, ante pönëninque botö ayæ mänimæ cædäni weca godämaï imopa.

⁹ Mäninö äninque tömengä godömenque Gadide-abæ ongonte quëwengacäimpa.

Itota nāni ææmæ cæyömö gote pongacäimpa

¹⁰ Incæte tömengä biwīdi ææmæ ante godāni ate tömengä adobaī godinque wīi waodāni nāni ayömö gocampa. Wæætē awēmö gocantapa. ¹¹ Ayæ nāni ææmæ cæyömö oodeoidi awënēidi iñömö,

—Māningä onguñængä æyömönö ingää, ante tömengä ingante ante diqui diqui minte wææ wänönānitapa.

¹² Tæiyænāni ponte a ongönāni godongämæ nāmā tededinque tömengä ingantedö ante wæntæ wæntæ tededānitapa. Pancadāniya, “Tömengä waa cæcä ingampa.” Äñönāni wadāni iñömö, “Baa, māningä waodāni inānite wapiticæ mäodinque, Oda cæquñānimpa, ante cæcä ingampa,” ante apænedönānimpa.

¹³ Oodeoidi awënēidi ināni adinque guñente wædinque wadāni tömānāni tömengä ingantedö ante waodāni eññönāni apænedāmaī inönānimpa.

¹⁴ Tömēnāni ææmæ do cæyedē Itota iñömö Wængonguī oncö ñænæncönē yabæcönē æite pö guidinque waodāni inānite mä odömonte apænecä eñngadānimpa. ¹⁵ Tömengä odömonte apænecä eññenique oodeoidi ancai guññenique,

—Æbänö cæte nanguī eñngä ingää. Edæ tömengä ecoeda adāmaī inongä ingampa.

¹⁶ Äñönāni Itota wæætē,

—Botö odömonte apænedö ante wīi nāmā pönēninque odömonte apænebo imopa. Wæætē Wængonguī botö imote nē da pönongaingä nänö angainö ante odömonte apænebopa. ¹⁷ Minitö,

Wængonguï nänö angainö ante Itota odömonte apænecampa, ante pönëminitawo. Wæætë, Nämä pönëninque Itota odömonte apænecampa, ante pönëminitawo. Ìñæmpa waocä, Wængonguï nänö ämaï cæcæboimpa, ante æcänö änaa tömengä ìñömö, Æcänö angä ëñëninque Itota odömonte apænecää, ante do ëñencæcäimpa. ¹⁸ Në nämä pönëninque apænecä ìñömö tömengä nämä ante, Botö ìmo waa acædänimpa, ante aïnente apænecä ingampa. Wæætë edæ, Botö ìmo në da pönongainque ingante waa acædänimpa, ante në aïnente cæcä ìñömö tömengä edæ në nö cæte quëwëngä ingampa. Adocä, Waodäni oda cæquïnänimpa, ante tömënäni ìnänite wïi wapiticæ mäocä ingampa, ante Itota apænecantapa. ¹⁹ Ayæ apænedinque, “Wængonguï nänö wææ angainö ante Möitee wodi wïi minitö beyæ ante yewæmongacäi. Incæte minitö tömämïni Wængonguï nänö wææ angainö adinque ëñente cædämaï ìminipa töö. Minitö quïnante botö ìmote, Wænöinëmönimpa, ante pönëninque cæminii.”

²⁰ Ante awënëidi ìnänite äñongante nanguï ìnäni adoyömö ongönäni wæætë,

—Bitö wënæ tönö cæbi ìmipææ, ante tömengä ingante äninque, Bitö ìmite æcänö wænöinente cæcää.

²¹ Ante änäni ëñëninque Itota godömenque tömënäni ìnänite,

—Guëmanguïönæ ìñonte botö adopoque bamönengæ cæbo adinque minitö tömämïni ancai guñente wæminipa edæ. ²² Möitee wodi ìñömö, Minitö wëñængä ëñacä ate önonpo æmæmpoque go mëönaa go adoönæque ìñonte mäniönæ tömengä yabæque ëö togæncæminimpa,

ante mīnitō īmīnite odōmonte apænegacāimpa. Wīi Mōitee wodi mǎnōmaī mā cēcā ingacāimpa. Wæætē wēēnēñedē incæ mīnitō wæmæidi do adodō cægadānimpa. Incæte Mōitee wodi, Māniōnæ iñonte eō togæncæmīnimpa, ante pōnō angā beyænque mīnitō guēmanguiōnæ ī incæte mīnitō wēñængā onguiñængā ingante eō togæmīni īmīnipa tōō. ²³ Mōitee wodi nānō wæe yewæmongainō wido cædāmaī ingæimpa, ante cædinque mīnitō guēmanguiōnæ iñonte edæ wēñængā onguiñængā ingante do eō togæmīnipa. Incæte edæ guēmanguiōnæ iñonte botō wēnæ wēnæ īningā ingante āmo ate tōmengā baō tōmāñō waa bacā beyænque quīnante botō īmote pīimīni īmīni. ²⁴ Waocā wabānō nānō cædi wēnæ wēnæ ī, ante pōnēninque ædæmō ēñēnāmaī īmīni inte mīnitō tōmengā ingā, Bitō wēnæ wēnæ cæbi īmīpa, ante apænte ānāmaī īedāni. Wæætē, Æbānō ī, ante ædæmō ēñēninque nōingā ante ancæmīnimpa, ante Itota mǎnōmaī apænegacāimpa.

Itota iñōmō Codito mōnō nē Ponguingā ingampa

²⁵ Mǎnōmaī beyæ Eedotadēē quēwēnāni pancadāniya,

—Māningā ingante wænōmōni wæncæcāimpa, ante awēnēidi wīi ānānitawo, ante māniñedē tæcæ tedewēnānitapa. ²⁶ Aedāni, tōmengā iñōmō edonque pōni a ongōninque waodāni īnānite apæneyongā incæ mōnō awēnēidi tōmengā ingante ānāmaī pæ wēēnete īnānipa tōō. Tōmēnāni wabānō, Māningā iñōmō nāwangā Codito mōnō ānongā ingampa, ante pōnēnānitawo. ²⁷ Īñæmpa, Māningā onguiñængā æyōmōnō quēwente pongā

ingää, ante do eñemöpa. Mönö Codito, Nē Ponguingä, ante nāni angaingä iñömö æyömönö quēwente pongää, ante mönö waocabo tömämö incæ eñenāmaï inguimö imompa, änānitapa.

²⁸ Ayæ Itota Wængonguï oncö ñænæncönē yabæcönē odömonte apænedinque aa pecantapa.

—Ao, Botö æbodö imoo, ante mīnitö eñemīnyaa. Ayæ botö, Æyömönö quēwente pömoo, ante mīnitö adobaï eñemīnyaa. Botö wīi nāmā pönēninque pontabopa. Botö imote nē da pönongaingä nāwangä inongä ingampa. Mīnitö, Tömengä æbänö ingää, ante eñenāmaï imīnīpa töö. ²⁹ Botö wæætē edæ tömengä weca quēwēmo iñömote tömengä botö imote da pönongä pönīmo inte edæ botö iñömö edæ tömengä ingante do agaimö inömo imopa, angacäimpa.

³⁰ Mäninö angä eñēninque tömēnāni, Quinö cæte tömengä ingante bæi ongonguimönimpa, ante pönengädänimpa. Incæte tömengä nänö wænguïönæ wīi eyepæ i beyæ tömengä ingante ö ænāmaï ingädänimpa. ³¹ Tæiyænāni adoyömö pö ongönāni weca ongöninque nanguï ināni tömengä ingante wede pönēnānitapa. Tömēnāni,

—Māningä onguïñængä iñömö nanguï bamönengæ cæcä inongäimpa. Mönö Codito iñömö tömengä pongä ate godömenque bamönengæ cæquingä ingantawogaa.

Itota ingante bæi ongoncæte ante cædāni

³² Tæiyænāni māniñömö ongönāni iñömö Itota ingantedö ante mänömainö ante wæntæ wæntæ tedeyönāni Paditeoidi eñenānitapa. Ayæ, Wængonguï qui, ante nē godönāni ñænænāni

tönö Paditeoidi iñömö Wængongui oncö ñænæncö wææ wänönäni inänite, Minitö goedäni. Tömengä weca godinque tömengä ingante bæi ongonte ænte pöedäni, änänitapa. ³³ Itota godömenque apænedinque,

—Minitö weca wantæyö quëwëninque botö ayæ ate botö imote nē da pönongaingä weca ocæ emænte gocæboimpa. ³⁴ Botö ocæ emænte gobo ate mīnitö botö imote ante diqui diqui mīmīni incæte adāmaī inguīmīni imīnīpa. Ayæ botö go quëwëñömö mīnitö adoyömö ædö cæte ponguīmīni imīnīi.

³⁵ Angä eñëninque oodeoidi awënëidi nāmanque tededänitapa.

—Mäningä, Gocæboimpa, ante ædönö goyongante mönitö diqui diqui mīninque adāmaī inguīmōni imōnīi. Tömengä, Edæ mönö guidëñäni do panguīmæ godinque guidiegoidi weca wayömö wayömö nāni quëwëñömö tömengä wabänö goquingää. Ayæ guidiegoidi māniñömö quëwënäni inänite odömonte apænebo eñencädänimpa, ante apænequingää. ³⁶ Tömengä iñæmpa, “Botö imote ante diqui diqui mīmīni incæte mīnitö botö imote adāmaī inguīmīni imīnīpa, angampa töö. Ayæ, Botö go quëwëñömö mīnitö adoyömö dicæ ponguīmīniyaa,” ante mānīnō ante æbänö ante apænecantawo, angadänimpa.

Waëmö æpæ tayömö ta gopæ mönö quëwenguīmæ impa

³⁷ Ayæ tömënäni nāni ææmæ iinque cæönæ iñonte, Ñænæ ææmæ impa, ante godömenque nangui cæyönäni Itota iñömö ængæ gantidinque yedæ yedæ tedecantapa.

—Nē gæwænte wæcä iñömö tömengä botö weca poncæcäimpa. Ayæ botö tönö godongämæ becæcäimpa. ³⁸ Æcämenque botö imote nē wede pönengä iñömö tömengä quëwenguimæ ænte entawencæcäimpa. Ayæ waëmö æpæ tayömö ta gote cægömæ bai tömengä adobai tömengä nänö entawënö godonte bai cædinque, Wadäni bete bai quëwencædänimpa, ante godö cæcæcäimpa. Wængongui angä eñente nani yewæmongainö bai ante mänömainö ante impa.

³⁹ Mänömainö ante Itota iñömö, Botö imote nē wede pönänäni inte ayæ ate Wængongui Önöwoca ingante ænte entawenguinäni inänipa, ante pönëninque mäningä Wængongui Önöwoca ingantedö ante apænecäcäimpa. Edæ Itota ayæ wænämai inte öönädë ocæ emænte æidämai nänö iñedë Wængongui iñömö Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante ayæ da pönönämai inongäimpa.

Wadäni wæætë godö wæætë godö nani anewënö

⁴⁰ Mäninö nänö änö eñëninque wadäni pancadäniya,

—Näwangä impa. Mäningä iñömö, Wængongui beyæ nē apænecä nē Ponguingä, ante nani angaingä adocä inongä ingampa.

⁴¹ Ante añönäni wadäni guiquënë,

—Mönö Codito nē Ponguingä, ante nani angaingä mäningä ingampa.

Änäni eñëninque wæætë wadäni,

—Mönö Codito ædö cæte Gadideabæ quëwente pongä ingää, änänitapa. ⁴² Iñæmpa mönö Codito iñömö Awënë Dabii pæingä inguingäimpa. Ayæ Bedë Dabii nänö quëwengaiñömö adoyömö

ēñaquingä ingampa, ante Wængonguï angä ēñente nāni yewæmongainö ongö adāmaï imīnitawo.

⁴³ Angä ēñēninque waodāni, Itota æcānō ingää, ante mänömaï wadö wadö ante pönente tedewengadānimpa. ⁴⁴ Pancadāniya, Tömengä ingante bæi ongöinēmönipa, änāni incæte tömengä ingante bæi ongonte ænāmaï ingadānimpa.

Awënëidi Itota ingante pönēnāmaï inönāni

⁴⁵ Wængonguï oncö tæiyæ waëmö oncönē wææ wänönāni iñömö, Wængonguï quï, ante nē godönāni ñænænāni tönö Paditeoidi weca ocæ emænte pönānipa. Ocæ emænte pönāni adinque tömēnāni,

—Quinante tömengä ingante ænte pönāmaï imīnii.

⁴⁶ Ante añönāni wææ wänönāni wæætē,

—Māningä onguïñægä waa apæncä bai æcānō adobai tedecä iñömö edæ dæ angampa.

⁴⁷ Änāni ēñēninque Paditeoidi guiquēnē,

—Tömengä mīnitö imīnite adobai wapiticæ mäocä oda cæte gobaimīni bamīnitawo. ⁴⁸ Äninque tömēnāni godömenge, Awënëidi incæ Paditeoidi incæ adocanque tömengä ingante pönengä ingantawogaa. ⁴⁹ Nanguï ināni iñömö ongönāni guiquēnē tömēnāni nē önönānique inte Wængonguï nānō wææ angainö ante ēñēnāmaï ināni inte tömengä ingante pönēnāni inānipa. Mänömaï beyæ tömēnāni Wængonguï nānō pangaimāmo ante wæquināni inānipa.

⁵⁰ Niicodemö iñömö wēenēñedē Itota weca nē godingä adobai tömēnāni bai Paditeocä inongä inte apæncantapa.

⁵¹ —Waacä, Æbänö cæboo, ante nämä beyæ wææ änāmaï iñongante mönō, Tömengä ingante

pangæimpa, ante ædö cæte apænte anguii. Edæ, Wææ änāmaï iñongante pangæimpa, ante dicæ wææ yewæmongadāniñaa.

⁵² Ante añongä tōmēnāni,

—Bitō adobaï Gadideabæ quēwente ponte bai tede bipææ. Wængonguï beyæ nāni yewæmongainta ae. Adinque bitō, Wængonguï beyæ nē apæ necä wii Gadideabæ quēwente pongä ingampa, ante do eñencæbiimpa, ante angadānimpa.

Onquiyængä nänö towēnō

⁵³ Mäninō änāni ate tōmānāni oncōnē ocæ emænte gogadānimpa.

8

¹ Itota guiquēnē Odibowænquidi nāni anquidi gocantapa. ² Iimō ate ñäö bayedē tōmengä Wængonguï oncō ñænæncōnē yabæcōnē wæætē pō guicä adinque waodāni tōmānāni tōmengä nänö ongōñömō goto pōnāni adinque Itota tōmēnāni inānite odōmonte apæ necæte ante tæ contacantapa.

³ Mäniñedē onquiyængä adocanque tōmengä nänöogængä ināmaï iñongante wacä onguïñængä tōnō tæcæ godō guëa mongä adāni ate nē odōmōnāni tōnō Paditeoidi iñömō mäningä onquiyængä ingante ænte pōnānitapa. Tōmengä ingante tæcæguedē gö cædāni ongōñongä ⁴tōmēnāni Itota ingante,

—Awēnē nē Odōmōmi imi, iingä onquiyængä iñömō wacä ingante tæcæ godō guëa mongä adāni wæmōnipa. ⁵ Wængonguï nänö angainō ante Möitee wodi iimāi ante wææ yewæmongacäimpa.

Onquiyænäni mäningä onquiyængä bai cädäni
iñönänite mīnitō tōmēnāni inänite dicaca tacamīni
wæncädänimpa. Bitō guiquēnē quīnō ämii.

⁶ Mäninō ante tōmēnāni iñōmō, Æbänō
apænecää, äninque, Wabänō pancadea wapiticæ
tedecæcäimpa, ante cädänitapa. Edæ wapiticæ
tedecä ininque mōnitō, Adocä wēnæ wēnæ cæcä
ingampa, ante ancæmönimpa, ante cädänitapa.
Itota guiquēnē ædæ wæænīnque onguipoga
tōmengä önongompoga yewæmongacäimpa.

⁷ Tōmēnāni godōmenque tōmengä ingante eñencæte
ante añönāni Itota ængæ gantite tōmēnāni inänite,

—Mīnitō weca adocanque ongōnīnque nē
wēnæ wēnæ cädāmaī ingä ininque mäningä tāno
onquiyængä ingante, Wænguīmi, ante dicaca
tacacæcäimpa, ante angantapa.

⁸ Äninque wæætē ædæ wæænīnque onguipoga
yewæmongacäimpa. ⁹ Mäninō angä nē eñēnāni
iñōmō adocanque wadæ go wacä wadæ go wacä
wadæ go tōmānāni wadæ godänipa. Picænāni
tāno wadæ godāni ayæ wadāni wadæ godänitapa.
Tōmānāni dæ godāni adinque Itota adocanque
ee ongōñongä onquiyængä ayæ adoyōmō næ
gongængantapa. ¹⁰ Itota ængæ gantidinque
onquiyængä ingante,

—Æyōmönō inānii. Bitō imite apænte äninque
tacadāmaī inänitawo.

¹¹ Äñongä tōmengä wæætē,

—Awēnē, tōmānāni mänōmaī cädāmaī inänitapa.

Angä eñēnīnque Itota,

—Botō adobaī bitō imite apænte äninque
tacadāmaī incæboimpa. Ñöwo goe ämopa. Bitō

wënæ wënæ cæte quëwënimämo ñimpo cæte waa quëwëe, angacäimpa.

Inguipoga quëwënäni beyæ Itota ñäö bai ïnongäimpa

¹² Ayæ Itota wæætë waodäni ïnänite apænedinque,

—Botö ïñömö inguipoga quëwënäni beyæ ñäö bai imodö angüenë. Æcänö botö miñæ tee empo goda tömengä wëmö ïñömö cöwë cægönämaï ingampa. Wæætë tömengä nänö quëwënö taadö edonque acæcäimpa, ante botö tömengä beyæ ñäö bai imopa, ante apænecantapa.

¹³ Paditeoidi guiquënë tömengä ingante,

—Bitö ïñömö nämä äninque, Æbänö imoo, ante apænebi imipa töö. Mänömaï nämanque ante apænebi beyæ bitö äninö önonquedö ante impa, ämönipa, pïinänitapa.

¹⁴ Itota wæætë,

—Botö ïñömö nämä äninque, Æbänö imoo, ante apænebo incæ botö apænedö näwangä impa. Edæ, Botö æyömönö quëwente pömo imoo, ante ayæ, Ædönö gobo imoo, ante do ëñëmopa. Minitö guiquënë, Botö æyömönö quëwente pömoo imoo, ante ayæ, Ædönö gobo imoo, ante wïi ëñëmïnipa töö. ¹⁵ Waodänique, ïïmaï cæedäni, ante näni wææ ante cægäi bai minitö wacä ingante apænte ämïni imïnipa. Botö guiquënë waodäni tömänäni ïnänite adinque, Æcänö waa cæcantawo, ante, Æcänö wënæ wënæ cæcantawo, ante apænte änämaï imopa. ¹⁶ Incæte botö mänömaï apænte ämo bai, Æbänö apænte ämoo, ante pönëninque tömëmo nö ante apænte ämopa. Edæ wïi botonque apænte

ämopa. Wæætē botō Mæmpo botō imote nē da pōnongaingā iñōmō tōmengā iñōmō botō tōnō godongāmæ cæcā ate apænte ämopa. ¹⁷ Mīnitō mīni wææ yewæmongaintaa iīmaī ante wææ yewæmongatimpa. Mēnaa onguĩñæna nē adīna inte tōmēna nāna adīnō ante apæneda eñēninque mīnitō wæætē, Nō impa, ante eñencæmīnimpā. ¹⁸ Botō iñōmō nāmā āninque, Æbānō imoo, ante apænebo imopa. Ayæ botō Mæmpo botō imote nē da pōnongaingā iñōmō tōmengā botō imotedō ante, Æbānō ingāā, ante adobaī apænecā eñencæmīnimpā.

¹⁹ Angā eñēninque tōmēnāni tōmengā ingante,
—Bitō Mæmpo æyōmōnō quēwengāā.

Åñōnāni Itota wæætē,
—Mīnitō iñōmō, Botō incæ æbānō imoo, ante, Botō Mæmpo incæ æbānō ingaingā ingāā, ante eñēmīni imīnitawogaa. Botō æbodō imoo, ante eñēmīni inte baī mīnitō, Botō Mæmpo æbānō ingaingā ingāā, ante adobaī eñēmīni incædōmīnimpā, ante apænegacāimpā.

²⁰ Itota Wængonguī oncō ñænæncōnē yabæcōnē go guīdinque, Wængonguī quī, ante nāni da wencade gāānē ongonte apænedinque mānīnō ante apænegacāimpā. Incæte tōmengā nānō wænguīōnæ wīi oo pōnī i beyænque tōmengā ingante bæi ongonte ænāmaī ingadānimpā.

Itota, Botō goquĩñōmō mīnitō ædō cæte goquīmīni, angā

²¹ Itota wæætē tōmēnāni Inānite āninque,
—Botō wadæ goquīmo imopa. Gobo ate mīnitō botō imote ante diqui diqui minguīmīni imīnīpa.

Minitö wënæ wënæ cædömîni inte wæncæmînipa. Botö goquĩñömö mînitö ædö cæte ponguĩmîni, angantapa.

²² Mänînö beyæ oodeoidi awënëidi, Tömengä iñömö, Botö goquĩñömö ante mînitö ædö cæte ponguĩmîni, ante quĩnante angää. Tömengä nämä incæ, Wænguimo, ante pönëinque iĩmaĩ angantawo, ante änänitapa.

²³ Itota godömenque,

—Minitö iñömö inguipoga quëwëmîni imînipa. Botö guiquënë öönædë quëwente põmo imopa. Minitö iñömö iĩ inguipogaque nãni quëwencabo tönö adomîni imînipa. Botö guiquënë iĩ inguipogaque nãni quëwencabo tönö adobo inãmaĩ imopa. ²⁴ Mänömaĩ beyæ botö, Minitö wënæ wënæ cædömîni inte wæncæmînipa, ante mînitö imînite apænetabopa. Botö, Æbänö imoo, ante ämo ëñëinque pönënamaĩ imîni ininque mînitö wënæ wënæ cædömîni inte nö wæmaimînipa.

²⁵ Ante apæneçä ëñëinque tömënäni,

—Æbidö imitawo.

Ante añönäni Itota wæætë,

—Botö do mînitö imînite, Æbodö imoo, ante në änimo imopa. ²⁶ Botö mînitö imînitedö ante nangui anguënëmo imopa. Minitö imînitedö ante ämo bai mänii botö änö mîni apænte anguinque imaimpa. Incæte botö imote në da pönongaingä iñömö tömengä nöingä inte tömengä, Quinö botö imote angää, ante botö ëñëinö ante botö adodö ante inguipoga quëwënäni inänite apænebo imopa, angantapa. ²⁷ Incæte tömënäni, Itota tömengä Mæmpo ingantedö ante mönitö imönite

apænecampa, ante eñenāmaï ingadānimpa.
²⁸ Mänōmaï beyæ Itota,

—Botō Waobo eñagaïmo iñōmote mīnitō botō imote awāa timpodinque tiwadinque gō cæmīni wægōñōmo mīnitō māniñedē edæ, Botō æbodō imoo, ante eñencæmīnimpa. Ayæ botō nāmā pönēninque cædāmaï imopa. Wæætē Wæmpo nānō odōmonte apænedō ante botō imote apæneca botō eñenīnō ante adodō ante apænebopa, ante mīnitō adobaï māniñedē eñencæmīnimpa. ²⁹ Botō imote nē da pōnongaingā botō imote emō cædāmaï inte cōwē botō tōnō godongāmæ ongongā ingampa. Edæ botō cōwē, Æbānō cæbo ate tōmengā waa aquingāā, ante cæbopa, ante Itota apænegacāimpa.

³⁰ Mānīnō añongā nanguï ināni iñōmō tōmengā ingante pōnengadānimpa.

Wēncæ beyænque nē cædāni

³¹ Oodeoidi pancadāniya nē pōnēnāni iñōnānite Itota iñōmō,

—Mīnitō cōwē botō odōmonte apænedīnō baï cæmīni ininque botō miñæ nō gomīni imāimīnīpa.
³² Ayæ botō ānō nōinō impa, ante eñencæmīnimpa. Mānīnō nō botō ānō beyænque mīnitō ñimpo cæte quēwencæmīnimpa.

³³ Ante añongā tōmēnāni wæætē,

—Mōnitō iñōmō Abadāō nānō pæimōni imōni inte mōnitō cōwē waocā æcāmenque beyænque nē cæmōni ināmaï intamōnīpa tōō. Bitō iñōmō, Wacā beyænque mīnitō godōmenque cædāmaï inte ñimpo cæte quēwencæmīnīpa, ante ædō cæte āmīi.

³⁴ Añōnāni Itota wæætē,

Minitö iminite näwangä ämopa. Nē wēnæ wēnæ cæcä iñömö tömengä wacä beyænque cæte nē quēwengä bai wædongä inte edæ tömengä nänö wēnæ wēnæ cægainonque ante cædinque ædö cæte aamö cæte goquingää. ³⁵ Wacä beyænque cæte nē quēwengä iñömö tömengä awēnē nāni wencabo tönö wii cōwē godongämæ quēwengä ingampa. Awēnē wengä guiquēnē tömengä mæmpo tönö nāna wencaya ina beyænque tömengä awēnē tönö cōwē guēa quēwengä ingampa. ³⁶ Mänömaï beyæ Wængongui Wengä minitö iminite ñimpo cæcä inique minitö nō ñimpo cæte quēwēnque wacä beyænque nē cæcä bai ināmaï inte quēwenguimīni imaïmīnipa. ³⁷ Minitö iñömö Abadäo nänö pæimīni imīnipa, ante do eñēmopa. Incæte botö änö ante mimönē entawēnāmaï quēwēmīni beyæ minitö botö imote, Wænömöni wæncæcäimpa, ante pönēmīni imīnipa. ³⁸ Botö iñömö botö Mæmpo weca tömēmo adinö ante minitö iminite apænebo imopa. Minitö guiquēnē mīni mæmpo nänö angainö mīni eñēninö ante cæmīni imīnipa.

³⁹ Ante apæneyongä tömēnāni wæætē,

—Abadäo mönö docä mæmpo ingaingä ingampa.

Änāni eñēnque Itota,

—Minitö nō Abadäo wēmīni inte bai minitö tömengä nänö cægainö bai adobai cæcædöminimpa töö. ⁴⁰ Nöwo iñæmpa botö, Wængongui näwangä nänö angainö ante botö eñēninö ante minitö iminite nē apænebo iñömote minitö, Mönitö æbänö cæte wænömöni wænguingää, ante pönēmīni imīnipa. Abadäo mänii mīni cægai bai cædāmaï ingacäimpa.

⁴¹ Minitö iñömö tömëmini mæmpo nänö cægai bai adobai cædömini imini awædö.

Äñongante tömënäni,

—Mönitö wii wegöwæ wëmöni imönipa töö. Wængongui incæ tömengä adocanque mönitö Mæmpo inongäimpa.

⁴² Änäni eñëninque Itota tömënäni inänite,

—Wængongui näwangä minitö Wæmpocä ingä bai minitö botö imote waadete pönencædöminimpa. Edæ botö Wængongui weca quëwente minitö weca ñöwo wææ pontabopa. Botö wii nämä pönëninque pontabopa. Wæætë tömengä botö imote da pönongä pongäimo imopa. ⁴³ Minitö iminite botö quinä apæneboo, ante minitö quinänte eñënämaï iminii. Edæ botö änö ante, Quinä apæneboo, ante minitö babetamö inäni bai inömini inte ædö cæte eñenguimiiii. ⁴⁴ Wënæ iñömö minitö mæmpo inongäimpa. Ayæ minitö mæmpo nänö cæinëwënö ante minitö adodö ante, Mönitö cæinëmönipa, ante cæminipa. Wëenëñedë inguipoga mä badöñedë tömengä, Botö wænonguimo, ante do entawengä ingacäimpa. Tömengä, Quinä näwangä impa, ante cöwë änämaï ingampa. Ayæ edæ, Quinä änö nöinö impa, ante tömengä entawënämaï inongäimpa. Adocä babæ tededinque tömengä babæ nänö entawënonque ante tedewengä ingampa. Edæ tömengä në babæ ängongä ingampa. Ayæ tömengä iñömö mä babæ angaingä ingampa. ⁴⁵ Incæte botö näwangä ämo beyænque minitö botö änö ante pönënämaï iminipa töö. ⁴⁶ Minitö weca ongongä iñömö æcämenque incæ botö imote apænte äninque, Bitö wënæ wënæ cæbi imipa, ante, Näwangä impa, ante odömönatawogaa. Botö näwangä ämo bai

mīnitō quīnante botō angainō ante pōnēnāmaī imīnīpa. ⁴⁷ Wængonguī wēnāni nē inōnāni iñōmō Wængonguī nānō angainō ante ēñēnāni inānīpa. Mīnitō guiquēnē tōmengā wēmīni ināmaī imīni beyæ, Tōmengā quīnō angāā, ante ēñēnāmaī imīnīpa, ante Itota apænegacāimpa.

Abadäo ayæ ēñadāmaī iñedē mönō Codito do ingaingä

⁴⁸ Oodeoidi wæætē tōmengā ingante,

—Bitō Tāmadiabæ quēwēmi imipææ. Ayæ wēnæ tōnō cæbi imipææ, ante wīi nāwangā ämöni intamōni.

⁴⁹ Ante pūināni ēñēnīnque Itota wæætē apænedīnque,

—Botō wīi wēnæ tōnō cædōmo imopa. Wæætē botō iñōmō, Botō Mæmpo ingante waa acæboimpa, ante cæbo imopa. Mīnitō guiquēnē botō imote waa adāmaī imīnīpa tōō. ⁵⁰ Waodāni, Bitō waēmō imīpa, ante botō imote apænecædānīpa, ante botō cædāmaī imopa. Wæætē wacā iñōmō, Waodāni bitō imite apænedīnque, Waēmō imīpa, ante apænecædānīpa, ante nē cæcā ingampa. Māningā nē apænte ānongā ingampa. ⁵¹ Mīnitō imīnite nāwangā ämopa. Botō angainō ante nē ēñēnte cæcā tōmengā iñōmō wantæpiyæ wænāmaī quēwencæcāimpa, angantapa.

⁵² Ante apænecā ēñēnīnque oodeoidi,

—Bitō wēnæ tōnō cæbi imīpa, ante ñōwo ædæmō ēñēmōnīpa. Abadäo wodi iñæmpa do wængacāimpa. Ayæ Wængonguī beyæ nē apænedāni adobaī do wængadānīpa. Incæte bitō, “Botō angainō ante nē ēñēnte cæcā tōmengā

iñömö wantæpiyæ wænāmaï quëwencæcäimpa, ante apænebi töö.” ⁵³ Mönö docä mämpo Abadäo wodi ñænængä inte cægaingä incæte bitö iñömö edæ, Abadäo wædangä iñongante botö iñömö godömenque ñænæmo inte cædömo ïmopa, ämitawo. Tömengä iñömö edæ do wængacäimpa. Ayæ Wængongui beyæ nē apænedäni adobaï do wængadäni apa änewëe. Bitö nämä äninque, Æcämē bai ïmoo, ante ämi.

⁵⁴ Äñönäni Itota wæætē,

—Botö nämä äninque, Waodäni, Bitö waëmö ïmipa, ante botö ïmote apænecædänimpa, ante eñëinente wæbo bai waodäni botö ïmote näni waa apænedö wæætē önonquedö ante incædönimpa. Botö Mämpo incæ mïnitö, Mönö Wængongui ingampa, ante mïni änongä guiquënë tömengä iñömö, Bitö waëmö ïmipa, ante botö ïmote pönö apænecä apa quëwëmïni. ⁵⁵ Mïnitö tömengä ingante wii adinque pönënāmaï ïmïnipa töö. Botö guiquënë tömengä ingante do agaïmo inte pönëmo ïmopa. Botö tömengä ingante adāmaï ïmopa, ante bai botö mïnitö bai babæ ante ancædömoimpa. Wæætē tömengä ingante do adinque nē pönengaïmo inte botö iñömö edæ tömengä nänö angainö bai nē cæbo ïmopa. ⁵⁶ Inguipoga botö ponguïönæ ante mïnitö docä mämpo Abadäo wodi incæ, Codito ponguïönæ pongä acæboimpa, ante pönëninque do edæ watapæ togacäimpa. ïninque tömengä mäniönæ Codito nänö ponguïönæ adinque godömenque togacäimpa, ante Itota apænecantapa.

⁵⁷ Oodeoidi tömengä ingante,

—Bitö eñagai iñömö tincoenta wadepo inämaï i incæte bitö ædö cæte, Botö Abadäo ingante atabopa, ante ämii.

⁵⁸ Ante püññönäni Itota wæætë,

—Minitö iminite näwangä ämopa. Abadäo wodi ayæ eñadämaï iñedë botö iñömö edæ do quëwëmo ingaïmo imopa, ante apænecantapa.

⁵⁹ Mäninö ante apænecä eñëninque tömënäni iñömö tömengä ingante dicaca tacacæte ante cædinque dicacoo wææmpo ænänitapa. Incæte Itota wë womöninque Wængongui oncö ñænæncodo tao wadæ gogacäimpa.

9

Babetamö eñagaingä incæ waa bamonte acampa

¹ Itota gomonga godinque onguïñængä babetamö eñagaingä ingante acantapa. ² Tömengä emiñænäni iñömö tömengä ingante,

—Awënë në Odömömi ïmi, mäningä onguïñængä incæ tömengä mæmpoda incæ æcänö wënæ wënæ cæda beyæ tömengä babetamö eñacantawo, ante eñencæte ante änänitapa.

³ Itota tömënäni inänite,

—Ïngä onguïñængä incæ tömengä mæmpoda incæ tömänäni wënæ wënæ cædämaï inänitapa. Wæætë tömengä babetamö eñagaingä inte quëwëñongante Wængongui nänö cædö iñömö edonque pönï acäimpa, ante mäningä mänömaï ingacäimpa. ⁴ Iñänäni eñëedäni. Botö imote në da pönongaingä tömengä nänö cædö ante mönö müi quëwenganca mönö cæquënëmö imopa. Mönö wænguiönæ iñonte mönö ædö cæte ayæ cæquïmöö.

5 Botö inguipoga quëwëñedë botö inguipoga quëwënäni beyæ ñäö bai ñnomo ñmopa.

6 Mäninö ante äninque Itota onguipoga towæ tänöningue wëä wëä gopodique aquimæ bayonte æninque babetamongä awinca öni öni pæmongantapa. 7 Ayæ tömengä ingante,

—Goe. Gäwapæ Tidoe nani ämæ godinque bitö awinca ñäö mëmöe, ämopa, angantapa. Tidoepæ nani ämæ ññömö mönö tededö, Da godömæ, ante impa.

Angä ëñente godinque onguinængä ñä mëmöningue tömengä oncönë ocæ ëmænte pöningue do acä ingacäimpa. 8 Tömengä mänömaï do acä inte pongä adinque godongämæ quëwënäni tönö wëenëñedë tömengä, Pönömi æmoe, añongante në adinäni tönö,

—Æ, ñngä onguinængä diyæ, Pönömini æmoedäni, ante në äncöningä wii adocä ingantawo.

9 Änäni ëñëningue pancadäniya,

—Mäningä ingampa, änänitapa.

Wadäni guiqüenë,

—Wii tömengä ingä, önonque tömengä nänö ëmö bai ëmönongä ingampa.

Ante tedeyönäni onguinængä tömenganque,

—Botö mänimodö ñnomo ñmopa, angantapa.

10 Ayæ tömënäni,

—Æbänö cæte bitö waa bamonte abii.

11 Äñönäni tömengä wæætë,

—Onguinængä ññömö tömengä ëmöwo Itota ññömö onguipoga towæ tänöningue wëä wëä gopodique aquimæ bayonte æninque botö

awinca öni öni pæmongantapa. Ayæ botö imote, “Goe. Gäwapæ Tidoepæ nāni ämæ godinque bitö awinca ñā mēmōe” angantapa. Angä eñëninque botö wadæ gote ñā mēmōninque do waa bamonte abopa, angantapa.

¹² Tömënāni tömengä ingante,

—Īngä onguĩñängä bitö änongä iñömö æyömönö ingää.

Ante aññönāni tömengä wæætë,

—Botö eñënämaï imopa, angacäimpa.

Babetamö iningä ingante Paditeoidi ancaa änāni

¹³ Ayæ Paditeoidi weca onguĩñängä nē babetamö eñagaingä ingante ænte māmönāni pongantapa. ¹⁴ Itota mänii aquimæ badōninque babetamö iningä awinca wi æmante bai nānō cæönæ iñömö oodeoidi guëmanguiönæ inönimpa.

¹⁵ Mänōmaï beyæ Paditeoidi iñömö adobai eñencæte ante babetamö iningä ingante edæ, Æbānō cæte bitö waa bamonte abii, ante aññönāni tömengä wæætë,

—Māningä iñömö aquimæ æninque botö awinca öni öni pæmongantapa. Ayæ botö tömö awinca ñā mēmōninque ñōwo waa bamōmo inte abopa, angantapa.

¹⁶ Paditeoidi pancadāniya,

—Īngä onguĩñängä iñömö wii Wængongui weca quëwente pongä ingampa. Edæ tömengä mönō guëmanguiönæ iñonte guëmänāmaï inte do cæcampa, änānitapa.

Wadāni guiquënë,

—İñæmpa waocä nē wēnæ wēnæ cæcä inongä inte ædö cæte mänömaï, Acæminimpa, ante mä cæquingää, änänitapa.

İninqe tömēnāni wadö wadö ante pönente tedewengadānimpā. ¹⁷ Ayæ tömēnāni wæætē babetamö iningä ingante,

—Tömengä cæcä ate bitö waa abi inte bitö edæ tömengä ingantedö ante quinö ämii.

Ante äñönāni onguĩñængä wæætē,

—Tömengä Wængonguĩ beyæ nē apæ necä ingampa, angantapa.

¹⁸ Babetamö iningä iñömö, Waa bamömo imopa, ante apæ necä eñēninqe oodeoidi awēnēidi ayæ pönēnāmaï inänitapa töö. Tömengä mæmpoda inate aa pedāni ponte apæ neda ate māniñedē pönēnānitapa. ¹⁹ Tömēnāni tömēna inate,

—İngä onguĩñængä edæ minatö wengä ingantawo. Māningä nē babetamö eñagaingä minatö änongä adocä ingantawo. Æbänö cæte tömengä ñöwo waa bamonte acäi.

²⁰ Ante äñönāni tömengä mæmpoda wæætē, Nē babetamö eñagaingä iñömö tömengä mönatö wengä ingampa, ante eñēmönapa. ²¹ Incæte mönatö, Æbänö cæte tömengä ñöwo waa bamonte acää, ante, Æcänö tömengä awinca wi æmonte bai cæcää, ante eñēnāmaï imönapa. Minitö tömengä ingante eñencæte ante äedāni. Tömengä do picængä ingampa. Tömenganque apæ necä eñencæminimpa, änatapa.

²² Tömengä mæmpoda oodeoidi awēnēidi inänite guĩñēninqe mäninö ante apæ nedatapa. Edæ oodeoidi awēnēidi iïmaï ante do apæ nedönānimpā.

Æcänö Itota ingante Ao ante, Mönö Codito ingampa, äna eñëinque edæ, Mönitö odömöincönë ongönämaï incæbiimpa, ante tömengä ingante da tadömöni tao gocæcäimpa, ante godongämæ pönente apænedönänimpa. ²³ Mänömaï beyæ tömengä mæmpoda, “Tömengä do picængä ingampa. Minitö tömengä ingante eñencæte ante äedäni,” angadaimpa.

²⁴ Onguiñængä në babetamö ìningä ingante wæætë aa pedäni pongä ate tömengä ingante,

—Bitö Wængongui eñëñongä näwangä ante apænee, ämönipa. Edæ ìngä onguiñængä mäninö në cædingä wënæ wënæ cæcä ingampa, ante edæ do amönipa.

²⁵ Ante püñönäni tömengä wæætë,

—Mäningä wënæ wënæ cæcä incæ wüi wënæ wënæ cæcä incæ botö eñënämaï ìmopa. Botö babetamömo ìnimo incæ ñöwo waa bamonte abopa. Mäinque eñëmo ìmopa.

²⁶ Ante apænecä eñëinque tömënäni tömengä ingante,

—Tömengä ìñömö bitö ìmite æbänö cæcantawo. Æbänö cæte bitö waa bamonte abii, änänitapa.

²⁷ Tömengä wæætë,

—Minitö ìminite do antabopa. Botö äñömete minitö eñënämaï ìminipa töö. Quinante wæætë adodö ante eñëinëminii. Minitö adobai, Mönitö tömengä ëmiñæmöni baquimöni, ante äminitawo, ante angantapa.

²⁸ Ayæ tömënäni tömengä ingante pünte wënæ wënæ badete toduinque,

—Bitö mäningä ëmiñæmi ìmipa töö. Mönitö guiquënë Möitee ëmiñæmöni ìmöni apa quëwëmi,

änänitapa. ²⁹ Wængonguï Möitee ingante apænegacäimpa, ante do eñëmönipa. Ìngä guiquënë æyömönö quëwente pongää, ante eñënämaï ìmönipa.

³⁰ Äñönäni onguïñængä wæætë,

—Mäninö mīnitö äninö wīwa impa äminii. Tömengä pönö cæcä waa bamonte abo incæte tömengä æyömönö quëwente pongää, ante mīnitö eñënämaï ìminipa. ³¹ Nē wënæ wënæ cædäni iñömö Wængonguï ingante apæneyönäni tömengä tömënäni inänite eñënämaï ingampa, ante do eñëmompa. Wæætë Wængonguï ingante, Bitö adobique mönö Wængonguï imidö angüënë, ante nē apænegä iñömö tömengä Wængonguï nänö angainö nē eñente cædongä inte apæneyongante Wængonguï tömengä ingante eñencæcäimpa.

³² Waocä nē babetamö eñagaingä iñongante wacä tömengä awinca wi æmante bai cæcä ante æyedëmenque incæ inguipoga quëwënäni dicæ änäni eñënänitawogaa. ³³ Ìngä onguïñængä iñömö wīi Wængonguï nänö da pönongä pongaingä inte bai tömengä tömänö cædämaï incædongäimpa, angantapa.

³⁴ Mäninö angä eñëninque tömënäni wæætë,

Bitö eñagaïñedë do wënæ wënæ cæte eñagaïmi ìmipa. Incæte bitö mönitö ìmönite ædö cæte, Eñencæminimpa, ante odömönte apænebi ìmipa töö.

Änäni ìninque tömënäni, Bitö mönitö odömöincönë ongönämaï tao gobäwe, ante tömengä ingante da tadönäni tao gogacäimpa.

Nē babetamö bai inäni inänite ante Itota apænecampa

³⁵ Tömënäni tömengä ingante da tadönänipa, ante tededäni eñëninque Itota tömengä ingante ante diqui diqui minte gote adinque.

—Bitö Waocä nē eñagaingä ingante pönëmitawo.

³⁶ Angä eñëninque onguĩñængä,

—Awënë, mäningä æcänö inaa. Botö tömengä ingante pönencæboimpa, ante apænebi eñëmoe.

³⁷ Ante añongä Itota wæætë,

Bitö tömengä ingante do abitapa. Ayæ bitö ïmite nē apænebo iñömö tömömo ïmopa.

³⁸ Angä eñëninque onguĩñængä,

—Awënë, botö wede pönëmo ïmopa. Ayæ, Bitö Wængongui Wëmi ïmidö anguënë, ante tömengä Itota weca ædæ wææninque apænecantapa.

³⁹ Itota iñömö edæ,

—Botö, Inguipoga quëwënäni æbänö cädäni, ante apænte ancæte ante pönninque iimaï cæbopa. Botö nē babetamönäni bai inäni waa bacädänimpa, ante cædinque pontabopa. Ayæ wæætë, Mönitö waa amönipa, ante nē änäni inänite, botö, Babetamömini bai iminipa, ante edonque odömoncæte ante pontabopa.

⁴⁰ Mäninö angä eñëninque Paditeoidi pancadäniya tömengä weca nē ongönäni guiquënë tömengä ingante,

—Æbänö ämii. Iñæmpa mönitö adobai babetamömöni bai imönitawogaa.

⁴¹ Ante añönäni Itota wæætë,

—Minitö babetamömini bai inte bai wënæ wënæ cädämaï incädöminimpa. Wæætë minitö, Mönitö waa amönipa, ante nē änömini inte mini wentamö mongæncoo ee mongæmini inguimnidö anguënë, ante apænegacäimpa.

10

Në aacä tönö tömengä obegaidi

¹ Itota ayæ iimaï apænecantapa. “Minitö iminite näwangä ämopa. Onguiñængä obegaidi nani wææ cæyömö guidemö në guidämaï inte wæætë wayömö da ëwa æi guicä iñömö tömengä iñömö në awëmö ö ængä inongä inte adobaï wadäni ayönäni në pö ö ænte gocä ingampa. ² Odemö në guicä guiquënë tömengä obegaidi inänite në aacä ingampa. ³ Në aacä beyæ odemö në wææ cæcä wi ænecampa. Wi ænecä ate në aacä pö guiite tedeyongä obegaidi tömengä nänö tedepämo ëñente inänipa. Tömengä obegaidi inänite nani ëmowo nani ëmowo ante aa pecä pöñönänite tömengä tömënäni inänite ænte taocampa. ⁴ Tömengä obegaidi tömänäni inänite ænte taodinqe tömengä önömæca iñömö täno beyænte gocä ate tömengä obegaidi tömengä nänö tedepämo ëñëninque tömengä ingante tee empo godänipa. ⁵ Wacä ingante guiquënë tömënäni tee empote godämaï inänipa. Wæætë wacä nänö tedepämo ëñënämaï inäni inte tömënäni tömengä wecä ongönämaï wodii gocädänimpa,” ante Itota apænecantapa.

⁶ Tömengä mänömaï tömënäni inänite odömoncæte ante, Në aacä æbänö cæcää, ante odömonte apænecä incæte tömënäni tömengä nänö äninö ante ëñënämaï ingadänimpa.

Itota mönö imonte në Aacä ingä

⁷ Mänömaï beyæ Itota wæætë äninque, “Botö minitö iminite näwangä ämopa. Botö iñömö në obegaidi bai inäni nani wææ

cæyömö, Guicædänimpa, ante odemö bai ïmopa. ⁸ Wëenëñedë botö ayæ pönämaï ïñedë wadäni odömönte apæneceæ pongadänimpa. Tömënäni tömänäni waodäni ïnänite në awëmö ö ænänï bai ïnönäni inte adobai wadäni ayönäni në pö ö ænte gogainäni bai ingadänimpa. Incæte waodäni ïñömö në botö obegaidi bai ïnönäni inte në ö æñinänï ïnänite wæætë ëñënämaï ingadänimpa. ⁹ Botö në odemö bai ïmopa. Odemö në guicä bai ïñömö tömengä botö ïmote pönengä ïñongante botö æmo beyænque quëwencæcäimpa. Adocä në obega bai inte tömënäni nänï wææ cæyömö guidemö në guicä bai ïninqe tömengä piyænë cæte quëwencæcäimpa. Ayæ tömengä wæætë në taocä bai ïninqe tömengä nänö cængui mä öñö adinqe eyepæ cæncæcäimpa,” ante Itota apænecantapa.

¹⁰ Ayæ apænedinque, “Në awëmö ængä guiquënë tömengä ïñömö awëmö æncæte ante pongä ïnongä inte adobai wænoncæte ante wo ëwencæte ante mäninganca cæcæte ante pongä ingampa. Botö ïñömö, Waodäni quëwencædänimpa, ante ayæ, Tömënäni nänï quëwenguinque ante watapæ pönï quëwencædänimpa, ante pontabopa. ¹¹ Botö obegaidi bai ïnäni ïnänite në waa aacä bai ïmopa. Në waa Aacä ïñömö nämä incæ obegaidi beyænque wæncæcäimpa. ¹² Godonte æinta ante wacä ingante në cæcä ïñömö tömengä ïñömö obegaidi në ëacä ïnämaï ïnongä inte në aacä ïnämaï ingampa. Mänömaï beyæ adocä ïñömö mëne bai ingä pongä adinqe tömengä obegaidi ïnänite ëmö cæte wodii winongampa. Tömengä

wodii winongä adinque mēne bai ingä wæætē obegaidi weca pogodo ponte obega ingante yao ongōninque, Obegaidi pangocæ goquināni, ante cæcampa. ¹³ Godonte æintaque ante nē cæcä iñōmō, Æbānō cæte obegaidi waa quēwenguināni, ante änāmaī inongä inte edæ wodii winongampa,” ante Itota apænecantapa. ¹⁴⁻¹⁵ Ayæ apænedinque, “Obegaidi inānite waa aacä bai edæ botō iñōmō nē waa Aabo imopa. Botō Mæmpo edæ botō imote do ate pōnengä bai botō adobaī tōmengä ingante do adinque pōnēmopa. Ayæ tōmēmo obegaidi bai ināni inānite do adinque tōmēnāni inānite pōnēmopa. Ayæ tōmēnāni guiquēnē botō imote do adāni inte botō imote pōnēnānīpa. Botō nāmā incæ obegaidi bai ināni beyænque wæncæboimpa. ¹⁶ Ayæ wadāni iñōmō botō obegaidi bai nē ināni incæ wīi māniñōmō wææ cæyōmō quēwēnāni inānīpa. Botō māniñāni inānite adobaī ænte māmō ponguēnēmo imopa. Adodāni adobaī botō tedepāmo, Æbānō āmo, ante ēñenguināni inānīpa. Mānōmaī beyæ māniñāni iñōmō do botō quīnāni tōnō tōmānāni adocabodānique baquināni inānīpa. Ayæ nē Aabo adoboque iñōmō tōmānāni beyæ cæcæboimpa.” ante Itota apænecantapa.

¹⁷ Ayæ apænedinque, “Botō nāmā incæ Ao ante wæninque ñāni omæmoncæboimpa, ante cædinque wæætē tōmēmo mīi quēwenguimo incæboimpa. Mānōmaī beyæ botō Mæmpo botō imote waadete pōnengä ingampa. ¹⁸ Wadāni iñōmō ædō cæte botō imote wænguīnānīi. Botō nāmā incæ Ao āninque wæncæboimpa. Botō nāmā tæi piñæmo iñōmō, Wænguimo, ante nē āmo inōmo imopa. Ayæ adobaī botō nāmā tæi piñænte nē āmo inte botō,

Ñäni ömæmoncæboimpa, ante cædinqe wæætë tömëmo müi quëwenguïmo incæboimpa. Botö Mæmpo iñömö botö imote nänö wææ angainö botö ëñëninö ante ëñente cæbopa,” ante apænecantapa.

¹⁹ Mäninö apænecä ëñëninque oodeoidi wæætë wadö wadö ante pönente tedewengadänimpa.

²⁰ Oodeoidi nanguï inäni iñömö,

—Tömengä wënæ tönö cæcä inte edæ ömæcacä inongä ingampa. Ædö cæte tömengä ingante ëñëmïni imïni.

²¹ Äñönäni oodeoidi incæ wadäni guiquënë,

—Tömengä wënæ tönö cæcä inte bai tömengä iïmai nänö äninö ante wïi angä incædongäimpa. Në wënæ inte quëwente cæcä iñömö babetamönäni awinca wi æmonte bai cæcä waa bamönäniyaa.

Oodeoidi Itota ingante Baa änäni

²² Yogueite tedæ iñonte waodäni Eedotadëe quëwënäni, Wængonguï oncö tæiyæ waëmö oncö ante dodäni mænongadänimpa, ante pönente ææmæ cæyönäni.

²³ Itota Wængonguï oncö ñænæncönë yabæcönë Tadömöö nani änoncönë iñömö cægongantapa. ²⁴ Oodeoidi tömengä weca pö godongämæ gongænte änäni,

—Bitö æbänö imii, ante æpoönædö ayæ äinënämai imii. Bitö mönitö Codito imi ininque mönitö imönite edonque pönï apænebi ëñëmönii.

²⁵ Ante äñönäni Itota wæætë,

—Minitö iminite do antabopa. Incæte minitö pönënämai iminipa töö. Botö edæ botö Mæmpo ëmöwo ante bamönengæ cæbo adinque minitö, Botö æbänö imoo, ante ëñënguënëmïni iminipa.

²⁶ Minitö wïi botö obegaidi bai inömïni inte botö

imote pönenämaï iminipa töö. ²⁷ Waodäni botö obegaidi bai në inäni inte botö tedepämo, Æbanö ämo, ante do ëñenäni. Ayæ botö tömënäni inänite adinque pönëmo iñömote tömënäni wæætë botö imote tee empote godänipa. ²⁸ Botö adodäni inänite wantæpiyæ nani quëwenguinö godömo æninque quëwencædänimpa. Ayæ cöwë wænämaï incædänimpa. Tömënäni tömëmo önönempo ongöñönänite æcänö tömënäni inänite gä pe æmpoda iñömö edæ dæ angampa. ²⁹ Botö Mæmpo edæ adodäni inänite botö imote në pönongaingä inongä ingampa. Tömänäni wædänäni iñönäni tömengä iñömö godömenque ñænængä inte nanguï cædongä ingampa. Ininque tömengä önönempo ongöñönänite æcänö tömënäni inänite gä pe æmpoda iñömö edæ dæ angampa. ³⁰ Botö iñömö botö Mæmpo tönö äawoqaque bai ëwocamöna imönapa, ante Itota apænegacäimpa.

³¹ Mäninö angä ëñëninque oodeoidi wæætë tömengä ingante dicaca tacacæte ante cædinque dicacoo wææmpo ænänipa. ³² Tömënäni dicacoo wææmpo æñönänite Itota tömënäni inänite,

—Botö mïnitö weca botö Mæmpo nänö angäi bai nanguï bamönengæ odömönte cætabopa. Ædö botö bamönengæ cædinö ante adinque mïnitö botö imote dicaca tacacæ cæmïni.

³³ Ante äñongä oodeoidi wæætë,

—Mäninö bitö waa cædinö beyæ ante mönitö wïi bitö imite dicaca tacacæ cæmönipa. Wæætë bitö babæ ante Wængonguï ingante godö wënæ wënæ ämipa, ante bitö imite tacacæ cæmönipa. Edæ mönitö waömöni bai inte bitö adobai waobi imi

incæte bitö, Botö Wængonguïmo ïnömo ïmopa, ante ämipa töö.

³⁴ Ante wæyönäni Itota wæætë tömënäni ïnänite,
 —Minitö mïni wææ yewæmongainö wïi
 iïmaï ante yewæmongatïi. “Minitö iïnömo
 wængonguïdi ïminipa, ante do antabopa,” ante
 yewæmongadänimpa. ³⁵ Wængonguï angä eñente
 nänï yewæmongainö ante waodäni ædö cæte Baa
 äninque wido cæquinänii. Wængonguï nänö angainö
 ante apæ necä nē eñënäni iïönänite tömengä,
 Minitö wængonguïdi ïminipa, angantapa. ³⁶ Ayæ
 botö Mæmpo botö ïmote inguipoga da pönoncæte
 ante, Botö adoboque quïmi ïmipa, ante botö ïmote
 apænte ængacäimpa. ïninque edæ botö tömengä
 quïmo ïnömo inte tömengä nänö nē da pönongaïmo
 iïnömote edæ botö ïmote edæ æbänö anguïi.
 Iïnämpa botö iïnömo Wængonguï Wëmo ïnömo
 ïmopa, äñnömote edæ mïnitö wæætë, Bitö babæ
 ante Wængonguï ingante godö wënæ wënæ ämipa,
 ante quinante ämïnitawo. ³⁷ Botö edæ Mæmpo
 nänö cædö bai cædämaï ïmo bai mïnitö mänïñedë
 botö ïmote pönënämaï ïmïni bai waa incædönimpa.
³⁸ Mïnitö botö ïmote pönënämaï ïmïni incæte botö
 guiquënë botö Mæmpo nänö cædö bai adobai cæbo
 ïninque mïnitö, Botö æbänö cæboo, ante adinque
 pönencæminimpa. Mänömaï cædinque, Botö Mæmpo
 ingante botö ewocabo ïmopa, ante ayæ, Botö adobai
 botö Mæmpo nempo quëwëmopa, ante eñenguimïni
 inte ayæ eñëninque pönencæminimpa, ante Itota
 angacäimpa.

³⁹ Mänïnö angä eñëninque tömënäni wæætë
 tömengä ingante bæi ongoncæ cæyönäni tömengä

do aamö cæte gocantapa.

⁴⁰ Ayæ Eedotadëe wadæ godinque Oododänö æmæmäa ocæ emænte taodisque tömengä Wäo wëenëñedë waodäni inänite æpænë nänö guidöniñömö adoyömö gote ongongä ingantapa.

⁴¹ Ayæ tömengä mäniñömö ongöñedë waodäni nanguï inäni tömengä weca goto pöningue änänitapa.

—Ate eñencæminimpa, ante Wäo wodi cöwë bamönengæ cædämaï ingä incæte tömengä mäningä Itota ingantedö ante nänö angainö tömänö näwangä ante angantapa, ante apænedänitapa.

⁴² Ayæ mäniñömö ongöningue waodäni nanguï inäni Itota ingante wede pönënäni bagadänimpa.

11

Datado wængäimpa

¹ Mäniñedë wacä onguïñængä tömengä emöwo Datado wënæ wënæ badinque öñönongäimpa. Mäadiya tönö Mäadota tömengä tönïñada nänä quëwëñömö tömengä adoyömö Betänia iñömö quëwëngäimpa. ² Ìngä Mäadiya guiquënë ayæ ate oguï wapæ ænte Awënë Itota ingante öni pædinque nämä ocaguï inte tömengä önöwa amimö cæquiringä adocä Mäadiya iñongä tömengä tönïñacä Datado ñöwo wënæ wënæ bacä inongäimpa. ³ Ìningue Datado tönïñada iñömö, Itota ingante aa pebi pongäe, äna eñente wacä gote,

—Awënë eñëmi, Bitö në waadecä iñömö wënæ wënæ ingampa cæbii, ante änapa, ante apænecantapa.

⁴ Mäninö nänä änö ante apænecä eñëningue Itota,

—Mäninö wənæ wənæ inte nänö wädö iñömö wii wængui impa. Wæætē waodāni, Wængongui ñäo apäite emönongä ingampa, ante acädänimpa. Ayæ botö imote, Bitö Wængongui Wëmi adobaï ñäo apäite emönömi imipa, ante apæ necädänimpa, ante mäningä wənæ wənæ ingampa, angantapa.

⁵ Mäadota tönö tömengä tönĩñacä Mäadiya nāna caya inate ayæ Datado ingante Itota tömēnāni inānite waadete pönēnongäimpa. ⁶ Datado wənæ wənæ ingampa, ante apæ necä eñngä incæte Itota nänö ongöñömö adoyömö meönaa ayæ ongongan-tapa. ⁷ Tömengä ayæ ate tömengä emĩñænāni inānite,

—Ægodödäni, wæætē Oodeabæ mönö gocäimpa.

⁸ Äñongä tömēnāni wæætē tömengä ingante,

—Awënë nē Odömömi imi, wantäyö intapa ood-eoidi bitö imite dicaca tacacæ cädāni incæte bitö ñöwo wæætē, Mänĩñömö goquimo, ämitawo.

⁹ Ante änāni Itota wæætē,

—Iñæmpa nænque wii tömäā itädē apäitawo. Itädē nē gocä mönö nænque inguipoga apäicä ate beyæ tēwadāmaï gocampa. Botö iñömö itädē gocä baï adobaï miimo botö quēwenganca botö cæquēnēnö iinque cæquinque gobopa. ¹⁰ Woyowotæ nē gocä baï guiquēnē tömengä wæætē ñäo dæ ä beyæ tēwate baï gocampa, angacäimpa.

¹¹ Mäninö angä ate tömengä godömenque tömēnāni inānite,

—Mönö æmigo Datado iñömö mö ñongä. Botö ñöwo tömengä weca gote, Ñāni ömæmoe, ämo ñāni ömæmonguingä, ante apæ necantapa.

¹² Tömengä emĩñænāni wæætē tömengä ingante,

—Awënë Itota, tömengä mö ñongä ïinque edæ gancaë baquingä, apænedänitapa.

¹³ Itota Datado nänö æmæwo wænïmāmo ante apæneçä incæte tömengä ëmiñænāni guiquënë, Datado önonque mö ñongampa, ante Itota apæneçampa, ante pönënönänimpa. ¹⁴ Mänömaï beyæ Itota tömënāni ïnānite,

—Datado æmæwo wængäimpa, ante edonque pönï apæneçantapa. ¹⁵ Mïnitö pönencæmïnimpa, ante botö, Tömengä wæncæ cæyongä botö tömengä weca ongönāmaï intabopa, ante mïnitö beyæ ante tobopa. Ægodöedāni, tömengä weca mönö gocæimpa, angantapa.

¹⁶ Ayæ Tömato Äancadënaque nāni änongä ïñömö Itota ëmiñænāni wadāni ïnānite,

—Ægodöedāni, äninque, Tömengä tönö godongämæ wæncæte ante tömengä miñæ gocæimpa, angacäimpa.

Itota mönö ömæmonguïmāmo mönö mü quëwenguïmāmo ante në pönongä ingampa

¹⁷ Ayæ Itota ponte ëñëñongä, Datado baö tömënāni nāni wodintatodë mëönaa go mëönaa do daga wënānitapa, ante apænedāni ëñengacäimpa.

¹⁸ Betānia ïñömö nāni taadö godö Eedotadë nāni quëwëñömö godö eyequeï ïnönimpa. Mänïi taadö wodo tedete quidömetodo ganca ïnönimpa. ¹⁹ Oodeoidi nanguï ïnāni ïñömö Mäadota tönö Mäadiya weca pöninque, Minatö tönïñacä wængä ate wæwëmïna incæte piyænë cæte quëwencæmïnainpa, ante waadete apæneçæte ante pönānitapa. ²⁰ Itota oo pönï pongampa, ante änāni ëñëninque Mäadota tömengä ingante

bee tencæte ante gocantapa. Mäadiya guiquënë oncönë ee ongongantapa. ²¹ Mäadota Itota weca pöninge tömengä ingante,

—Awënë Itota, bitö mönitö weca ongömi bai botö töninäcä wii wæncædongäimpa. ²² Tömengä æmæwo wængä incæte bitö ñowo Wængongui ingante quiëmë ante apænebi tömengä pönö cæcä ænguimi imipa, ante botö ëñëmopa, ante apænecantapa.

²³ Angä ëñëninge Itota tömengä ingante,

—Bitö töninäcä wodi ñäni ömæmonguingä.

²⁴ Ante apæneca ëñëninge Mäadota wæætë,

—Ao, inguipoga iinque bayedë mönö ñäni ömæmöñedë tömengä do wængaingä incæte ñäni ömæmoncæcäimpa, ante botö do ëñëmopa, angantapa.

²⁵ Itota tömengä ingante äninge,

—Botö në ñäni ömæmonguimo inömo inte cæbo beyænque minitö ñäni ömæmoncæminimpa. Mini wantæpiyæ quëwenguinque ante në Quëwëmo inömo imopa. Botö imote në wede pönengä iñömö do wængä incæte ayæ ate wantæpiyæ quëwencæcäimpa. ²⁶ Ayæ në müi quëwengä inte botö imote wede pönengä iñömö tömengä cöwë wænämaï quëwencæcäimpa. Bitö mäninö ante pönëmitawo.

²⁷ Angä ëñëninge Mäadota tömengä ingante,

—Awënë Itota Ao ämopa, ante apænecantapa. Bitö mönitö Codito inömi imipa, ante pönëmopa. Wængongui Wëmi inömi inte bitö iñömö edæ, Inguipoga në Ponguingä, ante näni angäimi imipa, ante pönëmopa, ante apænecantapa.

Itota Datado wodintatodë gote wæcä

²⁸ Mänömaï ante apænedinque Mäadota ocæ emænte gote Mäadiya ingante aa pecä pongä ate Mäadota tömengä ingante awëmö äninque,

—Mönö në Odömongä do pöninque bitö imite aa pecampa.

²⁹ Angä ëñëninque Mäadiya quingæ ængæ gantite tömengä weca gocantapa. ³⁰ Itota Betänia iñömö ayæ guidämaï inongäimpa. Mäadota tömengä ingante nänö bee tēniñömö tömengä adoyömö ayæ a ongönongäimpa. ³¹ Oodeoidi Mäadiya tönö oncönë godongämæ ongöninque, Tömengä piyænë cæcæcäimpa, ante tæcæ waadete apæneyönäni tömengä quingæ ængæ gantidinke taocä adinke tömēnāni, Tömengä Datado wodi nänö wodintatodë wæcæte ante gocampa, ante pönente tömengä ingante tee empote godänitapa.

³² Itota nänö ongöñömö pöninque Mäadiya tömengä ingante adinke tömengä önöwa ædæ wæænte apænedinque,

—Awënë Itota, bitö mönitö weca ongömi bai botö töninçä wii wæncædongäimpa, ante wæcantapa.

³³ Mäadiya mänömaï wæyongä oodeoidi tömengä tönö godongämæ në pönināni adobaï wædāni adinke Itota wæwente entawëninque wæcantapa.

³⁴ Ayæ,

—Datado wodi baö æyömönö da wëminitawo,

Angä ëñëninque tömēnāni,

—Awënë Itota, pö ae.

³⁵ Ante äñönāni Itota Ca wæcantapa. ³⁶ Tömengä mänömaï wæcä adinke oodeoidi,

—Aedäni, tömengä Datado wodi ingante nö waadete pönengä ingantapa.

³⁷ Ante tedeyönäni pancadäniya,

—Tömengä iñäempa nē babetamongä awinca wi æmunte bai cædingä inte adocä Datado wodi ingante cæcä bai tömengä wii wæncædongäimpa, ante wægadänimpa.

Datado nänö ñäni ömcæmömämo

³⁸ Itota wæætē wæwente entawëninque Datado wodintatodē pongacäimpa. Tömengä wodido ontatodē i iñonte dicabo ñænængade da pæñæ pönö tee mönodäni. ³⁹ Adinque Itota,

—Dicabo da tæ ñæedäni, äñongä Datado wodi töninäcä Mäadota wæætē,

—Awënë Itota, ëñëmi. Mëönaa go mëönaa tömengä wodido öñöninque tömengä wodi do öö wadingä ingampa.

⁴⁰ Ante wææ angä ëñëninque Itota,

—Bitö wede pönëmi iñinque edæ Wængonguï æbänö ñäö apäite ëmönongä inte cæcää, ante bitö acæbiimpa, ante bitö imite wii antawo, angacäimpa.

⁴¹ Iñinque tömënäni dicabo tæ ñænänitapa. Ayæ Itota æmö adinque,

—Mæmpo botö apænedinö ante do ëñëmitapa, ante adinque botö bitö imite waa ate pönëninque apænebopa. ⁴² Botö apænedö ante æyedëmë apænebo incæ bitö cöwë ëñëmipa, ante botö do ëñëmopa. Wæætē edæ waodäni botö weca godongämæ gongænäni beyæ ante botö mäninö ante apænetabopa. Bitö botö imote da pönömi pontabopa, ante tömënäni pönencædänimpa, ante apænetabopa.

⁴³ Mänömainö ante Wængonguï ingante apænedinque Itota,

—Datado ta pöe, ante yedæ aa pecantapa.

⁴⁴ Nè wæningä iñömö edæ do ta pongantapa. Tömengä önompo weocoo inte nãni wïni wïni cædincoo ayæ empodinque önöwa nãni wïni wïni cædincoo ayæ ewadinque tömengä awinca weocoo nãni ñãne cæmönincoo ayæ ëmongä inte ta pongä adinque Itota tömënäni inänite,

—Mänincoo ñï cæmïni gocæe, angacäimpa.

Itota ingante bæi ongonte ængæïmpa, ante tedewënäni

(Mäateo 26.1-5; Mäadoco 14.1-2; Odoca 22.1-2)

⁴⁵ Mänömaï beyæ oodeoidi nanguï inäni Mäadiya weca ëñacæ nè pöninäni inte iïnäni iñömö Itota mänömaï cæcä adinque tömengä ingante wede pönënäni bagadänimpa. ⁴⁶ Pancadäniya guiquënë Paditeoidi weca godinque, Itota quïnö cæcää, ante adodö angadänimpa. ⁴⁷ Ìinque Wængonguï quï, ante nè godönäni ñænænäni tönö Paditeoidi iñömö wæætë tömënäni ömæ nãni Apænte Äincabo tömänäni inänite, Mönö godongämæ apænecæïmpa, ante adoyömö pöedäni, ante äñönäni pönäni adinque tömënäni,

—Ìingä iñömö, Acædänimpa, ante nanguï bamönengæ cæcä ingä. Mönö quïnö cæquïmöö.

⁴⁸ Ante wædinque mönö tömengä ingante, Bitö mänömaï godömenque cædämaï incæbiïmpa, ante wïi wææ ämö Ìinque waodäni tömänäni tömengä ingante pönëmainäni. Tömengä ingante pönënäni Ìinque, Itota oodeoidi Awënë bacæte ante cæcampa, ante pönente wædinque odömänoidi incæ

edæ wææ cæbainānīpa. Īnīnque tōmēnānī pōnīnque mōnō tæiyæ waēmō oncō wo ēwēmainānīpa. Ayæ mōnō ōmæ īñōmō mōnō quēwencabo incæ nāmā nē āmō īñōmonte tōmēnānī pō ō ænte bai cædinque tōmēnānīque nē ānānī babaīnānīpa, ānānītapa.

⁴⁹ Tōmēnānī weca adocanque Caiapato mānīī wadepo, Wængonguī quī, ante nē godongā ñænængā pōnī īnongā inte tōmengā īñōmō,

—Mīnitō tōmānō ante ēñēnāmaī īmīnīpa tōō, apænegantapa. ⁵⁰ Mōnō ōmæ quēwencabo wīī tōmāmō wængæīmpa, ante wæætē tōmēmō beyæ ante adocanque onguīñængā wængā īnīnque godōmenque waa īmāīmpa, ante mīnitō ēñēnāmaī īmīnī inte tedewēmīnī awædō.

⁵¹ Mānōmainō ante apænedīnque Caiapato mā nānō pōnēnonque ante wīī angacāīmpa. Wæætē tōmengā mānīī wadepo īñonte, Wængonguī quī, ante nē godongā ñænængā pōnī īnongā inte Wængonguī beyæ apænedīnque, Itota īñōmō oodeoidi beyæ ante wæncæcāīmpa, ante apænegacāīmpa. ⁵² Ayæ wīī Oodeabæ quēwēnānīque beyæ ante wænguingā. Wæætē, Wængonguī wēnānī wayōmō wayōmō pangote godīnānī inte adodānīque badīnque adoyōmō godongāmæ poncædānīmpa, ante tōmengā wæncæcāīmpa. ⁵³ Caiapato mānīnō ante nānō ānīōnæ īñonte tāno godongāmæ pōnēnīnque oodeoidi ōmæ nānī Apænte Āincabo īñōmō, Āebānō cæte Itota īngante wænōmō wænguingāā, ante cōwē tedewēnōnānīmpa.

⁵⁴ Mānōmaī beyæ Itota ayæ oodeoidi weca wīī edonque gocā īnongāīmpa. Wæætē wadæ godīnque tōmengā ōnōmæca eyequeī Epadaīmē nānī

ãñömö godinque mäniñömö tömengä emiñænäni
tönö ongönongäimpa.

⁵⁵ Wodo pänta gogaïönæ, ante Patowa näni
cæönæ oo pöni inönimpa. Mäniñedë Oodeabæ
wayömö wayömö quëwënäni nanguï inäni
Eedotadëë quëwëñömö pö æidinque tömënäni
Patowa näni ææmæ ayæ cädämaï iñedë dodäni
angai bai cædinque, Mönö wënæ wënæ cægainö
ante mönö mënongate bai waëmö bacæimpa, ante
nämä incæ äacæte ante cædinque æi gogadänimpa.

⁵⁶ Adodäni Wængonguï oncö ñænæncönë
yabæcönë pö guiddinque adiyæ gongæninque,
Itota æyömönö ingää, ante pönente gomö adinque
nämäneque godongämæ apænedinque,

—Mäningä iñömö ææmæ beyæ ante edæ
pönämaï ingantawo. Æbänö ante pönëminii, ante
apænedönänimpa.

⁵⁷ Wængonguï quï, ante godönäni ñænænäni
tönö Paditeoidi wæætë waodäni inänite wææ
änönänimpa. Æcänö Itota nänö a ongöñömö ante
në ëñengä iñömö tömengä mönitö imönite angä
ëñëninque mönitö wæætë Itota ingante yao on-
gonte æmaïmönipa, ante do wææ änönänimpa.

12

*Awënë Itota önöwa oguï wapæ gao cæwacampa
(Mäateo 26.6-13; Mäadoco 14.3-9)*

¹ Önonpo æmæmpoque go adoönæque ate
Patowa näni ämæ bacæ cæyedë Itota Betänia
iñömö pongantapa. Itota do angä ate në ñäni
ömæmönigä Datado iñömö tömengä adoyömö
Betänia quëwënongäimpa. ² Itota pongä adinque
waodäni mäniñömö quëwënäni, Itota ingante waa

amönipa, ante tömengä beyæ ææmæ cægadänimpa. Wadäni tönö Datado adobaï Itota tönö godongämæ tæ contate cæñönänite Mäadota iñömö tömënäni inänite cænguï godongä cænänitapa. ³ Ayæ Mäadiya iñömö mëedio ditodo ganca nāni oguï wapæ öni pæquïmæ nāadodopæ nānō nanguï godonte ænimæ incæ ænte māmö Itota önöwa gao cæwadinque tömengä ocaguï inte amimö cæcä iñinque oncönë tömancönë oguï waacönë ingatimpa. ⁴ Itota miñæ nē gocä adocanique Codaa Icadote nāni änongä iñömö edæ, Itota ingante æncædänimpa, ante odömonte nē godonguingä inte ñöwo wææ apæñecantapa.

⁵ — Ìimæ nānō oguï wapæ quïnante ömæpodäni beyæ ante godonte ænämaï ingantawo. Ìñæmpa waocä adoque wadepo cæte beyæ paga æninqe todetiento deénadiota nānō ænimpota beyæ mänimæ godonte ænimæ imæmpa, ante wæcantapa.

⁶ Tömengä dicæ ömæpodäni beyæ ante pönëninque mänömainö ante apæñecantawogaa. Wæætë tömengä nē awëmö ænongä inte mäninö ante apæñecantapa. Tömënäni da wente æintaa næænongä inte tömengä iñömö, Tömënäni da wëninta incæ pancataa botö qui bacæimpa, ante awëmö ænongä inte mänömaï apæñecantapa.

⁷ Itota wæætë tömengä ingante,

— Onquiyængä ingante pïinte änewënämaï incæbiimpa. Mänimæ botö daga wenguïönæ ante manguënengä inte tömengä botö baö nāni daga wenguinque ante eyepæ iñonte öni paacantapa.

⁸ Ömæpodäni cöwë mïnitö weca quëwënäni inänipa.

Botö guiquënë wii cöwë mīnitö weca quëwëmo
imopa, ante apænegacäimpa.

*Datado ingante wænongæimpa, ante
tedewënäni*

⁹ Itota Betänia ponte ongongampa, ante
apænedäni ëñëninque oodeoidi nanguï inäni
tömengä weca pönäni incæte wii tömengä
beyænque pönänintapa. Wæætë adobaï Datado
ingante angä në ñäni ömæmöningä ingante acæte
ante pongadänimpa. ¹⁰ Mänömaï beyæ Wængongui
qui, ante në godönäni ñænænäni iñömö,
Æbänö cæte Datado ingante adobaï wænömö
wænguingää, ante godongämæ tedewënanitapa.
¹¹ Iñæmpa oodeoidi nanguï inäni, Datado beyæ
mönitö imönite emö cæte Itota ingante pönëninque
tömengä gämænö godänipa, ante wægadänimpa.

Itota Eedotadëe iñömö pongä

*(Mäteo 21.1-11; Mäadoco 11.1-11; Odoca 19.28-
40)*

¹² Iimö ate, Eedotadëe iñömö poncæte ante Itota
idömæ pongampa, ante apænedäni ëñëninque
ææmæ beyæ ante tæiyænäni pöninäni iñömö,
¹³ yädëmæmäa wangö tate mäo bee tente taod-
inque yedæ aa pedinque,

—Möni quëwenguinque ante, Badogaa, ante
tomönipa. Bitö Awënë Wængongui emöwo
beyænque pömi ininque bitö toquinque edæ
Wængongui bitö imite waa cæcæcäimpa. Bitö
idægoidi Awënë inömi inte bitö toquinque
ingæimpa.

¹⁴ Ante yedæ äñönäni Itota iñömö bodo wengä
ate æninque tömengäa æi contate pongantapa.

Wëenëñedë Wængonguï beyæ iïmaï ante nãni
yewæmonte angainö bai iinque cædinque
pongantapa.

¹⁵ “Tiõno iñõmõ quëwëmini iñõmõ edæ guiñënãmaï
iedãni.

Minitõ Awënë Odeye ñõwo minitõ weca pongã
aedãni. Edæ bodo wengãa æi contate
pongampa,”

ante yewæmongadãnimpa. ¹⁶ Tömënanãni dodãni
nãni angai bai cædinque Itota ingante bee tencæ
taodãni adinque Itota nãnõ në ëmiñænãni iñõmõ,
Æbãnõ cædãni, ante mãniñedë ëñënãmaï inte
wædõnãnimpa. Wæætë edæ Itota Wængonguï
ñãõ ëmõñõmõ ocæ ëmænte gocã adinque
tõmengã ëmiñænãni mãniñedë ate edæ, Itota
ingante waodãni ñõwo nãni cædõnõ ante dodãni
wëenëñedë yewæmongadãnimpa, ante põnente
wædõnãnimpa.

¹⁷ Datado wodi ontatodë ongõñongante Itota,
Ta pøe, ante aa pecã ëñëninque në wæningã incæ
ñãni õmæmõninque ta pongã adinque Itota weca
godongãmæ ongõñinãni nangui inãni iñõmõ, Itota
mãnõmaï cæcã atamõnipa, ante gode ä gode ä
cædõnãnimpa. ¹⁸ Iinque edæ, Itota mãnõmaï
bamõnengæ cæcampa, ante apænedãni ëñente
beyænque waodãni tæiyænãni Itota weca bee
tencæ põnãnitapa. ¹⁹ Mãnõmaï beyæ Paditeoidi
iñõmõ nãmanque godongãmæ tedewënãnitapa.

—Waodãni tõmãnãni æbãnõ tõmengã miñæ tee
empo godãni ante aedãni. Mãnii beyæ ante,
Mõnõ cædinõ wii eyepæ impa, ante adinque,
Mõnõ æbãnõ cæte godõmenque cæquimõõ, ante
wægadãnimpa.

Guidiegoidi pancadāniya Itota ingante diqui mīnāni

²⁰ Eedotadēē iñōmō tōmēnāni ææmæ cæyedē Wængonguī ingante waa ate apænecæte ante nē pōnāni pancadāniya iñōmō guidiegoidi inōnānimpā.

²¹ Mānīnāni iñōmō Pedipe weca pōnīnque edæ,

—Awēnē, ēñēmi. Mōnitō Itota ingante ainēmōnipā, ante ānānitapā. Māningā Pedipe iñōmō Betaida quēwēñōmō Gadideabæ quēwente pongā inongāimpā.

²² Tōmēngā iñōmō Æntade weca gote tōmēngā ingante guidiegoidi nāni ānīnō ante apænecā ate tōmēna wæætē Itota weca guēa godīnque tōmēngā ingante āñōna, ²³ Itota wæætē,

—Wængonguī nānō cæōnæ do ba īnīnque tōmēngā pōnō cæcā beyænque botō Waobo ēñagāimo iñōmō ñāō apāite ēmoncæboimpā. ²⁴ Mīnitō imīnite nāwangā āmopā. Tōmēmō onguipo quiyadīmō incæ yabæque ñōmāadāmaī ī bai ædō cæte tā bocate pædīnque tōmēmō nanguī pōnī imonguī. Wæætē tōmēmō yabæque ñōmāate ate tā bocate pædīnque nanguī pōnī imopā. Botō adobāi wænguēnēmo imopā. Botō wīi wæmo bai ædō cæte waodāni tæiyænāni botō quīnāni baquīnānī.

²⁵ Nē, Nāmanque pōnente quēwēmote, ante pōnēngā iñōmō edæ tōmēngā nānō quēwēnguīmāmo incæ wo ēwente bacæcāimpā. Inguipoga quēwēñedē nē, Wīi nāmanque pōnente quēwēmote, ante pōnēngā guīquēnē tōmēngā nānō wantæpiyæ quēwēnguīnō ante do ēadingā inte tōmēngā nānō wænāmaī quēwēnguīnque gocæcāimpā. ²⁶ Æcānō botō imote nē cæda īna tōmēngā iñōmō edæ botō imote tee empo goquēnēngā ingampā. Ayæ æyōmōnō

botö quëwëmo botö ïmote në cædongä adoyömo quëwencæcäimpa. Botö Mæmpo ïñömö botö ïmote në cædongä ingante waa acæcäimpa, ante Itota apænegacäimpa.

Itota, Botö wæncæboimpa, ante apænecä

²⁷ Ayæ godömenque apænedinque Itota ïmaï apænecantapa. “Botö guiñëmämo entawëninque wæbo inte quïnö anguïmo. ‘Botö Mæmpo ëñëmi, äninque, Botö nantate wæwenguïönæ oo pönï ba incæte bitö pönö ö æmi ate wæwënämaï bacæboimpa,’ ante botö wïï mänömainö ante ancæboimpa. Edæ botö wæwenguïnö beyæ ante pontabopa. ²⁸ Mæmpo, Bitö æbänö ñäo apäite ëmömi ïmii, ante odömömi acædänimpa,” angantapa.

Äñongä öönädë ïnö tedepämo apænedinque, “Botö æbänö ñäo apäite ëmömo ïmopa, ante do odömontabopa. Ayæ wæætë adodö cæcæboimpa,” ante apænecä ëñënänitapa.

²⁹ Mänïñömö godongämæ ongönäni nanguï ïnäni ïñömö mänimämo ëñëninque edæ, Detæbo tæï tëmämo bai impa, ante wædänitapa. Wädäni guiquënë,

—Anquedo ïñömö tömengä ingante apænecantapa, ante änänitapa.

³⁰ Itota ïñömö wæætë,

—Mänimämo wïï botö beyæ ante apænecampa. Wæætë mïnitö beyæ ante apænecampa.

³¹ Ñöwoyedë Wængonguï inguipoga quëwënäni ïnänite apænte nänö panguïnö ïñömö edæ oo baquïnö anguënë. Inguipogaque quëwënäni awënë ïñongante wënæ ingante Wængonguï

ñöwoyedë, Gobäwe, angä gocæcäimpa. ³² Botö ïmote awäa timpodinque ængæ gantidënäni wægömo ate botö waodäni tömänäni ïnänite, Minitö botö weca poncæminimpa, ante aa pecæboimpa, ante Itota apænecantapa.

³³ Mänömainö ante apænedinque tömengä, Æbänö wænguimoo, ante ëñencædänimpa, ante apænecantapa. ³⁴ Æñëninque mäniñömö ongönäni nanguï ïnäni,

—Mönitö ïñæmpa, Mönö Codito cöwë ee on-goncæcäimpa, ante dodäni nänï wææ angainö ante yewæmonte ongompa, ante ëñentamönipa. Incæte bitö ïñömö nämanque äninque, Botö Waobo ëñagaimo ïñömote botö ïmote awäa timpodinque gö cædäni wægonguïmo ïmopa, ante ædö cæte ämii. Äninque, ïngä Waocä në ëñagaingä ïñæmpa ee ongönämaï wænte goquingä.

³⁵ Ante wæyönäni Itota tömënäni ïnänite,

—Botö, Waodäni mïmönë ñäö bai entawëninque quëwencædänimpa, ante pontabopa. Wædænque ayæ ïñö botö mïnitö weca quëwëninque mïnitö ïmïnite odömonte apænebopa. Mönitö taadö wëmö badämaï ingæimpa, ante mïnitö taadö ayæ ñäö ïñedë goedäni. Edæ wëmö ïñömö në gocä ïñömö tömengä edæ, Ædönö goboo, ante ëñënämaï ingampa. ³⁶ Botö ñäö bai ëmönömo ïmopa. Ñäö ïñömö në cægömöni incæmönimpa, ante bacæte ante cædinque mïnitö ïñömö botö mïnitö weca ayæ ongöñömote botö ïmote pönëedäni ämopa, angantapa.

Tömengä ïinque apænete ate wadæ godinque wë womonte ongongacäimpa.

Oodeoidi Itota ingante iümai cæte pönenämaï inänipa

³⁷ Itota oodeoidi weca nanguï bamönengæ cæte odömongä incæte tömënäni ayæ tömengä ingante pönenämaï inänitapa. ³⁸ Wængonguï beyæ nē apænecä Itaiya wodi iümai ante do nänö angainö bai iinque baquinque tömënäni mänömaï cædönänimpa.

“Awënē Wængonguï eñēmi. Mönitö apænemöni tömënäni nāni eñēnō ante edæ æcänö eñēnte pönengä. Iñæmpa nē pönengä iñömö edæ dæ angä awædö.

Ayæ Awënē Wængonguï nänö tæi piñænte cægainö ante æcänö ada iñömö edæ dæ angampa.”

³⁹ Iinque tömënäni ædö cæte pönenguināni, ante Itaiya wodi edæ wayömö yewæmöninque, Wængonguï iümainö ante cæcä beyæ pönënäni inänipa, ante yewæmongacäimpa.

⁴⁰ “Tömënäni botö gämænö ocæ emænte pönäni bai botö wæætē, Waa bacæminimpa, ante godö cæcædömoimpa.

Incæte mänömaï cædämaï incæboimpa, ante Wængonguï iümai cægacäimpa.

Tömengä godö cæcä beyænque waodāni babetamönāni bai adāmaï bagadänimpa.

Adobai mimönē nāni pönēnō ömæde badinque eñēnämaï bagadänimpa.

Edæ, Tömënäni nāni adinö ante eñēnämaï incædänimpa, ante cædinque

ayæ edæ, Tömënäni nāni eñēnō ante eñēnämaï incædänimpa,” ante wææ cægacäimpa.

ante Itaiya wodi yewæmongacäimpa. ⁴¹ Itaiya wodi Itota nänö ñäö emömämo æbänö inguï, ante

do ate bai ingaingä inte edæ Itota ingantedö ante mäninö ante doyedë angacäimpa.

⁴² Nöwo guiquënë oodeoidi awënëidi tæiyænäni Itota ingante pönänänimpa. Incæte Paditeoidi beyæ guiñänäni inte, Mönö odömöincönë go guiyömönite tömënäni mönitö imönite wii tatodoncædänimpa, ante wææ cædinque tömënäni në pönänäni incæ waodäni ëñëñönäni pæ wëenete tededämai inänimpa. ⁴³ Edæ mäninäni, Waodäni mönitö imönite waa ate apænecædänimpa, ante nangui aïnente wædäni inönänimpa. Adodäni, Wængongui mönitö imönite waa ate apænecæcäimpa, ante pönömenque aïnente wædäni inönänimpa.

Itota nänö änö beyænque waodäni apænte wæccædänimpa

⁴⁴ Itota yedæ äninque aa pecantapa. “Botö imote në pönengä iñömö wii botö adoboque imote pönëngä ingampa. Wæætë edæ botö imote në da pönongaingä ingante tömengä adobai pönengä inongäimpa. ⁴⁵ Adocä botö imote në acä iñömö tömengä botö imote në da pönongaingä ingante adobai acä ingampa. ⁴⁶ Botö imote në wede pönänäni iñönäni adocanque incæ wëmö iñömö wii godömenque ee ongoncæcäimpa, ante cædinque botö iñömö inguipoga quëwënäni weca ñäo bai inömo inte pontabopa.”

⁴⁷ “Waocä botö änö ëñëninque wii ëñente cæcä ingä incæte botö tömengä ingante apænte änämai imopa. Edæ botö wii inguipoga quëwënäni inänite apænecæte ante pontabopa. Wæætë inguipoga quëwënäni inänite æmo beyænque

quëwencæminimpa, ante pontabopa cæminii.
⁴⁸ Botö imote nê Baa angä iñömö tömengä botö
 änönö ante, Dicæ pönemogaa, angä iñongante
 tömengä ingante nê apænte änö incæ edæ mæ
 ongompa. Inguipoga iinque baquiönæ iñonte botö
 äninö incæ nê apænte anguingä bai ba iinque
 mäningä ingante, Bitö pante wæquinque Baa
 angabiimpa, ante bai apænete ingæimpa. ⁴⁹ Edæ
 botö wii nãmanque pönëninque apænetabopa.
 Wæætë, Botö quinö apænequimoo, ante, Æbänö
 ante apænequimoo, ante botö Mæmpo botö imote
 nê da pönongaingä iñömö tömengä botö imote wææ
 angä ëñëninque apænetabopa. ⁵⁰ Tömengä nänö
 wææ angainö ëñente cæbo beyænque minitö
 wantæpiyæ cöwë quëwencæminimpa, ante do
 ëñëmopa. Iinque botö Mæmpo botö imote nänö
 angainö ante botö adodö ante apænebopa,” ante
 Itota mäniñedë iinque apænegacäimpa.

13

Itota incæ tömengä ëmiñænäni önöwa mënöwacä

¹ Patowa nãni ämæ wantæyö bacæimpa, ante
 nãni cæyedë Itota iñömö, Botö inguipoga quëwente
 ëmö cæte botö Mæmpo weca ocæ ëmænte æi
 goquiönæ do bacæimpa, ante do ëñëngäimpa.
 Itota ingante pönënäni nê inguipoga quëwënäni
 iñönänite tömengä tömënäni inänite waadete
 pönëninque ñöwoyedë, Botö æbänö nangui waadete
 pönëmo imoo, ante odömongäimpa.

² Gäwadecæ bayö Itota tömengä ëmiñænäni
 tönö godongämæ cæñönäni wënæ awënë cæcä
 beyænque Timönö wengä Codaa Icadote iñömö,

Itota ingante odömonte godoncæboimpa, ante pönengä inongäimpa. ³ Itota iñömö, Quincoomë ongoncoo incæ Wængonguï pönö cæcä beyænque botö tömancoo awënë badinque nämä tæi piñænte nē ämo imopa, ante ëñënongäimpa. Ayæ edæ Wængonguï weca quëwente wææ pönimo inte botö Wængonguï weca ocæ ëmænte goquimo imopa, ante do ëñënongäimpa. ⁴ Mäninö ante ëñënongä incæ tömengä inque cænte ate ængæ gantidique yabæcoo gä tadongadique wadæ caaincoo æninque önoncadeyæ inö goti padengantapa. ⁵ Ayæ ate æpæ mënongaquintadë pe ñiñæninque tömengä ëmiñænäni tömänäni önöwa mënöwadinque wadæ caaincoo goti padëincoo inte wadæ cæwacæ tæcæ cæcantapa.

⁶ Mänömaï cædinque tömengä Timönö Pegodo weca pongä adinque adocä iñömö tömengä ingante,

—Bitö botö Awënë imi incæte botö önöwa mënöwacæ pömitawo.

⁷ Ante añongä Itota wæætë,

—Ñöwoque botö æbänö cæboo, ante ëñënämaï imipa. Incæte ayæ ate ëñencæbiimpa.

⁸ Angä ëñëninque Pegodo,

—Botö önöwa cöwë mënöwadämaï incæbiimpa, ante Baa ämopa cæbii.

Ante añongä Itota godömenque,

—Botö bitö önöwa mënöwadämaï imo bai bitö wii botö quimi imaïmipa, ante angantapa.

⁹ Mäninö angä ëñëninque Timönö Pegodo wæætë,

—Awënë, Mänömaï i ïninqe bitö wii botö önöwaque mënöwaquimi. Wæætë botö önompo adobaï mënompodinqe botö ocabo mënoncae.

¹⁰ Ante añongä Itota wæætë,

—Æpæ në äadingä iñömö tömengä baö eñayö tömäñö waëmö impa. ïninqe tömengä önöwaque nämanque mënöwacä inte eyepæ impa. Minitö do mimö mënongate waëmö entawënömini iminipa. Incæte wii tömämini waëmö entawëmïni iminipa, angantapa.

¹¹ Edæ, Æcänö botö imote në odömönte godonguingä ingää, ante tömengä do eñenongäimpa. Mänömaï beyæ tömengä, “Minitö wii tömämini do mënongate waëmö entawënömini iminipa,” angantapa.

¹² Ayæ tömënäni önöwa ïninqe mënöwadinque tömengä yabæcoo wëñadinque tömengä adodö gote tæ contadinque tömënäni inänite,

—Botö mänömaï cædinque minitö beyæ ante quinö cæboo, ante eñëmïnitawo, ante äninqe Itota godömenque, ¹³ Minitö botö imote, Në Odömömi imipa, äninqe ayæ adobaï, Awënë imipa, ämini iminipa. Edæ botö minitö Awënë inömo ïninqe minitö mänömainö ante näwangä ante äminipa.

¹⁴ Botö iñömö minitö Awënë inömo inte në minitö iminite Odömömo imo incæ minitö önöwa do mënöwabo aminipa. ïninqe botö mänömaï mënöwabo bai minitö adobaï wacä önöwa wacä önöwa mënöwaquenëmini iminipa. ¹⁵ Botö cæbo bai minitö adobaï cæcæminipa, ante cædinque botö minitö beyæ ante cæbo aedäni. ¹⁶ Minitö iminite näwangä ämopa. Awënë ñænængä inongä iñongante tömengä ingante në cæcä iñömö wii

godömenque ñænængä ingampa. Awënë nē da godongä ñænængä iñongä tömengä nänö nē da godöningä wæætē wīi godömenque ñænængä ingampa. ¹⁷ Mīnitō ñōwo mäninō ante ēñēnimīni inte edæ ado ante cæmīni iñinque mīni toquinque bacæimpa, ante Itota apænecantapa.

¹⁸ Ayæ apænedinque, “Botō wīi tömämīni beyæ antabopa. Botō apænte ænināni ædānidō ināni, ante botō nē ēñēmo imopa. Wængonguī angä ēñēnte nāni yewæmongainō bai iñinque bacæimpa, ante iūmaī bacæ cæpa. ‘Botō tönō godongāmæ nē cængongä iñömō botō imote nē pūinte cæcä bacantapa.’ ¹⁹ Mänömaī ba adinque edæ mīnitō botō imotedō ante apænedinque, Tömengä mönō Codito iñongä ingampa, ante pönencæmīnimpa, ante cædinque botō ñōwo ayæ badāmaī iñedē mīnitō imīnite ämopa. ²⁰ Mīnitō imīnite nāwangä ämopa. Æcāmenque botō nē da godongaingä ingante æna tömengä iñömō edæ botō imote adobaī ængä ingampa. Ayæ æcāmenque botō imote æna tömengä iñömō botō imote nē da pönongaingä ingante ængä ingampa cæmīni,” ante Itota apænegacäimpa.

Itota ingante Codaa nē godonguingä ingampa, ante

(Mäateo 26.20-25; Mäadoco 14.17-21; Odoca 22.21-23)

²¹ Mäninō angä ate Itota iñömō tömengä nänö wæwēmāmo entawēninque wæcä inte, Nāwangä ante apænebo ēñēdāni. Mīni cabo incæ adocanque, Æncædānimpa, ante botō imote odömōnte pædæ godonguingä ingampa.

²² Ante apænecä wædinque tömengä emīñænāni, Æcänö ingante apænecää, ante ēñēnāmaī inte

godongämæ wacä ingä wacä ingä adänitapa.

²³ Itota emiñænäni adocanque iñömö Itota nänö nē waadete pönengaingä inongäimpa. Tömengä iñömö Itota tönö äañömonque tæ contate ongönaimpa.

²⁴ Timönö Pegodo iñömö iingä ingante ömö ömö cædinque angampa. Bitö Itota ingante, Æcänö ingää, ante ämi angä eñente ate apænebi eñëmönie.

²⁵ Angä eñëninque mäningä Itota tönö äañömonque nē tæ contacä iñömö,

—Awënë, æcänö ingää, ante apænebi eñëmönie, ante tömengä ingante añongä.

²⁶ Itota wæætë,

—Botö iï päö owætaca müi cæte godömo nē ænguingä iñömö tömengä nē cæquiringä ingampa.

Ayæ päö owætaca müi cædinque Timönö wë Codaa Icadote ingante godongantapa. ²⁷ Codaa päö ængä ate Tatäna iñömö tömengäa do guiigacäimpa. Ìninqe tömengä ingante,

—Bitö quinö cæcæ cæbii edæ quingæ cæe, ante Itota angantapa.

²⁸ Wadäni adoyömö nē cænäni iñömö, Itota quinante mäninö ante tömengä ingante angää, ante eñënämaï inönänimpa. ²⁹ Edæ Codaa tömënäni da wente æinta næænongä ingä beyæ tömënäni

pancadäniya, Ææmæ beyæ ante mönö cænguï wii eyepæ éamöni ininqe, Bitö godonte æncæbiimpa, ante Itota angampa, ante pönënönänimpa. Adobaï ömæpodäni inänite, Godömi ænguïnänimpa, ante Itota angampa, ante pönënönänimpa.

³⁰ Codaa päö ænte ate tao gogacäimpa. Do woyowotæ inönimpa.

Itota nänö wææ änönö ante ñöwo angampa

31 Codaa dæ gocä adinque Itota,

—Botö Waobo eñagaïmo inte æbänö ñäö apäite emönömo imoo, ante ñöwo edonque bacæïmpa. Botö cæquïnö beyæ Wængongui æbänö ñäö apäite emongä ingää, ante edonque bacæïmpa. 32 Ayæ botö cæquïnö beyæ Wængongui ñäö apäite nänö emönö edonque ba ïninqe Wængongui cæcä ate botö ñäö apäite botö emönö adobaï edonque bacæïmpa. Ayæ mänömaï Wængongui wantæyö cæcæcäïmpa. 33 Botö wëmini botö mïnitö weca wantæyö quëwëninque gobopa. Mïnitö botö imote ante diqui diqui minguiïmini imïnipa. Ayæ ood-eoidi inänite botö angainö baï ñöwo mïnitö imïnite adodö ämopa. Botö goquiñömö ante mïnitö ædö cæte ponguiïmini imïni. 34 Botö wææ änönö ante ñöwo mïnitö imïnite ämopa. Wacä ingä wacä ingä waadete pönencæmïnimpa. Botö mïnitö imïnite waadete pönënömo baï mïnitö adobaï wacä ingä wacä ingä waadete pönenguënëmini imïnipa. 35 Mïnitö wacä ingä wacä ingä waadete pönëmini adinque wadäni tömänäni, Mïnitö Itota nänö në emiñæmini imïnipa, ante eñencædänimpa, ante Itota apænegacäïmpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, anguingä ingampa, ante
(*Mäateo 26.31-35; Mäadoco 14.27-31; Odoca 22.31-34*)

36 Timönö Pegodo tömengä ingante,

—Awënë, ædömë gobii.

Ante äñongä Itota wæætë,

—Botö goquiñömö ante bitö ædö cæte botö imote ñöwo tee empo ponguiïmini imii. Ayæ ate guiquënë

bitö botö imote tee empo ponguimi incæbiimpa, angantapa.

³⁷ Pegodo godömenque,

—Awënë, äninque, Botö quinante bitö imite ñöwo tee empo godämaï imoo, ante wæcampa. Botö Ao äninque bitö beyæ ante nämä wænguïmo imopa.

³⁸ Ante äñongä Itota wæætë,

—Bitö Ao äninque botö beyæ ante näwangä wænguïmi imiyaa. Bitö imite näwangä ante apænebo ëñëe. Tawadiya pedämaï iñonte bitö iñömö botö imotedö, Dicæ abogaa, ante mempoga go adopoque anguïmi imipa, ante apænegacäimpa.

14

Mæmpo weca mönö godö ante Itota taadö bai ingampa

¹ Itota tömengä ëmïñænäni inänite, “Mimönë guïñente wädämaï iedäni. Wæætë Wængonguï ingante wede pönëedäni, angantapa. Ayæ adobaï botö imote wede pönëedäni. ² Botö Mæmpo nänö quëwëñömö onconcoo bacoo pöni mäë ongompa. Mänömaï impa, ante wïi näwangä i bai botö mïnitö imïnite ancädömoimpa. Mïnitö beyæ ante botö, Mini ponte quëwenguï onconcoo ante tömäa ædæmö badoncæte ante mäniñömö gocæboimpa. ³ Ayæ mïnitö quëwenguï onconcoo tömäa ædæmö mänoncæte ante gobo ininque botö ocæ ëmænte poncæboimpa. Pöninque mïnitö botö quëwëñömö adoyömö botö tönö godongämæ quëwencæmïnipa, ante botö mïnitö imïnite ænte mäibo æicæmïnipa. ⁴ Botö goquïñömö æyömonö i, ante ayæ mäniñömö gocæte ante taadö godö ante mïnitö do ëñëmïnipa,” ante Itota apænecantapa.

⁵ Apæ necä eñëninque Tömato iñömö tömengä ingante,

—Awënë, Ædömë goquimii, ante mönitö eñënämaï imöni inte mönitö mäninö bitö goquino ædönö i, ante taadö ædö cæte eñenguimöni.

⁶ Añongä Itota wæætë,

—Botö iñömö tömömo në taadömo bai inömo imopa. Ayæ botö adobo në näwangä änö bai inömo bai iñömote minitö æbänö näwangä impa, ante eñenguimini iminipa. Botö edæ në Quëwëmo inte pönö cæbo beyænque minitö quëwenguimini iminipa. Botö wii pönö cæbo bai waocä æcämenque incæ botö Mæmpocä weca godämaï incædongäimpa. ⁷ Botö imote do ate pönëmini ininque minitö botö Mæmpo ingante adobai ate pönëmini imaiminipa. Nöwo tömengä ingante tæcæ ate bai pönëmini inte minitö tömengä ingante cöwë në agaimini incæminipa, ante apæ necantapa.

⁸ Mäninö apæ necä eñëninque Pedipe iñömö,

—Awënë, Mæmpocä ingante odömömi amönie. Mäninque adinque idæwaa. Eyepæ impa.

⁹ Añongä Itota wæætë,

—Pedipe eñëmi. Botö minitö weca wantæpiyæ quëwëmo incæ bitö ayæ botö imote adämaï inte bai pönënämaï imitawo. Në botö imote acä iñömö tömengä adobai Mæmpocä ingante në acä ingampa. Ininque bitö iñömö, Mæmpocä ingante odömömi amönie, ante ædö cæte botö imote ämii. ¹⁰ Wæmpocä nempo botö në quëwëmo imopa, ante ayæ, Wæmpocä ingante botö entawëmo imopa, ante bitö pönënämaï imitawo. Botö minitö iminite, Æbänö apæneboo, ante wii nämanque

pönëninque apænebopa. Wæætë botö Wæmpocä incæ botö tönö në äawocaque bai quëwëongä inte edæ tömengä nänö cædö ante në cæcä ingampa.

¹¹ Tömengä nempo quëwëmo ïmopa, ante ayæ, Tömengä ingante botö entawëmo ïmopa, ante mïnitö ïmïnite apænebo ëñëninque pönëedäni. Wæætë edæ mïnitö botö änö beyænque ayæ pönënämaï ïmïni incæte botö bamönengæ nanguï cædinö adinque mäninö beyænque pönëedäni.

¹² Mïnitö ïmïnite näwangä ämopa. Botö ïmote në wede pönengä ïñömö tömengä botö cæbai adobai cæcæcäimpa. Ayæ botö Mæmpocä weca ocæ ëmænte gobo beyæ në wede pönengä ïñömö edæ wïi önonque botö cæbai cædinque godömenque cæquiringä ingampa. ¹³ Mïnitö botö ëmöwo ante apænedinque quiëmë æncæte ante apænemïni ëñëninque botö Wængonguï Wëmo ïnömo inte edæ, Mæmpocä nänö ñäö ëmömämo edonque pöni acædänimpa, ante cædinque mïnitö änö bai edæ do cæcæboimpa. ¹⁴ Mïnitö, Ænguïmöni, ante quiëmë beyæ ante botö ëmöwo ante botö ïmo apænemïni ëñëninque do cæcæboimpa, ante Itota apænecäimpa.

Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca poncæcäimpa, ante

¹⁵ Ayæ godömenque apænedinque Itota ïmaï ante apænecantapa. “Mïnitö botö ïmote waadete pönëmïni ïninque botö wææ angainö ante ëñente cæquïmïni ïmaïmïnipa. ¹⁶ Ayæ, Wacä botö beyæ ante mïnitö tönö godongämæ cæquiringä, ante botö ïñömö botö Mæmpocä ingante, Da godömi gocæ, ante apænecæboimpa. Ayæ tömengä botö änö

ante do eñente cædinque edæ, Tömengä mīnitō tōnō cōwē ongonte godongāmæ cæcæcāimpa, ante cædinque adocā ingante mīnitō weca da pōnongā ponguingā ingampa. ¹⁷ Wængonguī nē nō cæcā ingampa, ante nāwangā impa, ante Wængonguī Tæiyæ Waēmō Önōwoca incæ nē odōmongā inongā ingampa. Incæte waodāni nē inguipogaque quēwēnāni iñōmō tōmengā ingante adāmaī ināni inte pōnēnāmaī inōnāni inte edæ ædō cæte tōmengā ingante Ao ante ænguīnāni. Wæætē edæ tōmengā mīnitō weca quēwēnongā iñongante mīnitō tōmengā ingante nē entawenguīmīni inte tōmengā ingante do ate bai pōnēmīni imīnīpa,” ante Itota apænecantapa.

¹⁸ Ayæ apænedinque, “Botō wīi mīnitō nōwamīni bai mīni baquinque ante edæ emō cæte goquīmo imopa. Wæætē mīnitō weca ocæ emænte poncæboimpa. ¹⁹ Wantæ ate waodāni nē inguipogaque quēwēnāni iñōmō edæ botō imote adāmaī inguīnāni inānīpa. Mīnitō guiquēnē botō imote aquīmīni imīnīpa. Edæ botō quēwēmo beyænque mīnitō adobai quēwencæmīnīpa. ²⁰ Ayæ Wængonguī Tæiyæ Waēmō Önōwoca nānō ponguīōnæ iñonte mīnitō iñōmō edæ, Mōnō æbānō āanque bai quēwēmō imōō, ante eñencæmīnīpa. Edæ, Botō Mæmpocā nempo quēwēmo imopa, ante ayæ edæ, Mīnitō botō nempo quēwēmīni imīnīpa, ante ayæ, Mīnitō imīnite adobai botō entawēmo quēwēnōmīni imīnīpa, ante mīnitō eñencæmīnīpa. ²¹ Æcānō botō wææ angainō ö ænīnque eñente cæda tōmengā iñōmō botō imote nē waadete pōnengā ingampa. Botō imote nē waadete

pönengä ingante botö Mæmpo näemæ waadete pönencæcäimpa. Ayæ botö adobai mäningä ingante waadete pönencæboimpa. Ayæ, Botö æbänö imoo, ante tömengä ingante odömömo acæcäimpa,” ante Itota apænecantapa.

²² Codaa iñömö edæ wii Codaa Icadiote wacä Codaa iñömö edæ Itota ingante apænecantapa.

—Awënë iñæmpa bitö mönitö imönite apænedinque, Botö æbänö imoo, ante odömömo acæminimpa, äninque quinante wæætë, Inguipogaque quëwënäni inänite odömönämaï incæboimpa, ante pönëninque cæbitawo, angantapa.

²³ Itota wæætë,

—Wacä botö imote në waadete pönengä ininque tömengä iñömö botö odömönte apænedö ante ëñente cædongä imaingampa. Botö Mæmpo adocä ingante waadete pönengüingä ingampa. Ayæ mönatö tömengä tönö cöwë godongämæ quëwencæte ante tömengä weca ponguimöna imönapa. ²⁴ Botö imote në waadete pönënamä ingä guiquënë tömengä iñömö botö odömönte apænedönö ante ëñënamä cædongä ingampa. Mäninö botö odömönte apænebo mini ëñëninö iñömö wii botö nämä pönëninque apænedinö impa. Wæætë botö imote në da pönongängä nänö angainö impa, ante Itota apænecantapa.

²⁵ Ayæ apænedinque, “Minitö weca botö quëwëñedë botö mäninö ante minitö imönite apænetabopa. ²⁶ Botö Mæmpocä botö ëmöwo beyæ ante tömengä Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante da pönongä ponguingä inte tömengä minitö tönö godongämæ në cædongä ingampa. Adocä minitö imönite tömänö ante odömönte apænecä

ēñencæminimpa. Ayæ botö apænedö mini ēñēnīnō tōmānō ante tōmengä adodö apæneca wæætē pōnencæminimpa,” ante Itota apænecantapa.

²⁷ Ayæ apænedinque, “Botö pönö cæbo beyænque mīnitö gänē entawente quēwēedāni, ante pönö cædinque gobopa. Botö gänē entawēmāmo incæ mīnitö imīnite pönōmo ænīnque mīnitö gänē pōnente quēwencæminimpa. Botö inguipogaque quēwēnāni nāni godönö bai wīi pönōmo imopa. Nö cæte pönōmo imopa. Mīnitö mīmōnē guiñente wädāmaī inte piyænē cæte quēwencæminimpa. ²⁸ Botö mīnitö imīnite emō cæte godinque mīnitö weca ocæ emænte poncæboimpa, ante botö apænebo ēñēmīnitapa. Botö edæ, Botö Mæmpocā weca gocæboimpa, ante apænebo ēñēnīmīni inte mīnitö botö imote waadete pönēmīni inīnque botö beyæ ante watapæ tobaīmīnīpa. Edæ botö wīi botö Mæmpo bai inōmo inte wädāmo inōmo imopa. ²⁹ Mänōmaī inīnque ba adīnque mīnitö, Nāwangä impa, ante pōnencæminimpa, ante botö ñōwoque ayæ badāmaī iñedē mīnitö imīnite apænetabopa,” ante Itota apænecantapa.

³⁰ Ayæ apænedinque, “Ii inguipogaque quēwēnāni awēnē iñōmō wēnæ inongä inte oo poncæ cæcampa. Inīnque botö mīnitö imīnite wīi wantæpiyæ ayæ apænebopa. Edæ tōmengä ædö cæte botö imote nāmā tæi piñænte nē angä inguingää. ³¹ Incæte botö, Waodāni inguipogaque quēwēnāni iñōmō iīmaī ante ēñencædānīpa, ante cæbopa. Botö Mæmpo ingante botö waadete pönēmopa, ante ayæ, Botö Mæmpo botö imo wææ angä bai botö adodö cæbo imopa, ante

tömänäni eñenguënänäni inänipa,” ante Itota iinque apænegacäimpa.

Ayæ, “Ñowo edæ ængæ gantidique mönö gocäimpa,” angacäimpa.

15

Itota näwä yowementa bai ingampa

¹ Ayæ godömenque apænedinque Itota iimaï apænecantapa. “Botö näwä yowementa bai imopa. Ayæ botö Mæmpo yowementa në aacä bai ingampa. ² Botö imote pönänäni tömänäni iï yowementa gädëmænto bai inänipa. Æcänö wii botö emiñængä bai cæda tömengä iñömö gädëmænto ömæcato bai ingampa. Botö Mæmpo gädëmænto ömæcato bai iñongante wangö topænte bai cædinque tömengä ingante wido cæcampa. Æcänö botö emiñængä bai cæda guiquënë tömengä gädëmænto tömenca incato bai ingampa. Gädëmænto tömenca incato incæ godömenque waa pædinque nanguï incacäimpa, ante wææ topæ wææ topæ cædäni bai botö Mæmpo iñömö adobai cæcampa. Botö në emiñængä wii eyepæ cæcä adinque tömengä ingante wadæ cæcampa. ³ Botö änö ante minitö iminite botö apænedinö beyæ minitö mimönë do mënongate quëwëmini iminipa. ⁴ Minitö botö nempo ee quëwënömini incæminimpa. Ayæ adobai minitö botö imote cöwë entawente quëwënömini iminipa. Gädëmænto yowementa adoyömö ibænte odæ yate bai pæte incate bapa. Edæ gädëmænto adotoque iñonte ædö cæte nämä cædinque incaquinto. Minitö iñömö, Tömenca incate bai mönö nanguï cæcäimpa, ante cædinque

botö nempo ee quëwenguënëmîni îminîpa,” ante Itota apænecantapa.

⁵ Ayæ apænedinque, “Botö yowementa bai îmopa. Mînitö guiquënë gædëmænto bai îminîpa. Waocä botö nempo ee quëwënongå inte ayæ botö îmote cöwë entawënongå ingä îinque tömengä tōmenca incate bai nanguï cæbaingampa. Wæætë edæ botö nempo quëwënämaï îmîni îinque mînitö tōmäa cædämaï îmaïminîpa tōö. ⁶ Në botö nempo ee quëwënämaï ingä îñömö tōmengä gædëmænto nâni wido cædinto bai ingampa. Mâninto amîmō bay-onte gæte mämō gongapamō ñō cædâni wo bæco bai cædinque tōmengä ingante botö Mæmpo adobaï wido cæcä ingampa,” ante Itota apænecantapa.

⁷ Ayæ apænedinque, “Mînitö guiquënë botö nempo ee quëwëninque botö angainö ante ee entawente quëwëmîni îinque mînitö quiëmë æncæte ante äinëmîni incæ Wængonguï ingante apænemîni inte tōmengä wæætë pōnongä æmaïminîpa. ⁸ Mînitö nanguï pōnî tōmenca incate bai îmîni inte, Mînitö botö ëmîñæmîni îminîpa, ante edonque pōnî ingæimpa. Mänōmaï cæmîni îinque, Botö Mæmpo ñäö apäite ëmōnongä ingampa, ante odōmonte ingæimpa. ⁹ Botö Mæmpo îñömö botö îmo waadete pōnengä ingaingä bai botö adobaï mînitö îminite waadete pōnëmo intabopa. Botö në waadete pōnëmo îñōmote mînitö îñömö botö nempo ee ongōedâni. ¹⁰ Botö Mæmpo në waadecä îñongante botö tōmengä nänö wææ angainö ante ëñente cædîmo inte tōmengä nempo ee ongōmopa. Mînitö adobaï botö në waadete pōnëmo îñōmote mînitö botö wææ angainö ante ëñente cæmîni

inque edæ botö nempo ee ongömini imaïminipa,”
ante Itota apænetapapa.

11 Ayæ apænedinque, “Botö watapæ topämo
ante minitö mimönë entawëninque watapæ
tocæminimpa, ante ayæ, Mini watapæ topämo
eyepæ ingæimpa, ante botö minitö iminite mäninö
ante apænetapapa. 12 Botö wææ änö iñömö
iïmaï ante impa. Minitö iminite botö waadete
pönëninö bai minitö adobai wacä ingä wacä ingä
waadete pönëdäni. 13 Æcänö nänö æmigoidi
beyæ ante, Botö Ao äninque nämä incæ tömënäni
beyæ ante wænguïmo, ante cæcä iñömö tömengä
nänö waadete pönëmämo wii waodäni tömänäni
waadete pönëmämo bai impa. Tömengä iñömö edæ
godömenque nanguï waadete pönengä ingampa.
14 Minitö botö wææ angainö ëñente cæmini inque
botö guidëmini imaïminipa. 15 Minitö botö imo
në cædömini iminipa, ante botö minitö iminite
godömenque apænedämaï imopa. Edæ awënë
ingante në cæcä iñömö, Awënë æbänö cæcää, ante
ëñënämaingä ingampa. Wæætë edæ botö Mæmpo
nänö angainö ante botö ëñëninö tömänö ante
minitö iminite apænebo ëñëmini beyæ botö, Minitö
botö guidëmini iminipa, ante apænedimo imopa.
16 Minitö wii botö imote apænte ænimini iminipa.
Wæætë botö iñömö, Minitö botö emiñæmini
inömini inte tömenca nanguï incate bai nanguï
cæcæminimpa, ante minitö iminite apænte ænimo
imopa. Minitö botö emiñæmini inömini inte cöwë
cæmini inque minitö quiëmë ante botö emöwo
beyænque apænemini ëñëninque Mæmpocä iñömö
do pönongä æncæminimpa. 17 Botö wææ änö iñömö
iïmaï ante impa. Minitö wacä ingä wacä ingä

waadete pönëedäni,” ante Itota apænecacäimpa.

Inguipogaque nē quēwēnāni Itotaidi inānite nāni pīimāmo

18 Mänōmaīnō ante apænedinque Itota godōmenque iīmaī ante apænecantapa. “Inguipogaque nē quēwēnāni iñōmō mīnitō imīnite pīināni adinque mīnitō guiñēnāmaī inte edæ, Itota ingante do pīingadānimpa, ante pönēmīni imīnipa. 19 Waodāni nē inguipogaque quēwēnāni nāni cabo wacā ingā wacā ingā waadete pönēnāni inānipa. Mīnitō inguipogaque nāni quēwencabo tōnō adomīni imīni bai tōmēnāni mīnitō imīnite adobai waadete pönencædōnānimpa. Wæætē mīnitō inguipoga nāni quēwencabo tōnō adomīni ināmaī imīnipa. Iñæmpa wēenēñedē mīnitō inguipoga quēwēñōmīnite botō do mīnitō imīnite apænte æntabopa. Mänōmaī beyæ nē inguipogaque quēwēnāni iñōmō mīnitō imīnite pīināni inānipa. 20 Botō änō ante mīnitō imīnite, Æbānō apæneboo, ante ñōwo wæætē pönëedāni. ‘Awēnē ñænængä inongä iñongante tōmengä ingante nē cæcä iñōmō wīi godōmenque ñænængä ingampa.’ Waodāni botō imote pīināni wæwēmo bai mīnitō imīnite adobai pīināni wæwēmīni incæmīnimpa. Botō odōmonte apænecainō ante eñente cædāni bai mīnitō odōmonte apænedō ante adobai eñente cæcædānimpa. 21 Mīnitō botō quīmīni iñōmīnite edæ botō emōwo beyænque iināni, Botō imote nē da pönongaingä, Æbānō ingää, ante eñēnāmaī ināni inte mänōmaī edæ cæquināni inānipa,” ante Itota apænecantapa.

²² Ayæ apænedinque, “Botö tömënäni inänite wii ponte apænebo bai tömënäni nani wentamö mongænguimämo mongænämaï incædönänimpa. Ñowo iñömö, Botö apænebo në eñëninäni inte tömënäni nani wentamö mongæmämö do mongænänipa. Iñæmpa Itota apænecä eñënämaï imönipa, ante ædö cæte anguinäni. ²³ Botö imote në pïingä iñömö tömengä adobaï botö Mæmpocä ingante pïingä ingampa. ²⁴ Wacä, Botö bamönengæ botö cæbaï adobaï cæcä iñömö cöwë dæ angampa. Iñinque botö wii tömënäni weca bamönengæ cæbo bai tömënäni nani wentamö mongænguimämo mongænämaï incædönänimpa. Incæte, Botö æbänö cæboo, ante do adäni incæ tömënäni botö imote pïinique botö Mæmpo ingante adobaï pïinänitapa. ²⁵ Dodäni nani wææ yewæmongaintaa yewæmöninque iïmaï ante nani apænegainö bai ñowodäni nani cædö beyæ edæ iñque batimpa. ‘Botö imote önonque pïinänitapa,’ ante yewæmongadänimpa,” ante Itota apænecantapa.

²⁶ Ayæ apænedinque, “Botö edæ botö Mæmpo weca ocæ emænte gote ate mïnitö beyæ ante mïnitö tönö godongämæ cæquingä ingante da pönoncæboimpa. Mäningä iñömö Wængongui Tæiyæ Waëmö Önöwoca inongä inte edæ, Æbänö näwangä i, ante apænecä eñencæminimpa. Tömengä botö Mæmpo weca quëwente ponguingä ingampa. Pöninque tömengä, Botö æbänö cæboo, ante apænecä eñencæminimpa. ²⁷ Mïnitö adobaï wëenëñedë botö mä cæyedë do botö miñæ godimïni imïni inte edæ, Botö æbänö cæboo, ante

apænequënēmīni īmīnīpa,” ante Itota tōmengä nänö nē ēmīñænāni īnānite apænegacäīmpa.

16

¹ Godōmenque apænedinque Itota iīmaī apænecantapa. “Mīnitō oda cædāmaī tæi gongænte ongoncæmīnīmpa, ante cædinque botō mīnitō īmīnite mānīnō ante tōmānō apænetabopa. ² Mīnitō odōmōincōnē go guīiyōmīnite wadāni, Mōnitō tōnō godongāmæ ongōnāmaī iedāni, ante mīnitō īmīnite tatodōnāni gocæmīnīmpa. Wīi mānīnonque cæquīnānīmpa. Wæætē iīncayæ ate æcāmenque mīnitō īmīnite nē wænonguīna īna iñōmō tōmengä, Botō Wængonguī nänö cædō ante cæbopa, ante pōnencæcäīmpa. ³ Botō Mæmpo ingante wīi adinque pōnēnāmaī īnāni inte ayæ botō imote adāmaī inte bai pōnēnāmaī īnāni iñōmō tōmēnāni iñōmō mīnitō īmīnite mānīnō cæquīnāni īnānīpa. ⁴ Edæ mānīōnæ bayonte mīnitō, Botō wææ angainō ante æbānō āmoo, ante wæætē pōnencæmīnīmpa, ante botō mīnitō īmīnite mānīnō ante do apænetabopa,” ante Itota apænegacäīmpa.

Wængonguī Tæiyæ Waēmō Önōwoca nänö cædō

Ayæ godōmenque apænedinque Itota iīmaī apænecantapa. “Mīnitō tōnō wēēnēñedē godongāmæ ongōmo beyæ botō mānīnō ante māniñedē apænedāmaī intabopa. ⁵ Botō imo nē da pōnongaingä weca botō ñōwo pōni ocæ ēmænte goquīmo incæte, Bitō æyōmōnō goquīmi, ante mīnitō tōmāmīni botō imote änāmaī īmīnīpa. ⁶ Botō mānīnō āmo beyæ mīnitō nanguī pōni wæwēmīni īmīnīpa. ⁷ Incæte botō mīnitō īmīnite

nāwangä ämopa. Minitö beyæ waa ingæimpa, ante botö goquïmo ïmopa. Botö wadæ godämaï imo bai minitö tönö godongämæ nē cæquiringä iñömö minitö weca pönämaï incædongäimpa. Wæætē edæ cōwē goquïmo inte godinque botö tömengä ingante minitö weca da pönömo ponguingä ingampa. ⁸ Pöninque Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca cæcä beyænque inguipogaque quëwënäni, Mönö wënæ wënæ cædomö inte wentamö mongæmö awædö, ante wæcædänimpa. Ayæ tömengä cæcä beyænque, Wængonguï weca æcänö nö cæte quëwëna ina, ante ëñencædänimpa. Ayæ Wængonguï apænte ante pancæcäimpa, ante adobai ëñencædänimpa. ⁹ Edæ botö ïmote nani pönënämaï inö beyænque inguipogaque quëwënäni iñömö edæ, Mönö wënæ wënæ cædonque ante cædinque pönënämaï ïmopa, ante wæcædänimpa, ante adocä cæcæcäimpa. ¹⁰ Ayæ edæ, Botö iñömö botö Mæmpo weca gote quëwëñömote minitö botö ïmote adämaï inguïmini iminipa. Ìninqe botö Mæmpo weca gote quëwëmo beyæ Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca incæ, Æbänö nö cæte quëwenguï, ante inguipogaque quëwënäni inänite odömonte apænecä ëñencædänimpa. ¹¹ Ayæ inguipogaque quëwënäni awënë iñongante wënæ ingante Wængonguï, Botö pancæboimpa, ante do apænte angacäimpa, ante Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca godö odömonte apænecä beyænque ëñencædänimpa,” ante Itota apænecantapa.

¹² Ayæ apænedinque, “Botö minitö iminite nanguï ayæ apæneinente wæbo incæte minitö

ñöwo ganca ædö cæte eñenguimīnii. ¹³ Wængonguī Tæiyæ Waëmö Önöwoca pongä ate tömengä iñömö, Æbänö näwangä impa, ante tömänö ante mīnitö imīnite odömonte apæ necä eñencæminimpa. Adocä, Æbänö apænequimoo, ante wīi nämä pönëninque apæ necæcäimpa. Wæætë Wængonguī tömengä ingante angä nänö eñëninö ante Wængonguī Önöwoca iñömö mäninonque ante mīnitö imīnite odömonte apæ necä eñencæminimpa. Ayæ, İncayæ ate æbänö baquīi, ante tömengä mīnitö imīnite apæ necä eñencæminimpa. ¹⁴ Botö æbänö ñäö apæite emönömo imopa, ante edonque pönī bacæimpa, ante cædinque tömengä iñömö botö entawënö ante mīnitö imīnite odömonte apæ necä eñencæminimpa. ¹⁵ Botö Mæmpo nänö ëadoncoo iñömö edæ tömancoo botö quincöo impa. Mänömaī beyæ iīmaī apænetabopa. Tömëmo entawencöo ante Wængonguī Önöwoca iñömö mīnitö imīnite odömonte apæ necä eñencæminimpa, ante apænetabopa,” angantapa.

¹⁶ “Ayæ wantæ ate mīnitö botö imote adämaī inguimīni imīnīpa. Ayæ ate wantæyö iñonte botö imote wæætë acæminimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Mini wæwëmämo incæ wæætë mīni toquinque bacæimpa

¹⁷ Tömengä emiñænāni pancadāniya nämanque godongämæ apænedinque,

—Mäninö äninque tömengä, Mīnitö wantæ ate botö imote adämaī inguimīni imīnīpa, ante æbänö ancæte ante apæ necäa, ante wædānitapa. Ayæ, Wantæ iñonte mīnitö botö imote wæætë

acæminimpa, ante ayæ, Botö Mæmpo weca gote quëwëmo beyæ impa, ante Itota apænecä awædö, ante apænedänitapa. ¹⁸ Tömënäni wæætë wæætë, Mäninö tömengä, Wantæyö, ante nänö änö iñömö edæ æbänö ante apænecää, ante wædänitapa. Tömengä æbänö ancæte ante apænecää, ante eññämaï imönipa, ante wædänitapa.

¹⁹ Tömënäni mäninö ante pönëninque botö imote eññencæte ante äinënäni inänipa, ante wædinque Itota tömënäni inänite,

—Wantæ ate minitö botö imote adämaï inguimäni iminipa, ante botö änö ante ayæ, Wantæyö iñonte minitö botö imote wæætë acæminimpa, ante botö æbänö ämoo, ante minitö nämanque godongämæ tedeminitawo. ²⁰ Minitö iminite näwangä ämopa. Inguipogaque quëwënäni iñömö watapæ toyönäni minitö caate wæquimäni inte Ca ca wæcæminimpa. Minitö wæwenguimäni iminipa. Incæte mimi wæwëmämo incæ mimi toquinque bacæimpa.

²¹ Onquiyængä iñömö tömengä wëñæ eññacæ cæyedë nanguï nantate wæcä inte wæwengä bacä incæte tömengä wëñæ eññacä adinque tömengä, Botö wë eññacä ingampa, ante watapæ tote beyæ tömengä nänö wædinö ante edæ pönënamäi ingampa. ²² Minitö tömengä bai adobai iminipa. Nöwoyedë mimi caate wæyedë impa. Incæte botö wæætë minitö iminite aquimo imopa. Mänömaï beyæ minitö watapæ tocæminimpa. Mäniñedë, Minitö todämaï incæminimpa, ante æcämenque incæ wææ cädämaï incæcäimpa.

²³ Godömenque apænedinque Itota, “Mäniñedë minitö botö imote, Æbänö i, ante eññencæte ante godömenque änämaï incæminimpa. Minitö

iminite näwangä ämopa. Botö Mæmpo ingante minitö quiëmë æncæte ante botö ëmöwo ante apæneyömini tömengä iñömö do pönongä æncæminimpa. ²⁴ Nöwo ganca minitö quiëmë æncæte ante botö ëmöwo ante apænedämaï inimini iminipa. Nöwo iñömö edæ, Pönömi æmönie, ante Wængongui ingante apæneedäni. Apænemini ëñëninque tömengä pönongä æninque minitö eyepæ pönï mini watapæ toquinque ænguimini incæminimpa,” ante Itota apænegacäimpa.

Itota në tæi ëmönongä ingampa

²⁵ Mänömainö ante apænedinque Itota iïmaï apænecantapa. “Minitö iminite inguipoga quëwënäni näni cæbainö ante odömonte apænedimo incæte botö wantæyö baquiönæ inque bayonte mänömainö ante godömenque odömonte apænedämaï incæboimpa. Wæætë botö tömëmo Mæmpo ingantedö ante apænedinque minitö iminite edonque pönï apænecæboimpa. ²⁶ Mänionæ minitö botö Mæmpo ingante botö ëmöwo beyænque apænequimini iminipa. Inique botö, Minitö beyæ ante botö Mæmpo ingante apænequimo imopa, ante mänömaï beyæ botö änämaï imopa. ²⁷ Edæ botö Mæmpo incæ minitö iminite waadete pönengä ingampa. Botö imo waadete pönëninque minitö iñömö edæ, Wængongui weca quëwëninque Itota pongaingä ingampa, ante pönënimini beyæ botö Mæmpo adobaï minitö iminite waadete pönengä ingampa. ²⁸ Botö edæ Mæmpocä weca quëwente inguipoga iñömö pönimo inte ñöwo pönï inguipoga quëwëninque wadæ godinque Mæmpocä weca ocæ ëmænte goquimo imopa,” ante Itota apænecantapa.

29 Tömengä emiñænäni,

—Ñöwo inguipoga quëwënäni näni cæbainö ante odömonte apænedämaï inte bitö edonque pönï apænebi eñëmönipa. 30 Bitö tömänö ante eñëmi imipa, ante ñöwo eñëmönipa. Inique mönitö, Æbänö i, ante eñencæte ante bitö imite änämaï iñömöni bitö iñömö do nê eñëmi imipa. Mänömaï beyæ mönitö, Bitö Wængongui weca quëwente pönimi inte nê eñëmi imipa, ante do pönëmöni imönipa.

31 Ante äñönäni Itota wæætë,

—Ñöwo tæcæ pönëmïni iminitawo. 32 Wantæyö bayedë iñömö edæ ñöwo pönï batimpa. Mäniñedë mïnitö botö imote emö cæte panguimæ panguimæ wodii winöningue tömëmïni oncönë go guiquimïni imïnipa. Botö imo adoboque emö cæte gomïni incæte botö iñæmpa wïi adoboque ongömopa. Edæ botö Mæmpo botö tönö godongämæ ongongampa. 33 Mïnitö iñömö botö nempo quëwëmïni inte gänë pönente quëwencæmïnipa, ante cædinque botö mäninö ante mïnitö iminite apænetabopa. Ii inguipoga quëwëningue mïnitö caate wæcæmïnipa. Incæte mïni wæwenguimämo ante guiñenämaï iedäni. Edæ inguipogaque ante näni wënæ wënæ cædönö ante Baa äningue botö godömenque tæi emönömo inte nê gänä cægaimo imopa. Mänömainö ante Itota tömengä nänö emiñænäni inänite iinque apænecä eñengadänipa.

17

Itota Mæmpo ingante mönö beyæ ante apænecampa

¹ Itota mänömainö ante iinque apænedinque öönædē æmō adinque iïmai apænecantapa. “Mæmpo eññemi. Bitö, Æbänö baquii, ante bitö angainö bai do batimpa. Botö edæ, Bitö Wëmo inömo iñömote bitö pönö cæbi ate botö ñäö apäite bai botö emönö iñömö edonque pönï bacæimpa, ante apænebopa. Mänömai cæbi adinque botö wæætē bitö beyæ pönö cæbo ate bitö ñäö emömämo edonque pönï bacæimpa. ² Bitö pædæ pönömi botö nē ængainäni inänite botö cöwē wantæpiyæ nāni quëwenguinö ante godömo æncæðänimpa, ante bitö botö tönö godongämæ cæbi beyænque botö waodäni tömänäni inänite nē ämo batabopa. ³ Waodäni cöwē wantæpiyæ nāni wænāmai quëwenguinö ante iïmai impa. Mæmpo, bitö adobique nāwä Wængongui inömi iñömote tömënäni bitö imite ate bai pönencæðänimpa. Ayæ botö Itota Coditobo bitö nē da pönongaïmo iñömote do adinque tömënäni pönencæðänimpa. Tömënäni mänömai nāni pönënö beyænque edæ cöwē wantæpiyæ nāni wænāmai quëwenguimämo edæ do ëadänipa,” ante Itota apænecantapa.

⁴ Ayæ Mæmpo ingante godömenque apænedinque, “Bitö, Iïmai cæe, ante bitö angainö ante botö inguipoga quëwëninque do iinque cæbo beyæ bitö ñäö emömämo edonque pönï bagatimpa. ⁵ Wëenëñedē pönï inguipoga badönāmai iñedē bitö weca ongöninque botö ñäö emongaïmo inte ñöwo bitö weca ocæ emænte pömo adinque bitö pönö cæbi ate botö adobo ñäö apäite bai emömo ate edæ edonque pönï acæimpa,” Mæmpo ingante apænecantapa.

⁶ Ayæ, “Inguipoga quëwënäni bitö quïnäni

inänipa, ante bitö pædæ pönömi æninque botö wæætë, Wængongui æcänö ingää, ante tömënäni inänite odömömo ëñënänitapa. Adodäni bitö quinäni iñönänite bitö tömënäni inänite pædæ pönömi æntabopa. Tömënäni bitö angainö ante ëñente cædinäni inänipa. ⁷ Bitö pönömi æninque botö ewocagaincoo ante iinäni iñömö edæ, Mänincoo tömancoo edæ Mæmpocä pönongä æninque Itota ewocacampa, ante ñowo do ëñënänipa. ⁸ Edæ Mæmpo bitö pönö apænebi botö ëñente ængainö ante botö adodö ante edæ tömënäni inänite godö apænebo ëñëninque tömënäni do ænänitapa. Botö bitö weca quëwente pongaïmo imopa, ante ëñëninque tömënäni ædæmö ëñënänitapa. Ayæ, Bitö botö imote da pönömi në pongaïmo imopa, ante pönënanitapa,” ante Itota Mæmpocä ingante apænecantapa.

⁹ Ayæ, “Mæmpo, botö tömënäni beyæ ante bitö imite apænebopa. Botö wii inguipogaque quëwënäni beyæ ante apænebopa. Wæætë edæ, Bitö në pædæ pönömi botö ængainäni iñömö edæ bitö quinäni inänipa, ante botö tömënäni beyæ ante bitö imite apænebopa. ¹⁰ Botö quinäni tömänäni bitö quinäni inänipa. Ayæ bitö quinäni tömänäni botö quinäni adobai inänipa. Tömënäni cædäni beyænque botö ñäö emömämo edonque pöni batimpa.”

¹¹ Ante apænedinque Itota godömenque apænecantapa. “Botö inguipoga iñömö godömenque ongönämaï incæboimpa. Wæætë bitö weca ocæ emænte ponguïmo imopa. Botö emiñænäni guiquënë inguipoga iñömö ayæ ongönäni inänipa. Mæmpo bitö në Tæiyæ

Waemö inömi inte eñëmi. Bitö emöwo bitö pönö pemongaiwo beyænque botö tæi piñænte nê ämo imopa. Inique mönatö äawoqaque bai ewocate quëwëmöna bai mäninäni adobai äawoqaque bai ewocate quëwencädänimpa, ante cædinque bitö tæi piñæmi inte tömënäni inänite wææ aacæbiimpa, ante bitö imite apænebopa. ¹² Mäninäni weca botö quëwëñedë botö iñömö bitö emöwo bitö pönö pemongaiwo beyænque botö tömënäni inänite wææ aatabopa. Ayæ, Wë womönämaï incädänimpa, ante adodäni inänite wææ gampotabopa. Inique tömënäni tömänäni wë womönämaï inänipa. Önonque adocanque iñömö æmæwo wë womonguëngä incæ tömengä iñömö edæ Wængonguï angä eñente nani yewæmongainö bai ñowo inque baquinque ante edæ æmæwo wë womongantapa,” ante Itota Mæmpocä ingante apænecantapa.

¹³ Ayæ, “Botö ñowo bitö weca ocæ emænte ponguïmo imopa. Tömënäni botö watapæ topämo tömämämo entawëninque quëwencädänimpa, ante botö mäninö ante inguipoga ayæ quëwëñedë apænebo imopa. ¹⁴ Mæmpo, bitö angainö ante botö tömënäni inänite godö apænebo eñënanitapa. Botö inguipogaque nani quëwencabo tönö adobo inämaï imo bai tömënäni edæ adobai inguipogaque nani quëwencabo tönö adodäni inämaï inäni adinque inguipogaque quëwënäni wæætë tömënäni inänite piñänitapa. ¹⁵ Mæmpo eñëmi. Bitö botö emiñænäni inänite, Minitö inguipoga iñömö ayæ quëwënämaï incæminimpa, ante ænte mäobi gocädänimpa, ante botö bitö imite apænedämaï imopa. Wæætë,

Wënæ awënë nē wīwa cædongä iñömö tōmënäni inänite, Oda cæcædänimpa, ante cæyongante bitö wææ aabi ate tōmënäni wæætë oda cædämaï incædänimpa, ante bitö ïmite apænebopa. ¹⁶ Botö inguipogaque nāni quëwencabo tönö adobo ināmaï ïmo baï tōmënäni edæ adobaï inguipogaque nāni quëwencabo tönö adodäni ināmaï inänipa. ¹⁷ Bitö änö iñömö edæ nāwangä ante impa. Ìninqe bitö godö cæbi ate nāwangä bitö änö beyænque tōmënäni iñömö tōmëmi cædonque ante cædinque tæiyæ waëmö ëwocate quëwënäni incædänimpa, ante bitö ïmite apænebopa. ¹⁸ Bitö botö ïmote inguipoga iñömö bitö da pönömi pömo baï botö adobaï tōmënäni inänite inguipoga quëwënäni weca da godömo godänitapa. ¹⁹ Tōmënäni iñömö bitö cædonque ante cædinque tæiyæ waëmö ëwocate quëwënäni incædänimpa, ante botö iñömö edæ bitö cædonque ante Ao äninque, Botö nāmā incæ tōmënäni beyæ ante wænguïmo ïmopa,” ante Itota apænecantapa.

²⁰ “Mæmpo ëñëmi. Botö wīi botö ëmiñænänique beyæ ante bitö ïmite apænebopa. Wæætë tōmënäni botö angainö ante apænedäni ëñente pönëninque wadäni nē wede pönenguināni iñönänite botö iināni beyæ ante adobaï bitö ïmite apænebopa. ²¹ Mæmpo, Bitö ïmite botö entawëmo ïmo baï ayæ botö bitö nempo quëwëmo ïmo baï mänināni tōmānāni adobaï äawocaque baï ëwocate quëwëmainānipa, ante cæcæbiimpa, ante bitö ïmite apænebopa. Ayæ inguipoga quëwënäni iñömö, Bitö botö ïmote da pönömi pongaïmo ïmopa, ante pönencædänimpa, ante cædinque bitö godö cæbi ate tōmënäni mönatö nempo quëwencædänimpa,

ante bitö ïmite apænebopa. ²² Bitö pönö cæbi beyænque botö ñäö bai entawëninque, Mönatö äawoqaque bai ewocate quëwëmöna bai tömënäni adobai äawoqaque bai ewocate quëwencæðänimpa, ante botö iñömö bitö pönönimämo botö ñäö entawëmämo tömënäni inänite adopämo godömo ænte entawënänipa. ²³ Tömënäni äawoqaque bai ewocate quëwencæðänimpa, ante tömënäni botö imote entawënänipa. Ayæ botö bitö ïmite entawëmo imopa. Tömënäni mänömaï äawoqaque bai ewocadäni adinque inguipoga quëwënäni iñömö, Bitö botö imote në da pönömi pongaïmo imopa, ante ëñencæðänimpa, ante apænebopa. Ayæ botö imote waadete pönengaïmi ïmi bai bitö tömënäni inänite adobai waadete pönengaïmi imipa, ante ëñencæðänimpa, ante apænebopa,” ante Mæmpocä ingante Itota apæncantapa.

²⁴ Ayæ, “Mæmpo, Bitö pædæ pönömi botö në ængainäni iñömö botö ñäö ëmömämo acæðänimpa, ante botö, Tömënäni botö quëwëñömö adoyömö quëwencæðänimpa, ante ainente wæbopa. Wëenëñedë pönï inguipoga badönämaï iñedë bitö iñömö edæ botö imote waadete pönëninque botö ñäö ëmömämo pönömi botö ængaïmämo tömënäni adopämo acæðänimpa, ante ainente wæbopa. ²⁵ Mæmpo në nö cæðömi ïmi ëñëmi. Inguipogaque quëwënäni bitö ïmite wïi adinque pönënämaï inäni incæte botö iñömö edæ bitö ïmite do ate pönëmo imopa. Botö ëmiñænäni iñömö, Bitö botö imote da pönömi në pongaïmo imopa, ante do ëñënänitapa. ²⁶ Botö cæbo beyænque mäninäni iñömö, Bitö ïmite ate bai pönënänitapa. Botö imote bitö waadete pönënö ante adodö waadete pönënö tömënäni

mimönë entawente quëwencædänimpa, ante ayæ, Tömënanï botö imote entawencædänimpa, ante botö ayæ cæbo beyænque tömënanï iñömö, Bitö imite ate bai pönencædänimpa,” ante Itota Mæmpo ingante iinque apænegacäimpa.

18

Itota ingante bæi ongonte ænte godänipa

(Mäateo 26.47-56; Mäadoco 14.43-50; Odoca 22.47-53)

¹ Wængonguï ingante iinque apænedinque Itota tömengä ëmiñænänï tönö wadæ godinque Quedodöo biyönæ æmæ wedeca godänitapa. Æmæ wedeca odibowæncodë nänï ancodë i iinque Itota tömengä ëmiñænänï tönö mänincodë pö guiidänitapa. ² Itota ingante në odömonguingä Codaa iñömö Itota tömengä ëmiñænänï tönö mänincodë wantæ iñö wantæ iñö gote ongönänï iinque Itota ingante në odömonguingä Codaa iñömö mänincodë do adingä inongäimpa. ³ Iinque tontadoidi adocaboque inänite æninque Codaa iñömö edæ täno beyænte adocodë pongantapa. Ayæ, Wængonguï qui, ante në godönänï ñænænänï tönö Paditeoidi nänï wææ wänönänï inänite Codaa nempo godönänï æningä inte tömengä tömënanï inänite tontadoidi tönö ænte mämongä pönänitapa. Pöinque tömënanï gonga ticainë næænte gongapæncade ticainë nææninque yaëmë næænte Codaa miñæ pönänitapa. ⁴ Itota nämä ante, Æbänö bate wæquimoo, ante tömää ëñëongä inte awænë tao godinque tömënanï inänite,

—Æcänö ingante ante diqui diqui minte pömïni.

⁵ Ante añongä tömënanï wæætë,

—Itota Näatadeta nē quēwēningä ingante ämönipa.

Änäni eñēninque,

—Botö tömëmo ïmopa, ante Itota apæncantapa.

Ayæ nē odömonguingä Codaa iñömö tömënäni weca a ongönongäimpa. ⁶ Itota iñömö, “Botö tömëmo ïmopa,” ante añongä tömënäni gä godinque onguipoga tæ go wæænänitapa. ⁷ Tæ go wæænäni adinque tömengä adodö,

—Æcänö ingante ante diqui diqui minte pömīni.

Ante añongä tömënäni wæætē,

—Itota Näatadeta quēwēningä ingante ämönipa.

⁸ Änäni eñēninque Itota wæætē,

—Botö tömëmo ïmopa, ante do antabopa. Minitö iñömö botö ïmote ante diqui diqui minte pömīni bai mäninäni inänite bæi ongönämaï iedäni.

⁹ Itota Mæmpocä ingante do apænedinque, “Bitö edæ pönömi botö ængainäni inänite wææ aabo beyæ adocanque incæ wë womönämaï inänitapa,” ante nänö angainö bai ñöwo iinque bacæimpa, ante mänömaï angantapa. ¹⁰ Timönö Pegodo iñömö nē yaëmë næængä inte pædæ guiipote yaëmë æninque, Wængongui qui, ante nē godongä ñænængä pönī inongä ingante nē cæcä ingante tæi päninque tömëmonca inö wangö tamoncacantapa. Pegodo nänö nē wangö tamoncadingä emöwo Mäadoco emongä inongäimpa. ¹¹ Itota wæætē Pegodo ingante,

—Bitö yaëmë adodö da wëe, äninque, Botö wæwenguimämo ante botö Mæmpo pönongä ænimo inte wæwenguënëmo ïmopa, angacäimpa.

Itota ingante bæi ongöinque Änato weca ænte godäni

(Mäateo 26.57-58; Mäadoco 14.53-54; Odoca 22.54)

¹² Ayæ odömäno tontadoidi tönö tömënäni awënë ayæ oodeoidi awënëidi tönö Itota ingante bæi ongöinque ænänitapa. Æninque tömengä ingante goto wimpote cädänitapa. ¹³ Ayæ adodäni Änato nänöwäa Caiapato weca Itota ingante ænte mäo godänitapa. Edæ Caiapato iñömö, Wængongui qui, ante nē godongä ñænængä pöni inongä mänii wadepo iñonte inongäimpa. ¹⁴ Caiapato wëenëñedë oodeoidi awënëidi inänite iimaï ante nē änongä inongäimpa. Mönö waocabo beyæ ante adocanque onguiñængä wængä ininque waa imaimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, angampa

(Mäateo 26.69-70; Mäadoco 14.66-68; Odoca 22.55-57)

¹⁵ Itota nänö emiñængä wacä tönö Timönö Pegodo iñömö tömëna iñömö Itota ingante tee empo godatapa. Mäningä iñömö Itota nänö emiñængä iñömö, Wængongui qui, ante nē godongä ñænængä pöni nänö nē adingä inongäimpa. Ininque Itota tönö pöninque tömengä Wængongui ingante nē godongä ñænængä pöni inongä oncö yacömöñäa iñömö pö guicantapa. ¹⁶ Pegodo guiquënë odemö yabæ inö a ongönongäimpa. Wacä Itota miñæ nē gocä iñömö, Wængongui qui, ante nē godongä ñænængä pöni inongä nänö nē adingä iñömö tömengä ocæ emænte pöninque baquēcä odemö nē wææ aacä ingante apænecantapa. Pegodo ingante ämi guicæe, angä eñëninque baquēcä wi ænecä ate tömengä Pegodo

ingante ænte manguicä guicantapa. ¹⁷ Manguicä guiyongä baquēcä odemö nē wææ aacä iñömö Pegodo ingante,

—Bitö adobaï mäningä onguiñængä nänö nē emiñænömi imipa töö.

Äñongä tömengä wæætē,

—Botö wabo imopa, angantapa.

¹⁸ Yogueite ingatimpa. Ayæ nē cædönäni tönö oodeoidi awënëidi wææ wänönäni gongapamö ootoqui, ante nāni tadönī gäänē adiyæ ongonte ootodönänimpa. Pegodo adobaï tömēnāni tönö godongämæ adiyæ ongonte ootocantapa.

Nē godongä ñæncængä Itota ingante angampa
(*Mäateo 26.59-66; Mäadoco 14.55-64; Odoca 22.66-71*)

¹⁹ Mäniñedē Änato iñömö, Wængongui qui, ante nē godongä ñæncængä pönī iñömö Itota ingante, Bitö nē emiñænāni diyæ, änogäimpa. Ayæ Itota nänö odömonte apænegainö ante, Æbänö i, ante tömengä ingante adobaï angantapa. ²⁰ Itota wæætē,

—Waadäni eñēñönänite botö edonque pönī apænebo eñēñänitapa. Botö cöwē minitö odömöincönē incæ Wængongui oncö ñæncængönē incæ oodeoidi tömänāni nāni pöincönē pö guidinque odömonte apænebo eñēñänitapa. Botö cöwē awēmö apænedämaï intabopa. ²¹ Bitö botö imote, Æbänö i, ante quinante ämii. Botö imote nē eñēñänāni inänite ämi eñente apænedäni eñencæbiimpa. Edæ mänināni ædæmö eñēñänī inänipa.

²² Mänömainö angä eñëninque wææ wänongä adocanque iñömö Itota gäänë ongöninque tömengä ingante tæi tamöninque apæ necä,

—Wængonguï qui, ante nē godongä ñænængä pöni inongä ingante ædö cæte mänömai ante wæætē anewë töö.

²³ Ante añongä Itota wæætē,

—Botö wënæ wënæ änimö imo bai bitö botö wënæ wënæ äninö ante, Æbänö i, ante apænebi eñëmoe. Wæætē edæ nāwangä ante apænebo inique bitö quinante botö imote tæi tamömipææ, angantapa.

²⁴ Ayæ, Wængonguï qui, ante nē godongä ñænængä pöni Caiapato weca gocæcäimpa, ante Änato iñömö Itota ingante ayæ goto wimpoingä iñongante angä eñëninque tömengä ingante ænte gogadänimpa.

Pegodo incæ, Dicæ abogaa, wæætē angampa

(Mäateo 26.71-75; Mäadoco 14.69-72; Odoca 22.58-62)

²⁵ Timönö Pegodo ayæ adiyæ ootoyongante wadäni,

—Bitö tömengä emiñænömi adobai imipa töö.

Änäni eñëninque tömengä,

—Wabo imopa, angantapa.

²⁶ Wængonguï qui, ante nē godongä ñænængä pöni inongä ingante nē cædäni iñönänite adocanque iñömö Pegodo nänö nē wangö tamoncad-ingä guidengä inongäimpa. Tömengä iñömö Pegodo ingante,

—Bitö tömengä miñæ odibowæncodē ongöñedē bitö imi atabopa. Bitö wii imitawo.

27 Ante añongä Pegodo wæætë, Wabo imopa, ante tæcæ anewëñongä tawadiya dobæ pegatimpa.

Pidato weca Itota ongongä

(Mäateo 27.1-2; Mäadoco 15.1-5; Odoca 23.1-5)

28 Tæcæ ñäö bayonte Itota ayæ Caiapato weca ongöñongante oodeoidi iñömö, Mönö tömengä ingante odömäno gobedönadodo awënë Pidato weca ænte gocæimpa, ante cædinque awënë oncö boyæ mäodäni gocantapa. Incæte tömënäni dodäni nani wææ angainö beyæ ante guiñente wædinque, Pidato oncönë guuite bai mönitö mimö wentamö ewocamöni incædömönimpa. Ìñæmpa mänömaï cæmöni ìninqe mönitö Patowa mönö ææmæ cæyedë cænguï ædö cæte cænguïmönii, ante wædinque guiidämaï ìñanitapa. 29 Ìninqe Pidato tömënäni weca oncö boyæ taodinqe tömënäni ìñanite,

—Ìngä onguïñængä iñömö quinö wënæ wënæ cæcantawo.

30 Añongä tömënäni wæætë,

—Mäningä wii wënæ wënæ cæcä inte bai mönitö tömengä ingante wii ænte mämö pædæ godömöni æncædömiimpa.

31 Änäni ëñëninque Pidato,

—Minitö tömëmïni tömengä ingante ænte godinque mini wææ yewæmongainö bai ante cædinque, Tömengä ingante pangæimpa, ante apænte æedäni.

Äñongä oodeoidi awënëidi,

—Ìñæmpa mïnitö wææ ämïni iñömïni mönitö cöwë tacamöni wænäni möni cægainö bai ædö cæte

æcämenque ingante wænömöni wænguingää, ante wädänitapa.

³² Odömänoidi mänifnedē wēnæ wēnæ cædāni inānite awāa tōō godömænte timpodinque wææ tūwadinque godō wænōnāni inōnānimpa. Ininque odömänoidi inānite pædæ godōninque oodeoidi wæætē Itota, Æbänō cædāni wænguimoo, ante do nānō angainō bai ñōwo iinque baquinque cædänitapa. ³³ Mäninō änāni eñēninque Pidato wæætē oncōnē ñænæncōnē guiddinque Itota ingante añecā pongä adinque, Pidato,

—Bitō oodeoidi Awēnē Odeyebi imitawo.

³⁴ Angä eñente Itota wæætē,

—Bitō nāmā pönēninque apænebitawo. Wabänō wacā botō imotedō ante bitō imite apænecä eñēmitawo.

³⁵ Ante añongä Pidato,

—Botō dicæ oodeobo imogaa. Tömēmi guiddēnāni tönō Wængonguī quī, ante nē godōnāni ñænænāni iñömō bitō imite māmō pædæ pönōnāni æntabopa tōō. Bitō quīnō wēnæ wēnæ cæbitawo.

³⁶ Añongante Itota wæætē apænedinque,

—Wii inguipoga quēwēnāni änāni beyæ botō Awēnē Odeyebo nē ingaimo imopa. Botō inguipoga quēwēnāni Awēnē Odeyebo inte nē ämo imo bai botō nempo quēwēnāni iñömō botō imote, Bæi ongonte ænte godāmaī incædānimpa, ante wææ cædinque oodeoidi tönō guēa wæætedō wæætē cæcædōnānimpa. Incæte wii inguipoga quēwēnāni änāni beyæ wæætē edæ wayömō quēwengaimo inte botō tōmēmo nāmā incæ Awēnē Odeyebo nē ingaimo imopa.

³⁷ Mänömainō ante Itota apænecä iinque Pidato,

—Īñæmpa Awënë Odeyebi bitö ïmitawo.

Äñongante Itota wæætë,

—Bitö tömëmi änö bai botö Awënë Odeyebo ïnömoimpa. Näwangä ämipa. Botö ïñömö Wængonguï nänö angainö ante, Näwangä impa, ante inguipoga quëwënäni ïnänite apæñecæte ante edæ mänü beyænque ante inguipoga ïñömö pö ëñagaimo ïmopa. Wængonguï näwangä ante nänö angainö ante Ao ante ëñente në cædäni ïñömö edæ tömënäni tömänäni botö ïmote në ëñënäni ïnänipa, angantapa.

³⁸ Äñongante Pidato,

—Æcämë näwangä angää, angacäimpa.

Itota wæñccæcäimpa, änänipa

(Mäateo 27.15-31; Mäadoco 15.6-20; Odoca 23.13-25)

Pidato mänömaï apæñedinque wæætë oodeoidi weca oncö boyæ taodique apæñecantapa.

—Īngä quïnö wënæ wënæ cæcä ingampa, ante ëñënämaï ïmopa. Īninqe botö dicæ tömengä ingante apæñte angüimo ïmogaa. ³⁹ Wadepo ïñö wadepo ïñö Patowa mini ææmæ cæönæ minitö, Ædänidö tee mönete ongönänii, ante pönëninque adocanque ëmöwo ante botö ïmote apæñedinque, Īngä ingante ñimpo cæbi goquingä, ante cöwë äminipa. Īninqe adocanque ingante, Īngä ïñömö mini apæñedongä ingampa, ante botö tömengä ingante ñimpo cæbo ate ænte gomini ïnöminipa. Īninqe ñöwo diyæ. Minitö, Oodeomöni Odeye ïñongante pönö ñimpo cæbi abæ tawænte goguinga, äminitawo.

⁴⁰ Äñongante tömënäni yedæ tededinque,

—Mäningä ingante dicæ ämöniyaa. Wæætë Badabato ingante ñimpo cæbi gocæe, ante tedewengadänimpa.

Badabato wëenëñedë wadäni tönö, Odömäno tæiyæ awënë ingante wido cæcæimpa, ante cædingä ñnongäimpa.

19

¹ Ayæ Pidato angä ate Itota ingante bæi ongonte mäo æmontaiya tæi tæi pänänitapa. ² Tontadoidi daa mongæmenca æninque que que cædinque, Awënë poganta, ante pönö da wencadänitapa. Awënë weocoo wëñacæbiimpa, ante badete tote bai cædinque Itota ingante opatawæ ëmoncoo pönö daga wëñadänitapa. ³ Daga wëñadinque tömënäni wæætë wæætë tömengä weca ponte äninque,

—Badogaa, bitö oodeo awënë odayebi ñimipææ.

Ante badete todinque tömengä ingante tæi tamönänitapa.

⁴ Pidato tömënäni weca oncö boyæ adopoque ayæ tadinque oodeoidi ñänite apænedinque,

—Ïngä ññömö æbänö cæcantawo, ante ëñencæte ante cæbo ate tömengä wënæ wënæ nänö cædö ante dicæ abogaa. Minitö mänömainö ante ëñencæminimpa, ante botö tömengä ingante minitö weca ænte mantabo tacä aedäni, angantapa.

⁵ Itota daa mongæmenca poganta encadinque opatawæ ëmoncoo mongænte tayongä Pidato tömënäni ñänite,

—Ïngä onguñængä ongongä aedäni.

⁶ Tömengä ingante adinque, Wængonguï qui, ante në godönäni ñænænäni tönö adodäni ñänite në wææ wänönäni ññömö yedæ tedewëninque,

—Awæ ñænquedimæ cæte ämi wænönäni wængæe. Ämi wænönäni wængæe.

Ante ancaa änewänäni eññinque Pidato wæætë,

—Minitö iñæmpa tömengä ingante æninque awæ ñænquedimæ cæte wænömïni wængæe. Botö guiquënë iingä wænæ wænæ nänö cædö ante dicæ abogaa.

⁷ Pidato añongä oodeoidi wæætë iïmaï tedewänanitapa.

—Mönitö wææ yewæmongainö ante eññente quëwëmöni imönipa. Iingä iñömö edæ nämä ante edæ, Wængonguï Wëmo inömo imopa, ante cædinque edæ mäninö möni wææ yewæmongainö ante eññenämaï cæcampa. Mänömaï eññenämaï inte cæcä beyæ tömengä nē wænguënengä ingampa.

⁸ Mänömainö änäni eññinque Pidato godömenque guïñente wædinque, ⁹ oncönē ñænæncönē adodö pö guïdinque Itota ingante,

—Bitö ædönö quëwente pömi imii.

Ante añongä Itota guiquënë pæ wëenecä.

¹⁰ Adinque Pidato tömengä ingante,

—Bitö quïnante botö imo tededämaï imii. Botö nämä nē tæï piñænte ämo inömo inte ämo iinque ñimpo cædäni gobaimipa. Botö wadö ante ämo iinque bitö imite do awæ ñænquedimæ cæte wænönäni wæmaïmipa, ante eññenämaï imitawo.

¹¹ Añongante Itota wæætë,

—Wængonguï bitö tæï piñænte ämämo ante godönämaï ingä bai bitö tömömi tæï ämi imi diyæ botö imote anguïmiyaa. Mänömaï beyæ bitö imite, Wænömi wæncæcäimpa, ante botö imote nē pædæ

pönöningä iñömö edæ godömenque wënæ wënæ cæcä ingampa, ante apæncantapa.

¹² Mänömainö angä eñëninque Pidato, Æbänö ñimpo cæbo goquingää, ante cædongäimpa. Cæyongä oodeoidi wæætë godömenque yedæ änönänimpa,

—Bitö mäningä ingante ñimpo cæbi bai bitö odömäno tæiyæ awënë Tetædo æmigo dicæ imiyaa. Æcämenque iñömö edæ, Botö awënë inömoimpa, ante në angä inte tömengä iñömö Tetædo ingante në pñinongä ingampa.

¹³ Mäninö änäni eñëninque Pidato iñömö, Itota ingante ænte tao godinque awënë nänö apænte äimpaa gote tæ contacantapa. Pidato nänö tæ contayömö iñömö, Dicacoo ayadi bai nani caayömö impa, ante nani añömö ininque ebedeo tededö, Gabata, nani añömö inönimpa. ¹⁴ Patowa nani ææmæ cæyedë inque bayö oodeoidi, Ìimö ate guëmanguionæ inguimpa, ante mönö ñowoönæque cæcæimpa, ante nani cæönæ inönimpa. Ìionæ wodo tæcæ bæcä bayonte Pidato oodeoidi inänite,

—Ìingä iñömö minitö Odeye inongä ingampa.

¹⁵ Añongante yedæ äninque tömënäni,

—Tömengä ingante wænömi wængæ. Tömengä ingante wænömi wængæ. Awäa timpote ämi wænönäni wængæ.

Ante ancaa anewëñönäni Pidato wæætë,

—Botö iñömö minitö Odeye iñongante awäa timpote ämo wænönäni wængæ, ante anewëminitawo.

Angä eñëninque Wængonguï quï, ante godönäni ñænænäni iñömö,

—Tetædoque incæ mönitö awënë odeye inongä apa cæbii, änewënönänimpa.

¹⁶ Ancaa änewëñönäni Pidato, Awäa ämo timpote wænömïni wængæedäni, ante Itota ingante tontadoidi inänite pædæ godongä ængadänimpa. Ayæ tömënäni Itota ingante ænte gogadänimpa.

Itota ingante awäa timpodäni wængäimpa

(Mäateo 27.32-44; Mäadoco 15.21-32; Odoca 23.26-43)

¹⁷ Itota incæ tömengä timpoquiwæ æninque mongænte taodinqe “Ocatainö” mönö äñömö pongantapa. Mänïñömö ante ebedeo tededö, Godogota, näni äñömö impa. ¹⁸ Mänïñömö pöñongante tömënäni awæ ñænquedimæ cædinque tömengä ingante töö godonte timpodinqe wææ tiwadinque ængæ gantidënäni ongongantapa. Ayæ wada inate tömengä weca æmataæ inö æmataæ inö mämö adobaï cæte ængæ gantidënäni wægöñöna Itota tæcæguedë wægongä ingantapa. ¹⁹ Pidato angä yewæmöinta, Näni ëñenguinta, ante yewæmonte æninque ñænquedimæ iwäa wo cædänitapa. “Itota Näatadeta quëwëningä oodeoidi Awënë Odeye inongä ingampa,” ante yewæmonte wo cæte ongongatimpa. ²⁰ Itota ingante näni timpodïñömö eyequei i ininque oodeoidi nanguï inäni tömënäni näni quëwëñömö ta pöninque Pidatoidi näni yewæmöninta adänitapa. Mäninta inñömö ebedeo tededö datii tededö guidiego tededö ante yewæmonte ingatimpa. ²¹ Oodeoidi beyæ ante, Wængonguï qui, ante në godönäni ñænænäni inñömö Pidato weca godinqe tömengä ingante,

—Bitö, “Oodeoidi Awënë Odeye inongampa,” ante yewæmönämaï inguënë quëwëë. Wæætë tömengä nämä nänö angainö bai, “Botö oodeoidi Awënë Odeyebo inömoimpa, ante nē änewëningä ingampa,” ante yewæmöe.

²² Ante änewëñönäni Pidato wæætë,

—Botö yewæmöninö ante yewæmönimo inte botö wæætë wadö ante yewæmönämaï incæboimpa.

²³ Tontadoidi iñömö tömengä ingante awäa timpote ængæ gantidënanäni wægöñongä tömënanäni tömengä weocoo inï æninque mençooga go mençooga cönöninque adocanque adocooque adocanque adocooque æninque tömänäni ænönänimpa. Täno mongæincoo guiquënë ayæ öñoncoopa. Mänincoo iñömö bæbængapaa badönämaï incoo tömancoo adocooque da wëñaque badöi inimpa. ²⁴ Adocooque wänä ñænämaï ingæimpa, ante adodäni godongämæ tedinque,

—Æcänö quınca nö ta adinque tömengä mänincoo æncæcäimpa, ante wææntodönänitapa.

Edæ Wængongui angä ëñente dodäni iïmaï ante nänäni yewæmongainö bai ñöwo iinque baquinque tontadoidi mänömaï cädänitapa. “Edæ botö weocoo inï ö æninque tömënanäni nänäni caboque wacä ingä wacä ingä nënempodänitapa. Ayæ, Æcänö quınca nö ta adinque tömengä mänincoo æncæcäimpa, ante wææntodöninque ænänitapa,” ante nänäni yewæmongainö bai tontadoidi ñöwo cädänitapa.

²⁵ Itota ingä nänäni ængæ gantidëñömö tömengä wäänä tönö wäänä tönïñacä nänä caya ayæ Codeopato nänöogængä Mäadiya tönö wacä

Mäadiya Mäagadadēnā māniñömö pōninque eyequei a ongōnānitapa. ²⁶ Itota iñömö tömengä wäänä inante acantapa. Ayæ botö tömengä miñæ nē godimo iñömö tömengä nänö nē waadebo inōmo inte tömēnā weca ongōmo adinque Itota tömengä wäänä inante,

—Badä eñēmi. Māningä iñömö minö wengä bacæcäimpa.

²⁷ Äninqe tömengä emiñænimo iñömote,

—Botö emiñænimi eñēmi, Māninā iñömö botö badä incæ bitö badä bacædäimpa, angacäimpa.

İninqe botö Itota nänö nē emiñænimo inte tömengä nänö änōñedē tāno ænte māmōmo pōninque tömengä wäänä iñömö botö oncōnē cōwē owodōnāimpa.

Itota incæ wængäimpa

(*Mäateo 27.45-56; Mäadoco 15.33-41; Odoca 23.44-49*)

²⁸ Quinö bacæimpa, ante ñöwo iinque batimpa, ante nē eñēnongä inte Itota iñömö edæ, Wængongui angä eñente nāni yewæmongainö bai ñöwo iinque bacæimpa, ante cædinque,

—Botö gæwænte awædö, ante apæncantapa.

²⁹ Adoyömö biinömæ nāni ämæ bai wædænque godonte nāni ænimæ owætadē engate ongö adinque tömēnāni dayömö bai æninque mānimænē pædæ guidonte aa beyonte wëä tadonte æninque iitopowænca nāni äwænca ongontoca goto wencadodinque Itota önöne pædæ æænö pæ mǎnānitapa. ³⁰ Pæ māñōnāni Itota oo guēmante bedinque,

—Ñöwo iinque batimpa.

Ante apænedinque tōmengä ocabo ædæ wææncadinque tōmengä önöwoca wadæ goyöwoca do wængäimpa.

Itota betagonta inö tontado boo tæñongä

³¹ Iimö ate, Mönö guëmanguïönæ iñömö Patowa inguïönæ beyæ godömenque waa ëönæpa, ante oodeoidi, Ñöwoönæque cæcæimpa, ante nāni cæönæ inimpa. Oodeoidi awënëidi, Awäa nē ongönāni baö mäniwäa guëmanguïönæ ongönāmaï incædānimpa, ante Pidato weca godinque tōmengä ingante, Iināni nāni timpodiwäa nē ongönāni quingæ wæncædānimpa, ante cædinque bitö tōmēnāni önömēnē bamē ämi wadāni taa mænāni do wæncædānimpa. Ayæ tōmēnāni baö o togænte pædæ wæænonte ämi ænānie, änānitapa. ³² Mänii beyæ tontadoidi pöñinque Itota weca täno nāni nē ængæ gantidëningä önömēnē bamē taa mæninque edæ ayæ nāni nē timpodingä wægongä önömēnē bamē taa mænānitapa. ³³ Taa mæninque Itota weca pöñinque tōmengä do wængäi adinque tōmengä önömēnē taa mænāmaï inönānimpa.

³⁴ Wæætë tontado adocanque Itota betagonta inö boo tænöñongä wepæ tönö æpæ guï gotimpa. ³⁵ Botö mäninö bayonte nē adimo inte, Æbänö näwangä batimpa, ante nö apænebopa. Ayæ, Botö änö ante näwangä impa, ante do ëñëmopa. Minitö adobai ëñente pönencæminimpa, ante apænebopa. ³⁶ Edæ, “Tōmengä bamē adomenque incæ taa mænte wædāmaï incæcäimpa,” ante Wængonguï angä ëñente nāni yewæmongainö bai bacæimpa, ante mänömaï batimpa. ³⁷ Ayæ edæ, “Waadāni nāni nē boo tænöningä ingante

aquïnäni inänipa,” ante Wængonguï angä eññente wataa näni yewæmongainö bai iinque bacæimpa, ante mänömaï batimpa.

Itota wodi baö inï mäo daga wënänipa

(Mäateo 27.57-61; Mäadoco 15.42-47; Odoca 23.50-56)

³⁸ Ayæ ate Adimatea quëwengä Ootee inñömö oodeoidi awënëidi inänite guññente awædö, ante awëmö Itota emiññeningä inongäimpa. Tömengä inñömö Pidato Awënë ingante, Itota wodi baö pönömi ænte wëmoe, angantapa. Pidato Ao angä eññenique Ootee do pöninque Itota wodi baö timpodiwäa ongöñongante o togænte pædæ wæænonte ængantapa. ³⁹ Ayæ Nïicodemö wëenëñedë Itota weca woyowotæ eñacæ në pöningä inñömö Ootee miññæ pongantapa. Tömengä miidamö näni änömö nanguï ti nämö tönö aadoemö näni änömö nanguï oguï wamö tönö adoyömö näni wempo cædimö todëinta quido ganca ænte pongantapa. ⁴⁰ Ootee tönö Nïicodemö inñömö Itota wodi baö æninqe ninocoo näni ancoo guiyancoo incæ doyæncoo mänincoo oguï wamö näna ænte pönimö ænte wäne cædedatapa. Ayæ oodeoidi daga wencæte ante näni cægai bai adobai cædinque tömëna näna wäne cædincoo inte tömengä baö wïni wïni cægadaimpa. ⁴¹ Itota ingante näni timpodinñömö eyequei gönea inimpa. Adodea inñömö miintatodë näni ææ wodinñömö önontatoque inimpa. ⁴² Iimö ate guëmanguionæ inguimpa, ante oodeoidi, Nïwoönæque cæcæimpa, ante näni cæönæ impa, ante beyæ, Ontato eyequei impa,

ante tömënäni Itota wodi baö mäniñömö daga wengadänimpa.

20

Itota nē wæningä incæ ñäni ömæmonte quëwengä

(Mäateo 28.1-10; Mäadoco 16.1-8; Odoca 24.1-12)

¹ Oodeoidi guëmanguïönæ Tabado go ate mönö Dominco tæcæ ooque pönente bayedë Mäadiya Mäagadadënë Itota wodido ponte ayongä dicabo ontato tee mönocæte ante näni da pæñæninca incæ do wëä godö concæi intapa. ² Botö Itota nänö nē waadedimo tönö Timönö Pegodo iñömö Itota miñæ möna nē godincaya iñömönate Mäadiya Mäagadadënë wæætë, Mänömaï impa, ante adinque mönatö weca pogodo ponte apænecantapa,

—Awënë Itota wodi baö ontatodë öñöñongante ænte taodinqe ædönö mäo ñö cædäni, ante ëñënämaï imönipa.

³ Ante apæneyongä Pegodo tönö botö Itota miñæ möna nē godincaya iñömö tömengä wodido quingæ gote pogodo pontamönapa. ⁴ Guëa pogodo gomöna incæte tömengä ëmiñænimo botonque quingæ tömengä wodido täno pontabopa. Pegodo ayæ pongantapa. ⁵ Mäniñömö täno pöningque ædæ wæænte guiite ayömo iñäna näna wini caadincooque öñö abo incæte guidämaï intabopa.

⁶ Timönö Pegodo botö miñæ ayæ nē pöningä Itota wodido ontatodë ponte wäänë guicantapa. Wäänë guiyongante doyæncooque iñäna näna wini caadincooque mäniñömö öñö acantapa. ⁷ Ayæ Itota wodi ocabo näna ñäni cæcadincoo adobai öñö acantapa. Mänincoo doyæncoo tönö wii adoyömö

ñönonte intapa. Wæætë iincoo nää wēnente nānēnē
 ñō cæte öñö acantapa. ⁸ İnıne botö tömengä
 wodido ontatodē tāno nē pönımo incæte ñöwo
 tæcæ adobaı wäänē guiitabopa. Guiite ayömo,
 Itota nänö öñöniñömö æbänö İ, ante adınque,
 Tömengä ñāni ömæmonte quēwengä ingampa,
 ante pönentabopa. ⁹ Edæ Wængongui angä eñente
 yewæmönıne dodāni, Mönö Codito iñömö do
 wæningä incæ ñāni ömæmonte quēwenguēngä
 incæcäımpa, ante mönatö mänıñedē ayæ eñēnāmaı
 inömönaımpa. ¹⁰ Ayæ mönatö tömengä miñæ
 nē godımöna iñömö wadæ godınque tömēmöna
 oncönē ocæ emænte gotamönapa.

*Itota iñömö Mäadiya Mäagadadēnä weca pongä
 (Mäadoco 16.9-11)*

¹¹ Mäadiya guiquēnē Itota wodido ontatodē
 yabæ inö a ongonte wædongäımpa. Mänömaı
 wædıne tömengä, Abote, ante ædæ wæænte
 guiite ¹² adınque Wængongui anquedoda
 näämæntacoo mongæna inte Itota wodi baö
 öñöniñömö tæ contada İna acantapa. Adocanque
 Itota wodi ocabo öñöniñömö tæ contayongä wacä
 Itota wodi önöwa öñöniñömö tæ contate ongongä
 acantapa. ¹³ Tömēna iñömö tömengä ingante,
 —Onquiyæmi, minö quinante wæmintawo.

Äna eñēnıne tömengä wæætē,
 —Botö Awēnē wodi baö İni ö ænte godāni
 awædö. Ædönö mäo ñö cädāni, ante eñēnāmaı
 wæbopa.

¹⁴ Mänınö änıne Mäadiya dadi emænte ayongä
 Itota mänıñömö a ongongä adınque Itota incæcä
 tömengä eñēnāmaı ingantapa. ¹⁵ Itota iñömö,

Minö quĩnante wæmintawo. Æcänö ingante ante diqui diqui mĩmintawo.

Ante angä eñëninque Mäadiya, Ìingä ìñömö wabänö gönea ömæ wite nē aacä ingampa, ante önöwēnenque pönëninque,

—Eñëmi, bitö tömengä wodi baö ìni wayömö ænte mäobi inte bai ædönö gote ñö cæbitapa, ante apænebi eñëmoe. Apænebi eñëninque botö tömengä wodi baö do gote æmaimopa.

¹⁶ Æñongante Itota tömengä ingante,

—Mäadiya, angantapa.

Angä eñëninque tömengä weca dadi emænte ebe-deo tededö äninque,

—Adaböni, angantapa. Mäninö mönö tededö, “Awënë nē Odömömi ìmi,” ante impa.

¹⁷ Itota ìñömö,

—Edæ botö ayæ botö Mæmpo weca ocæ emænte godämaï ìmopa, ante adinque minö botö ìmo pæ mänämaï ìedä, angantapa. Wæætè minö botö tönĩñadäni weca godinque tömënäni ìnänite ìmaï apænebi eñencädänimpa. Botö ñöwo botö Mæmpo weca ocæ emænte goquïmo ìmopa. Tömengä ìñömö mĩnitö Mæmpo adobaï ìnongampa. Botö ñöwo botö Wængonguï weca ocæ emænte goquïmo ìmopa. Tömengä ìñömö mĩnitö Wængonguï adobaï ìnongampa, angantapa.

¹⁸ Itota angä ate Mäadiya Mäagadadënë ìñömö Itota nänö nē emĩñænĩnänäni weca pöninque, Awënë Itota ingante atabopa, äninque, Tömengä ìmaïnö ante apænecä eñentabopa, ante tömënäni ìnänite mäo apænegacäimpa.

*Itota iñömö tömengä emiñænināni weca pongä
(Mäateo 28.16-20; Mäadoco 16.14-18; Odoca
24.36-49)*

¹⁹ Guëmanguiönæ go ate iimö ate wëmö bayö tömengä emiñænināni adoyömö pöningue, Oodeidi awënëidi inānite ancai guiñente awædö, ante odemö tee mönete ongönānitapa. Itota tömēnāni weca pö guite tæcæguedē a ongöninque,

—Guiñēnāmaï inte gänē pönencæminimpa, angantapa.

²⁰ Mäninö angä ate tömengä önonpo odömöningue tömengä betagonta odömongä adānitapa. İinque mönö Awënë ingante adinque tömengä emiñænināni nanguï watapæ todānitapa.

²¹ Itota wæætē adodö,

—Guiñēnāmaï inte gänē pönencæminimpa, angantapa. Botö Mæmpo iñömö botö imote nänö da pönongaïmo imo bai botö adobai minitö iminite da godömo goquimini iminipa.

²² Ante apænedinque tömēnāni baonga woo öongate apænecä,

—Botö ñöwo pöni minitonga Wængonguï Tæiyæ Waëmö Önöwoca ingante pönö pönömo æedāni.

²³ Nē wēnæ wēnæ cæcä ingante adinque minitö tömengä ingante godö ñimpo cæmini ininque Wængonguï adobai tömengä ingante godö ñimpo cæcä quëwëmaingampa. Minitö wæætē nē wēnæ wēnæ cæcä ingante godö ñimpo cædāmaï imini ininque Wængonguï adobai cædāmaï inte tömengä ingante pönö ñimpo cædāmaï imaingampa.

*Itota ñāni ömæmonte nē quëwengä ingante
Tömato acä*

24 Itota ëmiñænïnäni adoyömö a ongöñönäni tömengä pö guiite tömënäni weca tæcæguedë a ongöñongä tömengä ëmiñæningä adocanque Tömato mëwoga ëmongä Åancadënaque iñömö dæ angampa. 25 Ayæ ate Itota nänö në ëmiñænïnäni wadäni iñömö,

—Mönö Awënë ingante atamönipa, ante Tömato ingante apænedäni ëñëninge tömengä wæætë,

Botö iñömö tömengä önönempo näni daagö timpodinömö, Æyömönö empocä, ante adinque önongompoca gampodique ayæ tömengä betagonta inö näni tapa tænonte codiñömö botö tömëmo önongompoca gampote ate pönëmaï wädö, angantapa.

26 Wacä tëmäna go ate Itota ëmiñænïnäni wæætë oncönë adoyömö pö guiite a ongöñönäni Tömato tömënäni tönö godongämæ pö guiite a ongongan-tapa. Odemö tee mönete ongö incæte Itota iñontobæ pö guiite tömënäni weca tæcæguedë a ongöninge,

—Guiñënämaï inte gänë pönencæminimpa, angantapa.

27 Ayæ Tömato ingante,

—Bitö tömëmi önongompoca pædæ pompodinque botö önompo ae. Pædæ guipote botö betagonta inö gampoe. Ayæ, Wabänö incädö, ante änämaï incæbiimpa. Wæætë pönëe.

28 Ante añongä Tömato,

—Botö Awënë inömi imipa. Ayæ adobaï botö Wængongui inömi imipa, angantapa.

29 Ayæ Itota tömengä ingante,

—Botö imote ate pönëmi imipa. Wæætë në adämaï inäni incæ botö imote pönënäni ininque tömënäni nänäni toquinque ingæimpa, angacäimpa.

Wäo nänö yewæmongainta quïnante yewæmongacäi

³⁰ Tömengä emiñæninäni weca Itota, Eñencädänimpa, ante wadö wadö cædinque tömengä nänö bamönengæ ayæ godömenque nangui pönï cægacäimpa. Botö iñömö iintaa yewæmöninque mäninö tömengä nänö cægainö ante wii tömäa yewæmontabopa. ³¹ Wæætë mäninö ante yewæmöninque botö, Itota mönö Codito inongäimpa, ante ayæ, Tömengä Wængongui Wengä inongä ingampa, ante minitö pönencæminimpa, ante yewæmontabopa. Edæ tömengä emöwo beyænque minitö mänömainö ante pönëninque cöwë wænämaï quëwencæminimpa, ante botö iinta yewæmömopa.

21

Itota tömengä emiñæninäni 7 ganca inäni weca pongä

¹ Ayæ ate tömengä emiñæninäni Tibediapæ nänäni ämä yæwedeca emönaiboga ongöñönäni Itota iñömö tömënäni weca pöninque a ongongä adänitapa. Edæ iïmaï batimpa. ² Timönö Pegodo adocanque, Tömato Äancadënaque nänäni änogä tönö Gadide-abæ Cänaa në quëwengä Näatänaedo mënaa, Tebedeo wëna nänä caya mënaa, ayæ Itota nänö në emiñæninäna wada mënaa mänimpodäni adoyömö ongönönänimpa. ³ Timönö Pegodo iñömö tömengä tönö ongönäni inänite,

—Botö ñöwo gæyæ dadoncæ tao gobopa.

Angä ëñëninque tömënäni iñömö,

—Bitö miñæ gocæmönimpa.

Äninque, Ægodöedäni gomompa, ante tao godinque wipodë godongämæ guiidinke tömää woyowotæ gæyæ dadoncæ cædäni incæte gæyæ dæ ænämaï inönänimpa. ⁴ Ñäo bayonte Itota iñömö ëmönaiya yæwedeca a ongongä adinque, Itota ingampa, ante tömengä ëmiñæninäni incæ ëñënämaï inänitapa. ⁵ Ayæ tömengä tömënäni inänite yedæ aa pedinque,

—Iñänäni, gæyæ æmïnitawo.

Äñongante,

—Ænämaï imönipa.

⁶ Änäni ëñëninque tömengä wæætë,

—Minitö dicamonca wipo tömëmæ inö æpænë wo guitodonte gæyæ dadonte æedäni.

Tömengä nänö ämaï cædinque tömënäni nanguï pöni gæyæ dicamonca date owo adinque ædö cæte dicamonca wëä pönonte ænguïnäni. ⁷ Itota ëmiñænimo tömengä nänö në waadebo inömo inte botö Pegodo ingante apænedinke,

—Iingä iñömö mönö Awënë Itota ingampa.

Ämo ëñëninque Timönö Pegodo iñömö tömengä yabæcoo nänö gä tadongate cönönincoo æninque daga wëñate æpænë to go ti wææninque ömaa taocantapa. ⁸ Wadäni Itota nänö në ëmiñæninäni iñömö yæwedeca obo pöni tiëë mëetodo ganca bai iñömö wäi wocædäni ininke wipodë ayæ owodäni iñömö Pegodo miñæ wogaa godinque dicamö gæyæ eyede pöni wëä pönö pönänitapa.

⁹ Tömënäni wipodë inte pædæ æænoncado ponte

ayönäni, Æænongui, ante gonga emõñömö gæyæ
õño adinque adoyömö wædænque päö cö cæte õño
adänitapa. ¹⁰ Itota tömënäni inänite,

—Gæyæ mîni ñowo æni wædænque ænte pödäni.

¹¹ Angä eñëninque Timönö Pegodo wipodë pö
guiidinque dicamö ænte emönaiya wëä tadongan-
tapa. Edæ tiento tincoenta i todee ganca inäni
mānimpodäni gæyæ ñænængade dicamö iñömö
eyede owodäni incæte dicamö wangö tēmönāmaï
inimpa. ¹² Itota iñömö tömënäni inänite,

—Pö cæedäni,

Äñongante tömengä emiñæninäni tömänäni,
Mönö Awënë Itota ingampa, ante eñëninque, Æbidö
imii, ante tömengä ingante ædö cæte anguinäni.

¹³ Itota gongapamö iñömö pöninque päö ænte
tömënäni inänite pædæ godongä ænäni ininque
tömengä ayæ gæyæ õño æninque tömënäni inänite
pædæ godongä cænänitapa.

¹⁴ Mänömaï cædinque Itota do wæningä incæ
ñäni omæmonte quëwente mempoga do ponte a
ongöningä inte ñowo tömengä emiñæninäni weca
mempoga go adopoque pongacäimpa.

Timönö Pegodo ingante Itota apænecä

¹⁵ Tömënäni iinque cænäni ate Itota iñömö
Timönö Pegodo ingante,

—Timönö Wäo wëmi eñëmi. Botö imo mäninäni
pönömenque waadete pönëñönäni bitö iñömö
nawangä botö imote godömenque waadete
pönëmitawo.

Äñongä,

—Awënë, Ao ämopa. Bitö imite botö waadedö
ante bitö do eñëmipa.

Angä eñëninque Itota,

—Waodäni iñömö botö obegaidi wënäni bai iñönänite bitö tömënäni inänite botö angainö ante odömonte apænebi eñencædänimpa, angantapa.

¹⁶ Ayæ wæætë,

—Timönö Wäo wëmi eñëmi. Bitö näwangä botö imote waadete pönëmitawo.

Äñongä,

—Awënë, Ao ämopa. Bitö imite botö waadedö ante bitö do eñëmipa.

Angä eñëninque Itota,

—Waodäni botö obegaidi bai iñönänite bitö tömënäni inänite aacæbiimpa, angantapa.

¹⁷ Itota mempoga go adopoque tömengä ingante,

—Timönö Wäo wëmi eñëmi. Bitö botö imote waadete pönëmitawo, ante angantapa.

Itota mempoga go adopoque tömengä ingante, Bitö botö imote waadete pönëmitawo, ante angä eñëninque Pegodo wæwente inongäimpa. Incæte Itota ingante,

—Awënë bitö tömää eñëmi imipa. Bitö imite botö waadedö ante bitö do eñëmipa.

Ante wæyongä Itota wæætë,

—Waodäni iñömö në botö obegaidi bai iñönänite bitö tömënäni inänite botö angainö ante odömonte apænebi eñencædänimpa. ¹⁸ Bitö imite näwangä ämopa. Bitö wëñæmiyedë tömëmi nämä daga wëñadinque, Ædönö goinëmo, ante bitö goinënonque do gobi imitapa. Nöwo iñömö bitö picæmi bayedë bitö pædæ gopoyömi wacä incæ bitö imite godö daga wëñadinque bitö goinënämai iñömö mäniñömö bitö imite mäocä gocæbiimpa.

19 Pegodo ingante mänömaïnö ante apænedinque Itota iñömö, Tömengä ingante æbänö wænönäni wæñongä Wængongui ñäo apäite bai nänö emönö edonque bacæimpa, ante odömoncæte ante apænegacäimpa. Ayæ godömenque tömengä ingante,

Botö miñæ tee empo pöe, angacäimpa.

Itota emiñæningä nänö nē waadecä

20 Pegodo guiquënë dadi emænte botö Itota emiñænimo nänö nē waadebo iñömö tömëna miñæ tee empo pömo acantapa. Mänimo iñömö do möni cæñedë Itota tönö ääñömonque tæ contadinque, “Awënë bitö imi æcänö godö odömonguinaa, apænebi eñëmönie,” ante nē apænedimo inömoimpa. 21 Pegodo botö imo adinque Itota ingante,

—İngä iñömö nē tee empo pongä diyæ æbänö tömengä beyæ bacæimpa.

22 Äñongä Itota wæætë,

—Botö ocæ emænte ponguinganca tömengä ayæ quëwencæcäimpa, ämo bai bitö wæætë ædö cæte nē ämi inguimii. Botö iñömö nē anguimo imopa. Bitö guiquënë botö miñæ tee empo ponguënëmi imipa, angantapa.

23 Mänömaï beyæ pancadäniya möni tönïñadäni weca godinque gode ä gode ä cædinque botö imotedö ante apænedinque, İngä iñömö cöwë wænämaï quëwenguingä ingampa, ante tedewengadänimpa. Itota iñæmpa, İngä iñömö wænämaï quëwencæcäimpa, ante änämaï ingacäimpa. Wæætë, “Botö ocæ emænte ponguinganca tömengä ayæ quëwencæcäimpa,

ante ämo bai bitö ædö cæte anguïmii. Botö anguïmo ïmopa,” ante mäninque angacäimpa.

²⁴ Tömënäni, Ìngä wænāmaï quëwengä ingampa, ante näni nē apænedïmo ïñömö edæ botö tömengä nänö nē emïñænïmo adobo ïmopa. Tömëmo, Æbänö batimpa, ante botö apænedö ïñömö näwangä ante nē apænedïmo inte botö adodö ante tömänö ante nē yewæmönïmo ïmopa. Mäninö ante botö angainö ïñömö näwangä impa, ante mönitö ëñëmönipa.

²⁵ Itota ïñömö nanguï pönï godömenque wadö wadö cægacäimpa. Æbänö cæcää, ante tömäa nänö cægainö ante adinque yewæmömöni bai mänintacoo möni yewæmönintacoo ñönongui ante edæ inguipoga tömäo incæ wïi eyepæ incædönimpa, ante pönëmopa. Mäninque ante yewæmömopa.

Wængonguī nänö Apænegainö
New Testament in Waorani (EC:auc:Waorani)

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Waorani

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Waorani [auc], Ecuador

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Waorani

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

9bedab5a-39ff-5163-a35b-8056cbbe8690